

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÖZEL GÜVENLİK HİZMETLERİNDE
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Onur TEMİZ

İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı
İş Sağlığı ve Güvenliği Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Necla DALBAY

EYLÜL, 2018

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÖZEL GÜVENLİK HİZMETLERİNDE
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Onur TEMİZ

(Y1413.220007)

İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı
İş Sağlığı ve Güvenliği Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Necla DALBAY

EYLÜL, 2018

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı İş Sağlığı ve Güvenliği Tezli Yüksek Lisans Programı Y1413.220007 numaralı öğrencisi **Onur TEMİZ** 'in "ÖZEL GÜVENLİK HİZMETLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 12.09.2018 tarih ve 2018/17 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından *aykılız* ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak *kabul*....edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi : 27/09/2018

1) Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Necla DALBAY

2) Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Reşit ERÇETİN

3) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Hasan Rıza GÜVEN

(Handwritten signatures in blue ink)

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Özel Güvenlik Hizmetlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği**” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (04/06/2018)

Onur TEMİZ

ÖNSÖZ

Tez çalışmalarım sürecinde, zamanını ayırarak bana yol gösteren ve yardımcı olan değerli hocam Dr. Öğretim Üyesi Necla DALBAY'a ilgi ve desteklerinden dolayı teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, yardım ve desteğini esirgemeyen, babam Hüseyin TEMİZ'e teşekkürü bir borç bilirim.

Yine çalışmalarım boyunca bana destek olan aileme, mesai arkadaşlarıma ve değerli kardeşlerim Mustafa Hakan KOÇ'a ve Ercan AKAN'a yardımları nedeniyle teşekkür eder ve saygılar sunarım.

Eylül, 2018

Onur TEMİZ

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xi
ÇİZELGE LİSTESİ	xiii
ŞEKİL LİSTESİ	xv
ÖZET	xxi
ABSTRACT	xxiii
1. GİRİŞ	1
2. TARİHÇE	3
2.1 İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihçesi	3
2.2 Özel Güvenlik Hizmetlerinin Tarihçesi	7
2.2.1 Bekçilik dönemi	9
2.2.2 2495 sayılı kanun dönemi	9
2.2.3 5188 sayılı kanun dönemi	9
3. LİTERATÜR ÇALIŞMASI	13
4. YÖNTEM	17
4.1 Anket Çalışması	17
4.1.1 Anketin amacı ve önemi.....	17
4.1.2 Örneklem.....	17
5. VERİ TOPLAMA VE VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	19
5.1 Adliye Özel Güvenlik Görevlisi Anketi.....	19
5.1.1 Güvenlik görevlilerinin kişisel bilgileri	19
5.1.2 Güvenlik görevlilerindeki iş güvenliği bilinci	26
5.1.3 Güvenlik görevlilerinde iş kazası ve meslek hastalığı kültürü.....	26
5.1.4 İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları	29
5.2 Alışveriş Merkezi Özel Güvenlik Görevlisi Anketi.....	48
5.2.1 Güvenlik görevlilerinin kişisel bilgileri	48
5.2.2 Güvenlik görevlilerindeki iş güvenliği bilinci	55
5.2.3 Güvenlik görevlilerinde iş kazası ve meslek hastalığı kültürü.....	55
5.2.4 İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları	58
5.3 Havalimanı Özel Güvenlik Görevlisi Anketi	78
5.3.1 Güvenlik görevlilerinin kişisel bilgileri	78
5.3.2 Güvenlik görevlilerindeki iş güvenliği bilinci	85
5.3.3 Güvenlik görevlilerinde iş kazası ve meslek hastalığı kültürü.....	85
5.3.4 İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları	88
5.4 Üniversite Özel Güvenlik Görevlisi Anketi	107
5.4.1 Güvenlik görevlilerinin kişisel bilgileri	107
5.4.2 Güvenlik görevlilerindeki iş güvenliği bilinci	114
5.4.3 Güvenlik görevlilerinde iş kazası ve meslek hastalığı kültürü.....	115
5.4.4 İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları	118
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	139

KAYNAKLAR.....	149
ÖZGEÇMİŞ.....	151

KISALTMALAR

ILO	: International Labour Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)
İSG	: İş Sağlığı ve Güvenliği
İSGGM	: İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
KKD	: Kişisel Koruyucu Donanımlar
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
ÖGG	: Özel Güvenlik Görevlisi
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
WHO	: World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 2.1 : Polis Bölgesi Özel Güvenlik Görevlisi İstatistikleri	10
Çizelge 2.2 : Polis Bölgesi Özel Güvenlik İstatistikleri	11
Çizelge 2.3 : Ülke Geneli Özel Güvenlik Sektörü İstatistikler.....	12

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 5.1 : Cinsiyet Dağılımı	20
Şekil 5.2 : Yaş Dağılımı	20
Şekil 5.3 : Medeni Durum	21
Şekil 5.4 : Öğrenim Durumu	21
Şekil 5.5 : Diploma ya da Mesleki Yeterlilik	22
Şekil 5.6 : Benzer Sektörde Çalışma Durumu	23
Şekil 5.7 : İş kolunda Çalışma Süresi	23
Şekil 5.8 : İşyerinde Çalışma Süresi	24
Şekil 5.9 : Gelir Durumu	24
Şekil 5.10 : Çalışma Süresi	25
Şekil 5.11 : Vardiya Düzeni	25
Şekil 5.12 : Hizmet içi Eğitim	26
Şekil 5.13 : İşe giriş Sağlık Raporu	27
Şekil 5.14 : Sigara Kullanım Oranı	28
Şekil 5.15 : Alkol Kullanım Oranı	28
Şekil 5.16 : İş Güvenliği Politikaları	30
Şekil 5.17 : İşveren Sorumluluğu	30
Şekil 5.18 : İSG Açısından Önlem Alma	31
Şekil 5.19 : İş Güvenliği Denetimi	31
Şekil 5.20 : Yönetimin İş Güvenliğine Bakış Açısı	32
Şekil 5.21 : Talimat ve Prosedürlerin Uygulanırlığı	32
Şekil 5.22 : Çalışanların İSG Problem Bildirimi	33
Şekil 5.23 : Kaza Bildirimi	33
Şekil 5.24 : İşyeri Hekimine Ulaşım Durumu	34
Şekil 5.25 : KKD Seçimine Katılım Durumu	34
Şekil 5.26 : Risk Değerlendirme Çalışmaları	35
Şekil 5.27 : Kaza ve Olay Araştırmaları	35
Şekil 5.28 : Yeni Teknolojilerin Uygulanması ve İş Ekipmanları	36
Şekil 5.29 : Çalışan Temsilcisi Seçimi	36
Şekil 5.30 : İSG Kurullarına Katılım Durumu	37
Şekil 5.31 : Çalışanların İş Güvenliği Eğitimleri	37
Şekil 5.32 : Periyodik Eğitimler	38
Şekil 5.33 : İş Güvenliği Farkındalığı	38
Şekil 5.34 : Ödül Sisteminin Uygulanırlığı	39
Şekil 5.35 : Disiplin Sisteminin Uygulanırlığı	39
Şekil 5.36 : İSG Mevzuat Bilgisi	40
Şekil 5.37 : Meslek Hastalıkları	40
Şekil 5.38 : Hizmet içi Eğitimi	41
Şekil 5.39 : İş Kazaları	42
Şekil 5.40 : İşe Giriş Muayeneleri	42
Şekil 5.41 : Periyodik Muayeneler	43

Şekil 5.42 : İletişim	43
Şekil 5.43 : Stres ile Baş edilebilirlik	44
Şekil 5.44 : Çalışma Biçimi	44
Şekil 5.45 : Yalnız Çalıştırılma Durumu	45
Şekil 5.46 : Sağlık Şartlarının Uygunluğu	45
Şekil 5.47 : Güvenlik Tedbirleri	46
Şekil 5.48 : Acil Durum Ekipleri	46
Şekil 5.49 : Acil Durum İletişim Bilgileri	47
Şekil 5.50 : Eğitim Müfredatı	47
Şekil 5.51 : Cinsiyet Dağılımı.....	48
Şekil 5.52 : Yaş Dağılımı.....	49
Şekil 5.53 : Medeni Durum.....	50
Şekil 5.54 : Öğrenim Durumu.....	50
Şekil 5.55 : Diploma ya da Mesleki Yeterlilik	51
Şekil 5.56 : Benzer Sektörde Çalışma Durumu	52
Şekil 5.57 : İş kolunda Çalışma Süresi	52
Şekil 5.58 : İşyerinde Çalışma Süresi	53
Şekil 5.59 : Gelir Durumu.....	53
Şekil 5.60 : Çalışma Süresi	54
Şekil 5.61 : Vardiya Düzeni.....	54
Şekil 5.62 : Hizmet içi Eğitim	55
Şekil 5.63 : İşe giriş Sağlık Raporu	56
Şekil 5.64 : Sigara Kullanım Oranı.....	57
Şekil 5.65 : Alkol Kullanım Oranı.....	57
Şekil 5.66 : İş Güvenliği Politikaları	59
Şekil 5.67 : İşveren Sorumluluğu	59
Şekil 5.68 : İSG Açısından Önlem Alma.....	60
Şekil 5.69 : İş Güvenliği Denetimi	60
Şekil 5.70 : Yönetimin İş Güvenliğine Bakış Açısı.....	61
Şekil 5.71 : Talimat ve Prosedürlerin Uygulanırlığı.....	61
Şekil 5.72 : Çalışanların İSG Problem Bildirimi	62
Şekil 5.73 : Kaza Bildirimi	62
Şekil 5.74 : İşyeri Hekimine Ulaşım Durumu	63
Şekil 5.75 : KKD Seçimine Katılım Durumu	63
Şekil 5.76 : Risk Değerlendirme Çalışmaları	64
Şekil 5.77 : Kaza ve Olay Araştırmaları	64
Şekil 5.78 : Yeni Teknolojilerin Uygulanması ve İş Ekipmanları.....	65
Şekil 5.79 : Çalışan Temsilcisi Seçimi	65
Şekil 5.80 : İSG Kurullarına Katılım Durumu.....	66
Şekil 5.81 : Çalışanların İş Güvenliği Eğitimleri.....	66
Şekil 5.82 : Periyodik Eğitimler	67
Şekil 5.83 : İş Güvenliği Farkındalığı.....	67
Şekil 5.84 : Ödül Sisteminin Uygulanırlığı	68
Şekil 5.85 : Disiplin Sisteminin Uygulanırlığı.....	69
Şekil 5.86 : İSG Mevzuat Bilgisi	69
Şekil 5.87 : Meslek Hastalıkları.....	70
Şekil 5.88 : Hizmet içi Eğitimi	71
Şekil 5.89 : İş Kazaları.....	71
Şekil 5.90 : İşe Giriş Muayeneleri	72
Şekil 5.91 : Periyodik Muayeneler	72

Şekil 5.92 : İletişim.....	73
Şekil 5.93 : Stres ile Baş edilebilirlik	73
Şekil 5.94 : Çalışma Biçimi	74
Şekil 5.95 : Yalnız Çalıştırılma Durumu	75
Şekil 5.96 : Sağlık Şartlarının Uygunluğu.....	75
Şekil 5.97 : Güvenlik Tedbirleri	76
Şekil 5.98 : Acil Durum Ekipleri.....	76
Şekil 5.99 : Acil Durum İletişim Bilgileri	77
Şekil 5.100 : Eğitim Müfredatı	77
Şekil 5.101 : Cinsiyet Dağılımı	78
Şekil 5.102 : Yaş Dağılımı	79
Şekil 5.103 : Medeni Durum	80
Şekil 5.104 : Öğrenim Durumu	80
Şekil 5.105 : Diploma ya da Mesleki Yeterlilik	81
Şekil 5.106 : Benzer Sektörde Çalışma Durumu.....	82
Şekil 5.107 : İş kolunda Çalışma Süresi	82
Şekil 5.108 : İşyerinde Çalışma Süresi	83
Şekil 5.109 : Gelir Durumu	83
Şekil 5.110 : Çalışma Süresi.....	84
Şekil 5.111 : Vardiya Düzeni	84
Şekil 5.112 : Hizmet içi Eğitim	85
Şekil 5.113 : İşe giriş Sağlık Raporu	86
Şekil 5.114 : Sigara Kullanım Oranı	87
Şekil 5.115 : Alkol Kullanım Oranı.....	87
Şekil 5.116 : İş Güvenliği Politikaları	89
Şekil 5.117 : İşveren Sorumluluğu	89
Şekil 5.118 : İSG Açısından Önlem Alma	90
Şekil 5.119 : İş Güvenliği Denetimi	90
Şekil 5.120 : Yönetimin İş Güvenliğine Bakış Açısı.....	91
Şekil 5.121 : Talimat ve Prosedürlerin Uygulanırlığı.....	91
Şekil 5.122 : Çalışanların İSG Problem Bildirimi	92
Şekil 5.123 : Kaza Bildirimi	92
Şekil 5.124 : İşyeri Hekimine Ulaşım Durumu	93
Şekil 5.125 : KKD Seçimine Katılım Durumu.....	93
Şekil 5.126 : Risk Değerlendirme Çalışmaları	94
Şekil 5.127 : Kaza ve Olay Araştırmaları.....	94
Şekil 5.128 : Yeni Teknolojilerin Uygulanması ve İş Ekipmanları.....	95
Şekil 5.129 : Çalışan Temsilcisi Seçimi	95
Şekil 5.130 : İSG Kurullarına Katılım Durumu	96
Şekil 5.131 : Çalışanların İş Güvenliği Eğitimleri	96
Şekil 5.132 : Periyodik Eğitimler	97
Şekil 5.133 : İş Güvenliği Farkındalığı	97
Şekil 5.134 : Ödül Sisteminin Uygulanırlığı	98
Şekil 5.135 : Disiplin Sisteminin Uygulanırlığı	98
Şekil 5.136 : İSG Mevzuat Bilgisi	99
Şekil 5.137 : Meslek Hastalıkları.....	100
Şekil 5.138 : Hizmet içi Eğitimi	100
Şekil 5.139 : İş Kazaları.....	101
Şekil 5.140 : İşe Giriş Muayeneleri	101
Şekil 5.141 : Periyodik Muayeneler	102

Şekil 5.142 : İletişim	102
Şekil 5.143 : Stres ile Baş edilebilirlik	103
Şekil 5.144 : Çalışma Biçimi	103
Şekil 5.145 : Yalnız Çalıştırılma Durumu	104
Şekil 5.146 : Sağlık Şartlarının Uygunluğu	105
Şekil 5.147 : Güvenlik Tedbirleri	105
Şekil 5.148 : Acil Durum Ekipleri	106
Şekil 5.149 : Acil Durum İletişim Bilgileri	106
Şekil 5.150 : Eğitim Müfredatı	107
Şekil 5.151 : Cinsiyet Dağılımı.....	108
Şekil 5.152 : Yaş Dağılımı.....	109
Şekil 5.153 : Medeni Durum.....	109
Şekil 5.154 : Öğrenim Durumu.....	110
Şekil 5.155 : Diploma ya da Mesleki Yeterlilik	111
Şekil 5.156 : Benzer Sektörde Çalışma Durumu	111
Şekil 5.157 : İş kolunda Çalışma Süresi	112
Şekil 5.158 : İşyerinde Çalışma Süresi	112
Şekil 5.159 : Gelir Durumu.....	113
Şekil 5.160 : Çalışma Süresi	114
Şekil 5.161 : Vardiya Düzeni.....	114
Şekil 5.162 : Hizmet içi Eğitim	115
Şekil 5.163 : İşe giriş Sağlık Raporu	116
Şekil 5.164 : Sigara Kullanım Oranı.....	116
Şekil 5.165 : Alkol Kullanım Oranı.....	117
Şekil 5.166 : İş Güvenliği Politikaları	118
Şekil 5.167 : İşveren Sorumluluğu	119
Şekil 5.168 : İSG Açısından Önlem Alma.....	119
Şekil 5.169 : İş Güvenliği Denetimi	120
Şekil 5.170 : Yönetimin İş Güvenliğine Bakış Açısı.....	120
Şekil 5.171 : Talimat ve Prosedürlerin Uygulanırlığı.....	121
Şekil 5.172 : Çalışanların İSG Problem Bildirimi	121
Şekil 5.173 : Kaza Bildirimi	122
Şekil 5.174 : İşyeri Hekimine Ulaşım Durumu	122
Şekil 5.175 : KKD Seçimine Katılım Durumu	123
Şekil 5.176 : Risk Değerlendirme Çalışmaları	123
Şekil 5.177 : Kaza ve Olay Araştırmaları	124
Şekil 5.178 : Yeni Teknolojilerin Uygulanması ve İş Ekipmanları.....	124
Şekil 5.179 : Çalışan Temsilcisi Seçimi	125
Şekil 5.180 : İSG Kurullarına Katılım Durumu.....	125
Şekil 5.181 : Çalışanların İş Güvenliği Eğitimleri.....	126
Şekil 5.182 : Periyodik Eğitimler	126
Şekil 5.183 : İş Güvenliği Farkındalığı.....	127
Şekil 5.184 : Ödül Sisteminin Uygulanırlığı	127
Şekil 5.185 : Disiplin Sisteminin Uygulanırlığı.....	128
Şekil 5.186 : İSG Mevzuat Bilgisi	129
Şekil 5.187 : Meslek Hastalıkları.....	129
Şekil 5.188 : Hizmet içi Eğitimi	130
Şekil 5.189 : İş Kazaları.....	131
Şekil 5.190 : İşe Giriş Muayeneleri	131
Şekil 5.191 : Periyodik Muayeneler	132

Şekil 5.192 : İletişim.....	132
Şekil 5.193 : Stres ile Baş edilebilirlik	133
Şekil 5.194 : Çalışma Biçimi	133
Şekil 5.195 : Yalnız Çalıştırılma Durumu	134
Şekil 5.196 : Sağlık Şartlarının Uygunluğu.....	135
Şekil 5.197 : Güvenlik Tedbirleri	135
Şekil 5.198 : Acil Durum Ekipleri.....	136
Şekil 5.199 : Acil Durum İletişim Bilgileri	136
Şekil 5.200 : Eğitim Müfredatı	137

ÖZEL GÜVENLİK HİZMETLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

ÖZET

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle birlikte, kamu ve özel sektöre ait bütün işlere ve işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine, çırak ve stajyerler de dahil olmak üzere tüm çalışanların faaliyet konularına bakılmaksızın iş kazaları ve meslek hastalıklarına maruz kalmaması için önleme politikaları geliştirilmesi hedef olarak benimsenmiş, bu amaçla da 39 adet yönetmelik yayımlanarak uygulamaya konmuştur. Bahsedilen kurum/kuruluş, çalışanlar, çırak ve stajyerlerinde hedef kitle olarak değerlendirilmesi ve önleme politikalarının geliştirilmesi çerçevesinde; İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri (hizmet içi eğitim, mesleki eğitim), risk değerlendirmeleri, acil durum planları, çalışan temsilcilerinin belirlenmesi, destek elemanı görevlendirilmesi, isg kurullarının oluşturulması, vb. konular gündeme gelmiştir.

Bu konuların uygulandığı alanlardan biri de iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfları tebliğine göre tehlikeli sınıfta yer alan özel güvenlik faaliyetleridir. Bu sebeple özel güvenlik hizmetlerinde çalışan personelin iş sağlığı ve güvenliği bilgi/bilinç seviyelerinin değerlendirilmesi amacıyla İstanbul'da Adliye, Alışveriş Merkezi, Havalimanı ve Üniversite bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yönelik anket yapılmış ve bu anket sonuçları değerlendirilmiştir.

Bu çalışma kapsamında; İş sağlığı ve güvenliği konusunda, özel güvenlik hizmetlerindeki uygulamalar ve özel güvenlik görevlilerinin bu konudaki bilgileriyle, iş hayatına bakış açıları 'İş Sağlığı ve Güvenliği' çerçevesinde değerlendirilmiş olup, hizmet verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere ulaşma düzeyleri araştırılmıştır.

Anket; demografik (17 soru) ve iş sağlığı ve güvenliği (35 soru) olmak üzere toplam 52 sorudan oluşmakta olup, 425 özel güvenlik görevlisi üzerinde değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, özel güvenlik görevlilerinin, 6331 sayılı 'İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu' hakkında bilgi sahibi oldukları, iş hayatları boyunca çalıştıkları kurumlarda görevli iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi tarafından verilen eğitimlerin (hizmet içi eğitim, iş sağlığı ve güvenliği) mesleki açıdan yeterli olduğu, yapmış oldukları iş nedeniyle maruz kalabilecekleri meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda ve karşı karşıya kalabilecekleri iş kazaları hakkında bilgi sahibi oldukları genel sonuç olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Eğitim, İş Sağlığı ve Güvenliği, Özel Güvenlik*

OCCUPATIONAL HEALTH&SAFETY AT PRIVATE SECURITY SERVICES

ABSTRACT

By the time that law no: 6331 Occupational Health & Safety Law goes in effect, developing prevention policies has been targeted to all works and public and private companies, to employers and representative of employers, including apprentices and interns, regardless of looking their subject of activity. For this purpose, 39 regulations has been published and gone in effect. Institutes and Organizations, workers apprentices and interns that mentioned has been considered as target groups. Within the scope of developing prevention policies; Health & Safety trainings (on the job training, vocational training), risk assessments, emergency case plans, assignment of workers representatives and support members, forming Health & Safety committee etc. has been added to agendas.

Private security services is one of the scopes considered as ‘Hazardous’ according to the Occupational Health & Safety Work Hazard Classes Notification. Therefore, a survey has been conducted to private security service workers at courthouse, shopping center, airport and university, to assess workers awareness about occupational health and safety. Then this survey results has been assessed.

Within the scope of this study; about occupational health and safety, practices on private security services and information of private security workers has been assessed, Access rate to the information about occupational health and safety has been investigated.

The survey has 17 demographic questions and 35 questions about Occupational Health& Safety. Survey has been assessed on 425 private security personnel.

As general conclusion, it has been observed that, all private security personnel is aware of ‘Occupational Health and Safety Law – Law No: 6331’, all trainings (on the job training, Occupational Health and Safety training) that has been conducted by Occupational Safety Specialist and Occupational Physician of their workplaces are enough for vocational purposes, all personnel are aware of occupational diseases and incidents that they may face due to their job.

Key Words: *Training, Occupational Health & Safety, Private Security*

1. GİRİŞ

İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfları tebliğine göre tehlikeli sınıfta yer alan özel güvenlik faaliyetlerinde 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun uygulanır lığını ortaya koymak için bu sektörde çalışan özel güvenlik görevlilerinin bilgi ve bilinç seviyelerinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu değerlendirmenin yapılabilmesi için iş sağlığı ve güvenliği konusunda, özel güvenlik hizmetlerindeki uygulamalar ve özel güvenlik görevlilerinin bu konudaki bilgileriyle, iş hayatına bakış açıları iş sağlığı ve güvenliği çerçevesinde değerlendirilmiş olması ve hizmet verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere ulaşma düzeylerinin araştırılmış olması gerekir.

Araştırmaları yapabilmek için de özel güvenlik görevlilerine, iş kazası ve meslek hastalığı kültürü, iş güvenliği bilinci ve kişisel bilgilerini içeren sorular yöneltilmesi ile mümkün olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun kapsamında faaliyet gösteren özel güvenlik eğitim kurumlarında, temel ve yenileme eğitim programlarına iş sağlığı ve güvenliği dersinin konması hem bu faaliyet koluna hem de bu faaliyet kolunda çalışmakta olan özel güvenlik görevlilerine iş sağlığı ve güvenliği konusunda farklı bir görüş sağlayacağı gerçeği göz ardı edilmemelidir.

ILO verilerine göre iş kazalarındaki sebebiyetin %88'nin tehlikeli hareket, %10'nun tehlikeli durumlardan kaynaklandığı ve %98'nin de önlenebilir olduğu bilinmektedir. Özel güvenlik faaliyetlerinde de iş kazalarının %98'lik diliminin önlenmesi adına 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun kapsamında özel güvenlik hizmeti verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliğine önem verilmesi; tehlike veya tehlikelerden kaynaklanan risklerin bertaraf edilmesi ya da gerekli önlemlerin alınabilmesi ile mümkündür.

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu konuda, özel güvenlik görevlileriyle anket yapılmış ve bu anket sonuçları "I. Uluslararası İş Güvenliği ve Çalışan Sağlığı Kongresi" nde "Özel Güvenlik Hizmetlerinde Çalışan Personelin Bilgi/Bilinç

Seviyelerinin Değerlendirilmesi'' konu başlığıyla sunumu yapılarak ortaya konmuş, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgiler kongrenin bildiriler kitabında yayımlanmış ve kongreden elde edilen bilgi, görüş ve düşünceler tez'e aktarılmıştır.^[1]

2. TARİHÇE

2.1 İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihçesi

Çalışma ortam ve şartlarının iyileştirilmesi için hayata geçirilen iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı; iş sağlığı ve güvenliğinin bir bilim dalı olarak tanınmasının yanı sıra iş sağlığı ve güvenliği kültürünün oluşması noktasında tarihi gelişim sürecinde kendisine yer bulmuştur.

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ulaşılabilen en eski kaynakların M.Ö. 2600'lü yıllara dayandığı sanılmaktadır. Eski mısırdaki hekim ve rahip olan İmhotep'in piramitlerin inşası sırasında sıklıkla meydana gelen bel incinmeleri üzerine tespitlerde bulunduğu rivayet edilmektedir. M.Ö. 2000'li yıllarda, Babil de uygulanan Hammurabi Kanunları iş sağlığı ve güvenliği alanında temel teşkil edebilecek, işverenler yaptıkları işin olumsuz sonuçlarından sorumludur ilkesi göze çarpmaktadır. M.Ö. 484-425 yılları arasında Herodot, verimli çalışma performansını yakalayabilmek için işçilerin yüksek enerjili besinler yemesi gerektiğini savunmuştur. Yine aynı yıllarda modern tıbbın babası olarak bilinen ve madenlerdeki kurşun zehirlenmesini araştıran Hipokrat (M.Ö. 460-370), kitabında meslek hastalığına sebebiyet verecek maddelerin varlığından bahsetmiştir. M.Ö. 384-322'li yıllarda yaşayan Aristo, koşucularda gözlemlendiği bazı sağlık problemlerini ve gladyatörlerin beslenmelerinde dikkat edilmesi gereken konuları incelemiş ve gladyatör diyetini tanımlamıştır. Tozlu ortamlarda çalışmanın yanı sıra kurşun ve kükürdün zararlı etkileri üzerine araştırma yapıp, ilk kişisel koruyucu donanım olan deri maskeyi bulan Romalı Pliny, (M.S. 23-79) insanlık tarihinin ilk bilinen ansiklopedisi 'Doğa Tarihi' (Naturalis Historia) adlı kitabında bu bilgilere yer vermiştir. M.S. 40-90'lı yıllarda yaşamış olan Yunan hekim Dioscorides Pedanius tedavilerde kullanılan ilaçları sınıflandırmış ve toksik maddeleri bitkisel, hayvansal ve mineral olarak üç başlık altında incelemiştir. 60-140 yılları arasında yaşayan Juvenal ayakta çalışanlarda varis oluşumu ve demircilerde görülen göz hastalıkları konusunda araştırmalarda bulunmuştur. 129-216 yılları arasında yaşayan Pergamonlu Dr. Galen, bilinçli beden hareketleri ile fizyoloji ve tedavi ilişkisini kuran ilk tıp doktoru olarak bugünkü spor hekimliğinin babası kabul

edilmektedir. 1493-1541 yılları arasında yaşayan Alman hekim Paracelsus ‘Bütün maddeler zehirdir. Zehir olmayan hiçbir madde yoktur. Uygun doz, zehir ve ilaç arasındaki farkı yaratır.’ sözüyle tıp tarihine geçmiştir. Dünyanın ilk işyeri hekimliği kitabı olan ‘Madenlerde Morbitide’ (De Morbis Metallicis) adlı eserin yazarı olan Paracelsus ayrıca madenlerde çalışanlarda görülen kurşun ve cıva zehirlenmelerinden de bahsetmiştir. 1494-1555 yılları arasında yaşamış olan Gregorius Agricola, ‘Metallerin Doğası Üzerine’ (De Re Metalica) adlı eserinde toksik maddelerin kimyasal özellikleri ile doz ve organizma arasındaki ilişkiden yeraltı madenlerindeki yangınlara kadar birçok bilgi bulunmaktadır. 1633-1714 yılları arasında yaşayan ve iş sağlığı kavramının kurucusu olarak bilinen Bernardino Ramazzini bütün hastalarına yaptıkları işi ve ayrıntılı çalışma öykülerini sorarak meslek ile sağlık arasında bir bağ kurmaya çalışmıştır. ‘Çalışanların Hastalıkları’ (De Morbis Artificum Diatriba) adlı kitabında meslek hastalıklarına detaylı olarak değinmiş, kimyasal maddeler, tozlu ortamlar, ağır metaller, tekrarlanan ve şiddetli hareketler, hatalı duruşlar ve hastalık yapan organizmalar gibi konular hakkındaki araştırmalarını anlatmıştır.^[2]

İş sağlığı ve güvenliği konusunda yasal düzenlemeler açısından bir dönüm noktası olarak, Percival Pott’un baca temizleyicilerinin kanser hastalığına yakalanmaları üzerine yapmış olduğu çalışmalar sonucu İngiliz Parlamentosu’nun 1788’de Baca Temizleyicileri ve 1833 yılında İngiliz Fabrikaları yasalarının çıkarılmasıdır. İş sağlığı ve güvenliğinin ciddi ele alınması ve yasal olarak düzenlemelere gidilmesi, 19. yüzyıldan sonradır. 1802’de çıkartılan Çıraklık Sağlık ve Ahlak Yasası ile çırakların horlanmasına ve emeklerinin kötüye kullanılmasına engel olunmaya çalışılmış, 1824’e kadar yasak olan sendikal etkinlikler yasallaşmış ve kölelik kaldırılmıştır.^[3]

İş sağlığı ve güvenliği alanında çeşitli faaliyetlerde bulunan (ILO) 1919 yılında kurulmuş, insan haklarının, sosyal adaletin ve çalışma haklarının iyileştirilmesi için faaliyette bulunurken, 1946 yılında kurulan (WHO) ise, sağlık konularında liderlik sağlayarak sağlık araştırma gündemini şekillendirme, norm ve standartların belirlenmesi, ülkelere teknik destek sağlama, sağlık trendleri izleme ve değerlendirilmesi faaliyetlerini yürütmüştür.^[3]

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de iş sağlığı ve güvenliğinin tarihi gelişimi çalışma hayatındaki gelişmelere bağlı olarak benzer aşamalardan geçmiş ve iş kazaları ve

meslek hastalıklarının önemli bir sorun olarak gündeme gelmesinin yanında sanayileşmenin gelişimi ile yoğunluk kazanmıştır. Diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de sanayileşmenin gelişim düzeyine bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği konusunda yasal, tıbbi ve teknik çalışmalar yapılmıştır.

Bu çalışmalardan ilki; kömür ocaklarındaki çalışma koşullarının ağırlığı ve çok sayıda çalışanın akciğer hastalıklarına yakalanmasının üretimde düşmelere neden olması sebebiyle 1865 yılında Ma'adin-i Hümayun Nazırı Dilaver Paşa tarafından hazırlanan Nizamnamedir. Ancak padişah tarafından onaylanmadığı için bir tüzük niteliği kazanamamış olan Dilaver Paşa Nizamnamesi, ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği tarihinin ilk yazılı mevzuatı olarak kabul edilmektedir. 110 maddeden meydana gelen bu düzenleme; hekimlerin görevlendirilmesi, kömür madenlerindeki yükümlülükler, çalışma koşullarında iyileştirmeler ve benzeri düzenlemeleri içermesi sebebiyle ülkemizde o yıllarda sağlığa ve güvenliğe verilen önemi göstermektedir. Daha çok üretimin artırılmasına yönelik bir düzenleme olmakla birlikte iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ilk yasal belge olması açısından önemli bir yere sahiptir.^[4]

Tanzimat'tan sonra ikinci önemli belge 1869 yılında yayımlanan Maadin Nizamnamesidir. Bu düzenleme, yoğunlukla iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hükümlere dayanan ve Dilaver Paşa Nizamnamesinden daha gelişmiş ve kapsamlı bir yaklaşıma sahiptir. Bu hükümlerden bazıları; işverene iş güvenliğini sağlama zorunluluğu getirilmesi, işverene kaza sonrası tazminat ödeme yükümlülüğü getirilmesi, havzada bir hekim ve eczane bulundurma zorunluluğu getirilmesidir.^[4]

1920 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurulmasını takiben, Cumhuriyet'in ilanından önce, 28 Nisan 1921 tarihli ve 114 sayılı "Zonguldak ve Ereğli Havza-i Fahmiyesinde Mevcut Kömür Tozlarının Amele Menfai-i Umumiyesine Furuhtuna Dair Kanun" ve 10 Eylül 1921 tarihli ve 151 sayılı "Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun" ile iş sağlığı ve güvenliği üzerine iki yasal düzenleme yürürlüğe girmiştir. Bu kanunlar ile yardım sandıkları kurulmuş, iş kazası ve meslek hastalığı durumlarında tazminat sağlanmış, çalışma süreleri ve mesleki eğitim konuları düzenlenmiş, sigorta ve prim sistemi ile ilgili hükümler getirilmiştir.^[4]

Türkiye Cumhuriyeti'nin sonraki yıllarında; Hafta Tatili Hakkında Kanun (1924), Türk Ceza Kanunu (1926), Umumi Hıfzıssıhha Kanunu (1930), Belediye Kanunu

(1930) ve benzeri iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çeşitli hükümler içeren ve bugünün düzenlemelerinin temelini oluşturan mevzuat yayımlanmıştır. Yapılan bu çalışmalar, bir ölçüde çalışma hayatını düzenlemeyi amaçlasa da endüstriyel gelişmeler dikkate alındığında yeterli gelmemiş ve İş Kanunu ihtiyacı ortaya çıkmıştır.^[4]

Süreci takiben 1936 yılında 148 maddeden oluşan 3008 sayılı İş Kanunu yayımlanmış ve 31 yıl yürürlükte kalmıştır. Bu kanunla, sosyal güvenlik ile iş sağlığı ve güvenliği üzerinde yeni bir yaklaşım kabul edilmesine rağmen İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması nedeniyle, 1946 yılında Çalışma Bakanlığı'nın kurulmasına kadar konuyla ilgili bir ilerleme kaydedilememiştir.^[4]

931 sayılı ikinci İş Kanunu 1967 yılında yayımlanmış ancak Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilerek ancak 39 ay yürürlükte kalmıştır. 1475 sayılı İş Kanunu ise iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ayrıntılı hükümlerle 1971 yılında yürürlüğe girmiş ve bazı kanunlarla ilaveler ve değişiklikler yapılmak suretiyle 32 yıl yürürlükte kalmıştır. 22.5.2003 tarihinde kabul edilen 4857 sayılı İş Kanunu ise iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin 13 maddeden oluşan ayrı bir bölüme sahip olması nedeniyle önem kazanmıştır.^[4]

Ülkemizde İş Kanunu'nun; işçilerin sağlığını korumak ve iş emniyeti, iş ve işçi bulma ve sosyal yardımlara ilişkin hükümlerinin uygulanmasını sağlama görevi 28 Ocak 1946 tarihli ve 4841 sayılı Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile kurulan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Genel Müdürlük 1983 yılında İşçi Sağlığı Daire Başkanlığına dönüştürülmüş ve 2000 yılında şu anki adını alarak (İSGGM) olarak yeniden yapılandırılmıştır. Böylece iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri, günümüz ihtiyaçlarına ve dinamizmine uyum sağlayacak bir yapıya kavuşturulmuştur.^[4]

Tüm bu düzenlemelerin yanı sıra; İş Kazaları, Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanunu, İşçi Sigortaları Kanunu, Yaşlılık Sigortası Kanunu yayımlanmıştır. Sosyal güvenlik uygulamalarını basitleştirmek ve birleştirmek için iş kazası ve meslek hastalıkları ile ilgili çeşitli hükümler de içeren Sosyal Sigortalar Kanunu 1964'te yasalaşmıştır. Bunun yanında, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bazı hükümler içeren 1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın İş Kanunu, 1954 tarihli ve 6309 sayılı Maden Kanunu, 1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu aynı dönemde hazırlanmıştır.^[4]

Ülkemizde ulusal mevzuat yanında uluslararası mevzuat çalışmaları ile birlikte iş sağlığı ve güvenliği konusuna verilen önem daha da ivme kazanmış ve (ILO) tarafından yayımlanan toplam 59 sözleşme ülkemizce onaylanmıştır. Bunlardan iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olan önemli sözleşmeler; 152 sayılı Liman İşlerinde Sağlık ve Güvenliğe İlişkin sözleşme, 134 sayılı İş Kazalarının Önlenmesine (Gemi adamları) İlişkin sözleşme, 164 sayılı Gemi Adamlarının Sağlığının Korunması ve Tıbbi Bakımına İlişkin sözleşme, 155 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin sözleşme, 161 sayılı İş Sağlığı Hizmetlerine İlişkin sözleşme, 187 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve sözleşmesi, 167 sayılı İnşaat İşlerinde Güvenlik ve Sağlık sözleşmesi ve 176 sayılı Maden İşyerlerinde Güvenlik ve Sağlık sözleşmesidir.^[4]

Uzun süren mevzuat çalışmalarının sonunda, gerek ülkemiz ihtiyaçları gerek Avrupa Birliği aday ülke konumumuz gerekse de uluslararası taahhütlerimiz doğrultusunda tüm sosyal tarafların da görüşü alınarak hazırlanan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu 30 Haziran 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kanun ile birlikte, mevzuat çalışmalarında kuralcı yaklaşımdan ziyade önleyici, koruyucu ve iyileştirici bir anlayış benimsenmiştir. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ülkemizin iş sağlığı ve güvenliği konusunda çağdaş ülkeler düzeyine gelmesi açısından önemli bir adım, bir dönüm noktası olmuş ve ülkemiz ihtiyaçları doğrultusunda 3 kez önemli değişiklikler yapılarak kanunun uygulanmasına yönelik etkinlik artırılmıştır.^[4]

2.2 Özel Güvenlik Hizmetlerinin Tarihçesi

Bireylerin toplu halde yaşama ve kendi aralarında örgütlenme arzusunun temel nedeninin güvenliklerini sağlamak olduğu düşüncesi uzun yıllardır kabul gören bir varsayımdır. Aynı şekilde, bir araya gelen insan topluluklarının devlet örgütlenmesine geçmesi de söz konusu güvenlik ihtiyacının bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

1950'li yıllardan sonra büyük şehirlerde sanayileşmenin artmasına ve gelişmesine bağlı olarak mülkün korunması gerekliliği doğmuştur. Bu durum devlet eliyle güvenliği yok olması ve kendi imkânlarıyla güvenliğin doğmasına neden olmuştur. Hukuki hiçbir zemini olmamasına rağmen bazı güvenlik firmaları kurulmuş ya da şirketler kendi güvenlik birimlerini oluşturmuştur. Yıllarca bu durum kanunsuz olarak devam etmiş ve hiçbir yasal zemine oturtulmamıştır.^[5]

1960'lı yıllarda 'Atalar' mağazasının özel koruma görevlilerini çalıştıran ticarethane olduğu ayrı tutulacak olursa, özel güvenlik kavramı; Cumhuriyet döneminde, 1970'li yıllarda yoğunlaşan terör olayları ile gündeme girmiştir. 12 Eylül 1980 askeri darbesi ile ülke yönetimine el koyan Milli Güvenlik Konseyi kararı sonucunda, 2495 sayılı 'Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun' 27.10.1981 tarih ve 17497 sayılı Resmi Gazete ile yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. O tarihte tek politika oluşturucusu olan Milli Güvenlik Konseyi, özel güvenlikle ilgili politika sorununu, çevrenin bu konudaki görüşlerini dikkate almaksızın, kendi belirlediği gündem çerçevesinde Amerikan mevzuatını esas alarak bir şekilde çözmüştür.^[6]

Türkiye'de özel güvenliğe geçiş adına ilk girişim 1960'lı yıllarda başlamış, ancak 1974 yılında TBMM'ye sunulan ve Adalet Komisyonu'nda görüşülen bir tasarı, özel güvenlik teşkilatı kurulmasının devletin kamu güvenliğini koruyamamasının bir itirafı olacağı gerekçesiyle reddedilmiştir.^[7]

Sonrasında ilk ve somut adım ise 22.07.1981 tarihli 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun ile oluşturulmuştur. Bu kanuna paralel 1990'lı yıllarda güvenlik hizmeti veren birçok şirket kuruldu. Ancak, bu kanunun bazı maddeleri Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilip, bazı maddeleri ise 1992 ve 1995 yıllarından değişikliğe uğraması sonucu mevzuat açısından bazı boşluklar oluşmuştur.^[8]

Devletin, güvenliği sağlama fonksiyonunun bir kısmını devretmesi 'özel güvenlik' kavramını ortaya çıkarmıştır. Özel güvenlik, güvenlik sağlama işinin özel kişilerce görülmesi veya özel kişilere gördürülmesi usulüdür. İç güvenlik hizmetlerinin belirli bir bölümünün özel güvenlik şirketlerine devredilmesinin temel nedeni olarak polisin sadece bireyleri ya da kurumları ilgilendiren alanlardan çekilip asli görevine dönmesi olarak gösterilmektedir. Ayrıca, 17.04.1995 tarihli İçişleri Bakanlığı genelgesi ile varlıkları bir anlamda tanınan özel güvenlik şirketleri hızla çoğalmaya başlamıştır. Kanun kapsamına girmediği halde, ortaya çıkan ihtiyaç nedeniyle birçok kurum ve kuruluş, özel güvenliğini bir şekilde sağlamaya başlamıştır. Piyasada ortaya çıkan talebi karşılamak üzere birçok şirket izinsiz ve denetimsiz olarak özel güvenlik hizmeti vermeye başlamıştır.^[9]

Türkiye’de özel güvenliğin tarihsel sürecine bakıldığında üç aşama göze çarpmaktadır.^[10]

2.2.1 Bekçilik dönemi

Yasal bir altyapı olmaksızın kişi veya kuruluşların güvenlik önlemi amacıyla bekçilik yapan kişileri kullandığı dönemdir. Bu dönem Osmanlı zamanında mevcuttur. Ases, Osmanlı güvenlik görevlisidir. ‘‘Yasakçı’’ olarak da anılırlar. Geceleri mahalleyi, çarşı, pazar yerlerini bekleyen ve karşılığında dükkan sahiplerinden belirli bir ücret alan gece bekçileri (asesler), yol güzergahlarında önemli noktaları eşkiya soygununa müsait geçitlerin korunması görevini üstlenen (derbentçiler), Selçuklular zamanında devlet, kervan kabileleri başına Kervansalar adıyla bir idareci, ‘Rahdar’ veya ‘Tutgavul’ kumandasında bir muhafız kıtası tayin etmek suretiyle kervanları emniyet altında idare ediyor, karalarda eşkiyanın ve komşu hükümetlerin, denizlerde korsanların tecavüzlerine uğrayan tüccarın zararlarını hazineden tazmin ederek adeta ticari alanda bir devlet sigortası uygulamasına gidiyordu, tüccar ve kervanların emniyetini sağlamak amacıyla görevlendirilen (kervansaraylar), isyanlarda halkın kendisini savunmak için kurduğu bir örgüt olan (il erleri) ve Osmanlı şehir hayatında vazgeçilmez bir unsur olan (muhtesiplik) hep özel güvenlik hizmetleri içerisinde düşünülebilir.^[10]

2.2.2 2495 sayılı kanun dönemi

22.07.1981 yılında 2495 sayılı ‘Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun’ ile bazı kurum ve kuruluşlarda özel güvenlik teşkilatı kurulmasına olanak verilmiştir. Bu kanunun çıkmasında 1966 yılında barajların güvenliğinin sağlanması konusunun Milli Güvenlik Kurulunda görüşülmesi, 1970’li yıllarda terör olaylarının artması, Türkiye’de sanayileşme ve kentleşmenin sürekli gelişmesi, banka ve iş merkezi gibi yerlerin kendi güvenliklerini sağlaması konusunda gündem oluşması neticesinde çıkmıştır.^[10]

2.2.3 5188 sayılı kanun dönemi

5188 sayılı kanun tasarısı öncesinde hem Türkiye’de hem de Dünya’da güvenlik konusunda önemli olaylar yaşanmıştır. Türkiye’de Özdemir Sabancı gibi birçok önemli kişinin öldürülmesi veya yaralanması, çeşitli kuruluşlara (banka, konsolosluk, sinagog vb.) saldırıların olması ve 11 Eylül saldırılarının neticesinde tüm dünyada

güvenlik kaygısının üst seviyeye çıkması sonucunda, 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun 10.06.2004 tarihinde kabul edilip yürürlüğe girmiştir.^[10]

Bu kanun ile özel güvenliğin ilk kez yasal olarak tanımı yapılmıştır. Ülkemizde özel güvenlik hizmetlerini düzenleyen 5188 sayılı kanun da eskisine nazaran daha kapsamlı ve iddialı, kendi içinde tutarlı bütünlüğü ile dikkat çeken ve modern bir özel güvenlik imajı yaratmaya çalışan son derece ciddi bir atılımın göstergesidir. Fakat özel güvenliğin düzenlenmesi ile ilgili bazı alanlarda görülen belirsizlikler ya da eksikliklerin yasal perspektifte açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.^[7]

2000 yılında 2495 sayılı kanuna göre görev yapan yasal personel sayısı 106.208'dir. Özel güvenlik kanununa tabi olmadığı halde özel güvenlik alanında faaliyet gösteren şirketlerde ise çalışan sayısı 50.000'in üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. 2495 sayılı kanunun bu sektörün sorunlarına ve bu kanun dışında da hizmet veren güvenlik şirketlerini yasal zemine oturtmak ve bu olguyu geliştirip daha sistemli hale getirmek için, 10.06.2004 tarihinde 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun yürürlüğe girmiş olup, 2495 sayılı kanunda bu tarihten itibaren yürürlükten kaldırılmıştır. 5188 sayılı kanunla birlikte kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde özel güvenlik birimi oluşturulmasından hariç olarak diğer kurum kuruluş ve mesleki alanların korunması ve özel mülkün güvenliğini sağlamak içinde ticari amaçlı güvenlik şirketlerinin kurulmasına izin verilmiştir.^[5]

Çizelge 2.1 : Polis Bölgesi Özel Güvenlik Görevlisi İstatistikleri

Yıllar	Özel Güvenlik Görevlisi İstatistiği			
	Verilen Sertifika Sayısı	Verilen Özel Güvenlik Kimlik Kartı Sayısı	Tahsis Edilen ÖGG Kadro Sayısı	Çalışan (İstihdam Edilen) ÖGG Sayısı
01.01.2008	312.025	215.809	112.961	86.574
01.01.2009	415.471	276.490	212.407	113.832
01.01.2010	554.354	351.341	266.071	123.129
01.01.2011	690.546	427.967	306.159	135.616
01.01.2012	832.813	486.652	348.279	147.474
01.01.2013	958.192	557.989	401.912	167.088
01.01.2014	1.066.781	596.121	434.781	199.707
01.01.2015	1.186.070	682.323	534.742	233.457
23.10.2015	1.256.366	739.876	539.571	245.358

Kaynak: www.ozelguvenlik.pol.tr

Ülkemizde polis bölgesinde 2015 yılı itibari ile halen aktif olarak çalışan özel güvenlik görevlisi sayısı 245.358 kişidir.

Çizelge 2.2 : Polis Bölgesi Özel Güvenlik İstatistikleri

Yıllar	Özel Güvenlik Görevlisi İstatistiği						
	Özel Güvenlik İzni Verilen Yer Sayısı	Özel Güvenlik Şirketi Sayısı		Özel Güvenlik Eğitim Kurumu Sayısı		Alarm İzleme Merkezi Sayısı	
		Faal	Faal	Kapanan	Faal	Kapanan	Faal
01.01.2008	28.660	914	19	313	21	114	3
01.01.2009	34.268	1.005	41	371	35	131	6
01.01.2010	42.906	1.108	63	437	47	150	9
01.01.2011	47.501	1.212	82	471	76	194	17
01.01.2012	53.635	1.247	130	480	109	224	34
01.01.2013	58.283	1.279	206	495	153	269	44
01.01.2014	61.045	1.299	293	506	195	302	65
01.01.2015	67.199	1.330	369	514	258	321	73
23.10.2015	69.248	1.369	427	473	303	343	81

Kaynak: www.ozelguvenlik.pol.tr

Ülkemizde polis bölgesinde 2015 yılı itibari ile faal özel güvenlik şirketi sayısı 1.369, özel güvenlik eğitim kurumu 473, alarm izleme merkezi sayısı 343 ve özel güvenlik izni verilen yer sayısı ise 69.248'dir.

Ülkemizde polis bölgesinde 205 yılı itibari ile kapanan özel güvenlik şirket sayısı 427, özel güvenlik eğitim kurumu 303, alarm izleme merkezi sayısı 81 şirkettir.

Kapanan şirket sayısının en fazla olduğu yıllar ise 2011, 2012, 2013, 2014 ve 2015 yıllarıdır. Bu yıllarda kapanan şirket sayıları sırasıyla 82, 130, 206, 293 ve 427 olmuştur.

Bu yıllarda kapanan firmaların artmasının temel nedenleri arasında; firma sayılarındaki artış ve buna bağlı olarak artan rekabet, hızla gerileyen kar marjları ve giderek daralan pazar payları önemli etkenler arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Avrupa ve diğer yurtdışı kaynaklı şirketlerinde piyasaya giriş yapması rekabet artışı sonucunda bir kısım yerli firmaların piyasadan çekilmesine neden olmaktadır.

Diğer taraftan bazı firmaların sermaye yetersizliği ve hizmet kalitesinin gerektirdiği fiziki, bilgi ve personel donanımlarına sahip olmadaki yetersizliklerde şirket kapanışlarındaki diğer faktörler olmuştur.

Çizelge 2.3 : Ülke Geneli Özel Güvenlik Sektörü İstatistikler

	Sorumluluk Bölgesi	23.10.2015	Toplam
Sertifika Verilen Sayı	Jandarma	3.260	1.259.626
	Polis	1.256.366	
Özel Güvenlik Kimliği Verilen Sayı	Jandarma	132.668	872.544
	Polis	739.876	
Tahsis Edilen ÖGG Sayısı	Jandarma	85.712	625.283
	Polis	539.571	
Çalışan (İstihdam Edilen) ÖGG Sayısı	Jandarma	58.174	303.532
	Polis	245.358	
Özel Güvenlik İzni Alan Yer Sayısı	Jandarma	10.287	79.535
	Polis	69.248	
Faal Özel Güvenlik Şirketi Sayısı	Jandarma	3	1.372
	Polis	1.369	
Faal Özel Güvenlik Eğitim Kurumu Sayısı	Jandarma	1	474
	Polis	473	
Alarm İzleme Merkezi Sayısı	Jandarma	1	344
	Polis	343	

Kaynak: www.ozelguvenlik.pol.tr

Polis ve Jandarma bölgesi dahil olmak üzere Ülkemiz genelinde 2015 yılına göre sertifika verilen özel güvenlik sayısı 1.259.626, özel güvenlik kimliği verilen sayısı 872.544, tahsis edilen özel güvenlik sayısı 625.283, çalışan (istihdam edilen) özel güvenlik sayısı 303.532, özel güvenlik izni alan yer sayısı 79.535, faal özel güvenlik şirketi 1.372, faal özel güvenlik eğitim kurumu 474, alarm izleme merkezi 344, özel güvenlik görevlisi olan çok büyük bir sektördür. Özel güvenlik sektörü aktörlerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin düşünceler, akademik çalışmalar, itirazlar, toplumun taleplerine ilişkin faaliyetler ve iyileştirme ihtiyaçları vb. özel güvenlik adına kamu politikası üzerinde etkili olmaktadır.

2015 yılı verilerine göre Polis ve Jandarma bölgesi dahil olmak üzere ülkemizde çalışan (istihdam edilen) ÖGG sayısı 303.532'dir.

3. LİTERATÜR ÇALIŞMASI

Yapılan literatür araştırmasında, kamu ve özel sektördeki özel güvenlik hizmetleri ve uygulamaları, özel güvenlik personeli hakkında bilgi ve istatistiki bilgilere ulaşılabilmesine rağmen, özel güvenlik hizmetlerinde iş sağlığı ve güvenliği konusunda literatürde yapılmış çok fazla çalışma bulunmamaktadır.

Bu faaliyet kolundaki iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının geliştirilmesi adına Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca “Özel Güvenlik Faaliyetleri İçin Kontrol Listeleri” yayımlanmıştır. Bu kontrol listeleri, “Özel Güvenlik Büroları ve Özel Güvenlik Görevlilerinin Hizmet Verdiği Alanlar İçin Genel Durumlar, Özel Güvenlik Faaliyetlerine Bağlı Özel Durumlar, Asansörler (özel güvenlik büroları ve özel güvenlik görevlilerinin hizmet verdiği alanlarda mevcut ise), Ekranlı Araçlar, Makineler, El Alet ve Yardımcı Ekipmanlar, Kişisel Koruyucu Donanımlar, Elle Taşıma, Ergonomi ve Monoton Çalışma, Yüksekte Çalışma, Elektrik, Acil Durumlar ve Yangın, Psikososyal Etkenler ve Stres, Kazalar ve Hastalıklar, Eğitim ve Bilgilendirme” vb. konu başlıklarını içermekte olup, yapılan tez çalışmasına katkı sunmuştur.^[11]

Tez konusu ile ilgili olarak, farklı Özel Güvenlik Birimlerinin iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları ele alınacaktır.

Farklı özel güvenlik birimlerinin çalışmasında elde edinilen bilgilere göre, Ankara raylı sistemlerinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bir uzman istihdam edilmektedir. Kurum bünyesinde iş sağlığı ve güvenliği konularını takip eden bir kurul kurulduğu, bu kurul bünyesinde görevli uzman tarafından personele eğitim verildiği, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili personel bilinçlendirilmeye çalışıldığı ifade edilmiştir. Yapılan çalışmada iş sağlığı ve güvenliği hakkında personelin tam olarak hak ve sorumluluklarını bilmediği ve eksiklikleri gidermeye yönelik faaliyetlerin yapıldığı görülmüştür. Personele toplumsal olayların sıklıkla yaşandığı yerlerde görev yapmaları ve zaman zaman göz yaşartıcı gazlardan etkilenmekte oldukları dolayısıyla bilgilendirme yapıldığı, gaz maskesi verilerek bu ve benzer konularda eğitim verildiği belirtilmiştir.^[12]

AŞTİ özel güvenlik biriminde, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bir uzman istihdam edilmekte, bu uzman tarafından personele eğitim verilmekte, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili personel bilinçlendirilmeye çalışılmaktadır. Yapılan çalışmada iş sağlığı ve güvenliği hakkında personelin tam olarak hak ve sorumluluklarını bilmediği ve bu konuda henüz yeni başlayan bir bilgilenme ve eksiklikleri gidermeye yönelik faaliyetlerin yapıldığı görülmüştür. Şirket bünyesinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bir komisyon kurulmuş, özel güvenlik biriminden bu komisyona üye olarak işçi temsilcisi, güvenlik görevlisi ve rütbelilerden personel bulunmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bir kısım güvenlik donanımları temin edilmiş, bunların tanıtımı ve kullanımı ile ilgili personele eğitimler verilmekte olduğu ve denetimlerinin yapıldığı bildirilmiştir. X-Ray cihazında görevli olan personele bu cihazların insan üzerindeki etkileri ile ilgili bilgilendirme yapıldığı, süt istihkakı verildiği, personelin zararlı ışıklara ne kadar maruz kaldığının tespiti amacıyla yakalarına dozimetre takılı olduğu, bu dozimetrelerin periyodik olarak Atom Enerjisi Kurumuna gönderilerek sonuç raporlarının düzenli olarak takip edildiği beyan edilmiştir. Sürekli oturduğu yerde görev yapmak durumunda olan personelin kullanması için iş güvenliği kriterlerine uygun koltuklar alınmıştır. Özel güvenlik personelinin tamamı periyodik olarak sağlık muayenesine tabi tutulmakta, sağlık yönünden şikayetleri dinlenmekte ve hastaneye sevk edilmesi ihtiyacı olup olmadığı değerlendirilmektedir.^[12]

ANFA Güvenlik ve taşıma şirketlerinde ise, kurumda uzman personel istihdam edilmektedir. Özel güvenlik personelinin bu uzmanlardan zaman zaman eğitim aldıkları ve kendilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirildiklerini beyan etmişlerdir. Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği konusunun Türkiye’de yeteri kadar gelişmemiş bir konu olduğunu, bu konunun önemini yeteri kadar kavranmamış olduğunu, şirket bünyesindeki çalışmalarında yeni olduğunu ancak samimi bir çabanın var olduğunu beyan etmişlerdir. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili birçok donanımın yenilendiğini, personel kulübeleri, WC ve koruyucu malzemelere yönelik araştırmalar yapılarak belirlenen eksikliklerin giderildiği, bir kısım eksikliklerin ise zaman içerisinde giderilmesine yönelik çalışmaların devam ettiği vurgulanmıştır. Yöneticilerle yapılan görüşmelerde, ihale şartnamesinin hazırlanma aşamasında iş sağlığı ve güvenliği kapsamında yapılacak işlerin ve bunların maliyetinin gerçekçi olarak hesaplanarak ihale bedeline yansıtılmasının önemli olduğu, bu konudaki yetersizliklerin yapılacak iş ve hizmetlerin kalitesine doğrudan etken olduğu ayrıca

dile getirilmiştir. Personelle yapılan görüşmelerde ise, personelin bu hususlarda bilgi ve bilinçlendirilmesine yönelik eğitimlerin verildiği, görevlilerin bu konuda ne yapılması gerektiğini tam olarak bilmediği, iş sağlığı ve güvenliğinin Türkiye’de yeni bir konu olması, kolluk hizmetlerindeki uygulamanın bir pratiğinin bulunmaması nedeniyle bu alanda dikkate değer bir mesafenin alınmadığı ortak görüş olarak belirtilmektedir.^[12]

Tüm birimlerdeki görevlilerin ortak olarak vurguladıkları bir konu ise, güvenlik personelinin gece çalışma ortamları ve risklerinden kaynaklı psikolojik, sosyal ve fiziksel olumsuzluklarla karşı karşıya olmasıdır. Yine yapılan çalışmalarda elde edinilen bilgilere göre, güvenlik personeli zaman zaman meydana gelen olaylar nedeniyle şüphelilere müdahale etmekte ve bu kişiler tarafından görev sonrası bir kısım tehditlere maruz kalmaktadırlar.^[12]

4. YÖNTEM

4.1 Anket Çalışması

Özel güvenlik görevlisi anketi; Özel güvenlik görevlileri ile ilgili özel güvenlik görevlilerinin kişisel bilgileri, özel güvenlik görevlilerindeki iş güvenliği bilinci, iş kazası ve meslek hastalığı kültürü, iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarını içeren bir anket çalışması yapılmıştır. Anket demografik (17 soru) ve iş sağlığı ve güvenliği (35 soru) olmak üzere toplam 52 sorudan oluşmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili anket soruları ‘‘Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Fikrim yok/Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum’’ şıklarından oluşmaktadır.

4.1.1 Anketin amacı ve önemi

İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfları tebliğine göre tehlikeli sınıfta yer alan özel güvenlik faaliyetlerinde çalışan personelin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgileriyle, iş hayatına bakış açıları ‘‘İş Sağlığı ve Güvenliği’’ çerçevesinde değerlendirilmesi ve hizmet verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere ulaşma düzeylerinin araştırılmasıdır.

4.1.2 Örneklem

Anket; İstanbul ilinde bulunan Adliye, Havalimanı, Üniversite ve AVM bünyesinde çalışmakta olan özel güvenlik personelleri ile yapılmıştır.

Bu personellerin dağılımı ise; Adliye çalışanı 230 özel güvenlik görevlisi, Havalimanı çalışanı 110 özel güvenlik görevlisi, Üniversite çalışanı 45 özel güvenlik görevlisi ve AVM çalışanı 40 özel güvenlik görevlisi şeklinde olup, toplam 425 özel güvenlik görevlisi üzerinde değerlendirilmiştir.

5. VERİ TOPLAMA VE VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5.1 Adliye Özel Güvenlik Görevlisi Anketi

Anket; 230 özel güvenlik personeli ile yapılmıştır. Bu ankette demografik (17 soru) ve iş sağlığı ve güvenliği (35 soru) olmak üzere toplam 52 soru sorulmuştur. Sorular aşağıda belirtildiği şekilde sorularak iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfları tebliğine göre tehlikeli sınıfta yer alan özel güvenlik faaliyetlerine katkı sunması sağlanmıştır.

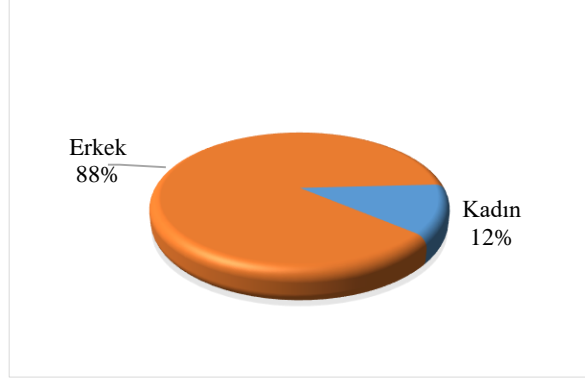
5.1.1 Güvenlik görevlilerinin kişisel bilgileri

Özel güvenlik personellerinin cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, öğrenim durumu, mesleki yeterliliği, mesleki tecrübesi, gelir düzeyi, çalışma süresi ve şartları gibi etkenler personellerin tutum ve davranışlarına etki edeceğinden dolayı demografik bilgileri sorgulanmıştır.

Bu demografik veriler, psikososyal etkenler açısından da önemli olduğundan, özel güvenlik görevlilerinin çalışma hayatlarını da etkileyecek ve sektördeki iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları hakkında da bilgi verecektir.

5.1.1.1 Cinsiyetiniz nedir?

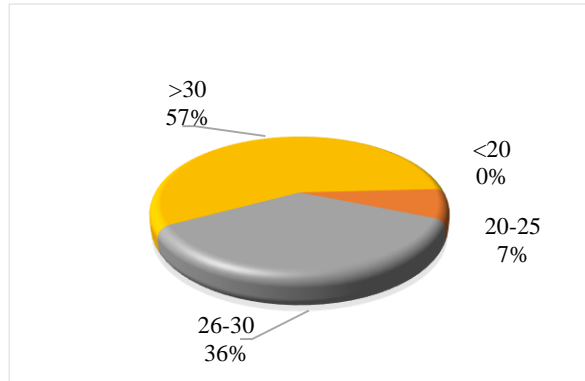
Şekil 5.1 de, Adliye bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %12'sinin kadın, %88'inin erkek personel olduğu belirtilmiştir. Yaratılış gereği erkeklerin kadınlara oranla fiziki olarak daha güçlü ve kuvvetli olduğu bilinmektedir. Özel güvenlik personellerinin mesai saatlerinin tamamı da insanlarla uğraşmaktan ibaret olduğunda dolayı şunu diye biliriz ki Adliye bünyesinde istihdam edilecek özel güvenlik görevlilerinin büyük bir kısmı erkek personellerden oluşmaktadır.

Şekil 5.1 : Cinsiyet Dağılımı

5.1.1.2 Kaç yaşındasınız?

Şekil 5.2 de, Adliye bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %7'sinin 20-25 yaş aralığında, %36'sının 26-30 yaş aralığında ve %57'sinin de 30 yaşından büyük olduğu belirtilmiştir. Özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlardan yaş kriteri göz önünde bulundurulduğunda bu yaşın 18 olduğu 5188 sayılı “Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun” da ifade edilmiştir. Yaş dağılımlarına baktığımızda 18 yaş şartının sağlandığı görülmektedir. Aksi takdirde yaş şartını sağlayamayan personellerin özel güvenlik eğitim kurumlarına kayıtları kabul edilmemektedir. Yaş dağılımlarını mesleki tecrübe açısından da kıyaslayacak olursak %57'sinin yani 30 yaşından büyük olanların diğerlerine oranla daha tecrübeli olacağı düşünülmektedir.

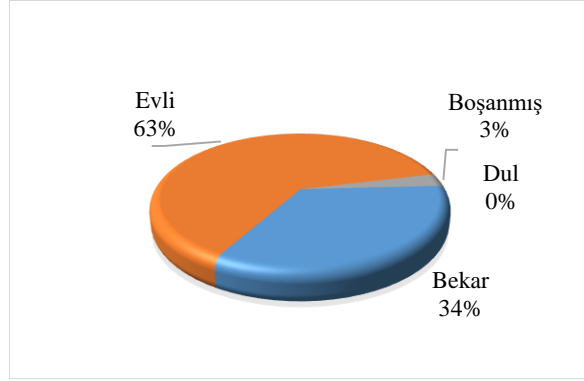

Şekil 5.2 : Yaş Dağılımı

5.1.1.3 Medeni durumunuz nedir?

Şekil 5.3 de, Adliye bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %34'ünün bekar, %63'ünün evli ve %3'ünün boşanmış olduğu belirtilmiştir. Evli güvenlik personellerinin bekar ve boşanmış olanlara göre aidiyet duygularının daha iyi

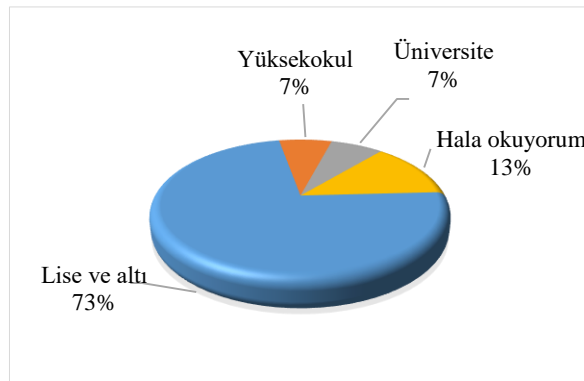
geliştiği, insan psikolojisini anlamada diğerlerine oranla daha başarılı olabileceği ve bunu da çalışma ortamına ve mesai arkadaşlarına yansıtacağı dűřünülmektedir.

Şekil 5.3 : Medeni Durum

5.1.1.4 Öğrenim durumunuz nedir?

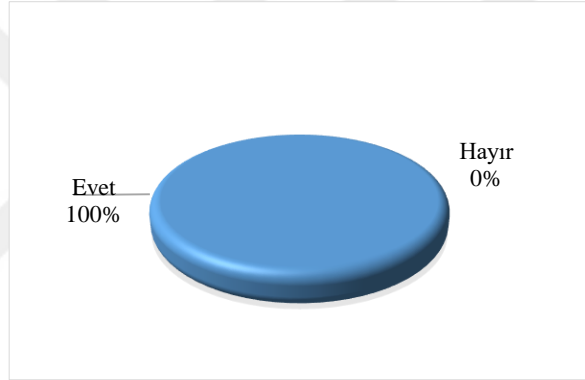
Şekil 5.4 de, Adliyede alışan özel güvenlik görevlilerinden %73'ünün lise ve altı, %7'sinin yüksekokul, %7'sinin üniversite mezunu ve %13'ünün hala okumaya devam ettiği belirtilmiştir. Verilerden de anlaşılacağı üzere bu faaliyet kolunda okuma oranının düşük olmasıyla birlikte özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlardan eğitim kriterine baktığımızda silahlı görev yapacaklar için en az sekiz yıllık ilköğretim veya ortaokul; silahlı olarak görev yapacaklar için en az lise veya dengi okul mezunu olmak şartı 5188 sayılı ‘‘Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun’’ da ifade edilmiştir. Öğrenim durumlarını kıyasladığımızda çalışan personellerin silahlı veya silahlı güvenlik görevlisi olabilme şartını sağladığını görmekteyiz. Bu şartı sağlamanın yanı sıra %7'lik bir dilime sahip yüksekokul veya üniversite mezunlarının, lise veya hala okumaya devam edenlere göre mesleki teorik bilgilere daha vakıf olduğu göz önünde bulundurulması gereken unsurlar arasındadır.

Şekil 5.4 : Öğrenim Durumu

5.1.1.5 Yaptığınız iş ile ilgili herhangi bir diploma ya da mesleki yeterlilik belgeniz var mı?

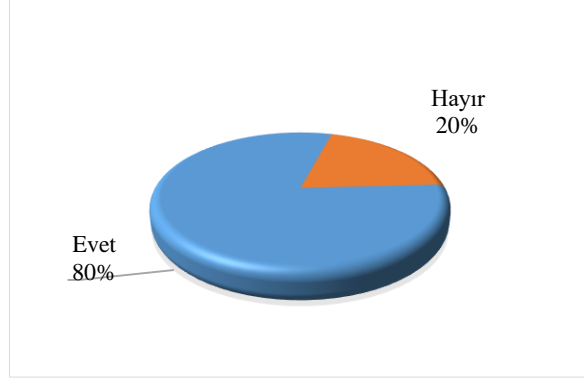
Şekil 5.5’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerinden tamamının herhangi bir diploma ya da mesleki yeterlilik belgesine sahip olduğu belirtilmiştir. Özel güvenlik personellerinin öğrenim durumlarını sorguladığımızda da lise, yüksekokul ve üniversite diplomalarına sahip olduğu ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra gerek silahlı gerek silahsız güvenlik personelleri olsun tamamının mesleki yeterlilik belgelerinin olması şarttır. Adı ve soyadı ile silahlı ya da silahsız olduğunu gösteren mesleki yeterlilik belgeleri Bakanlıkça/Valiliklerce başarılı olan personellere verilmekte olup, beş yılda bir yenilenir. Bu belgeler görev alanı ve süresi içinde herkes tarafından görülebilecek şekilde personelin yakasında bulunur. Belgenin kaybedilmesi halinde Bakanlığa/Valiliklere bildirilir.^[13]

Şekil 5.5 : Diploma ya da Mesleki Yeterlilik

5.1.1.6 Bu işyerinde çalışmadan önce benzer bir sektörde veya işte çalıştınız mı?

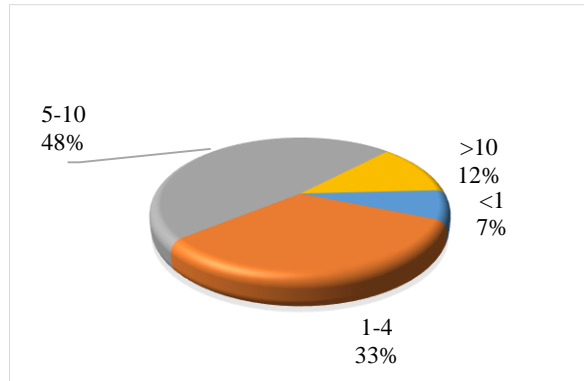
Şekil 5.6’da, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerinden %80’inin benzer bir sektör veya işte çalıştığı %20’sinin ise çalışmadığı ifade edilmiştir. Güvenlik hizmeti kamu kurumu veya özel sektör de ihale usulüyle yapılmaktadır. İhalesi biten bir projede özel güvenlik görevlileri işveren tarafından başka bir projeye yönlendirilir veya personel tazminatını almak suretiyle işten ayrılır. Bu ifadeye baktığımızda %80’lik kesimin bu sebepten dolayı benzer bir sektörde veya işte çalıştığı anlaşılmaktadır.

Şekil 5.6 : Benzer Sektörde Çalışma Durumu

5.1.1.7 Bu işkolunda kaç yıldır çalışıyorsunuz?

Şekil 5.7’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerinden %7’sinin 1 yılın altında bir süredir çalıştığı, %33’ünün 1-4 yıl arası çalıştığı, %48’inin 5-10 yıl arası çalıştığı ve %12’sinin 10 yıldan fazla süredir çalıştığı ifade edilmiştir. Verilere göre %48’inin 5-10 yıl arasında çalışmış olması bu kişilerin mesleki anlamda daha tecrübeli olduğunu ve işlerini profesyonelce yaptığını söyleyebiliriz. Ayrıca %7’sinin 1 yılın altında çalışmış olması bu kişilerin özel güvenlik sektöründe işe yeni başladığını ve mesleki anlamda diğerlerine göre tecrübesiz olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla vardiyalarda görevlendirme yapılırken bu kişilerin tecrübeli olanlarla birlikte görev almasının kaçınılmaz olduğunu göstermektedir.

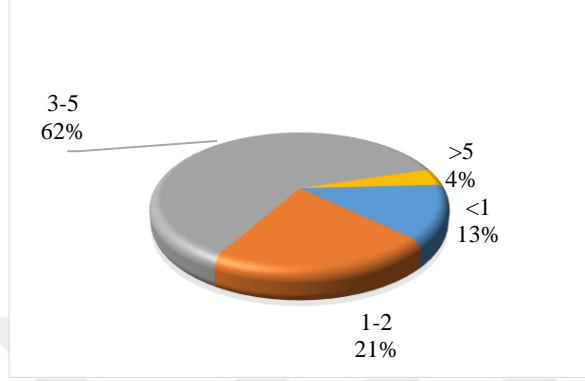

Şekil 5.7 : İş kolunda Çalışma Süresi

5.1.1.8 Bu işyerinde kaç yıldır çalışıyorsunuz?

Şekil 5.8’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerinden %13’ünün 1 yıldan az, %21’inin 1-2 yıl arası, %62’sinin 3-5 yıl arası ve %4’ünün 5 yıldan fazla aynı kamu kurumunda çalıştığı ifade edilmiştir. Daha öncede belirtildiği gibi özel güvenlik hizmet alımlarının ihale usulüyle yapıldığı bir gerçektir. Kamu kurumlarındaki bu

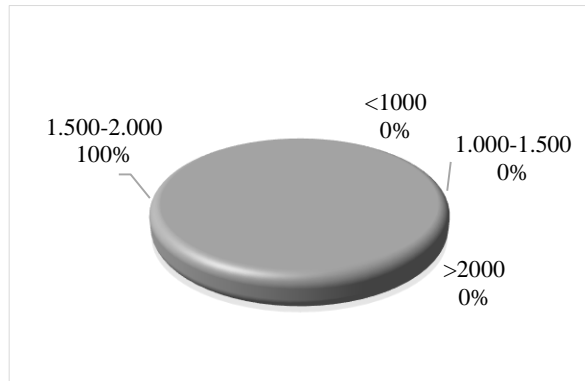
hizmet alımının süresi 3 yıldır. Dolayısıyla oranlara baktığımızda %62'sinin 3-5 yıl arası çalışan kişilerin aynı kişiler olduğu ve adliyedeki görev tecrübelerinin diğerlerine nazaran daha iyi olduğu düşünülmektedir. Aynı personellerle göreve devam edilmesi Adliyedeki güvenlik hizmet işinin daha da kaliteli olacağını gözler önüne sermektedir.

Şekil 5.8 : İşyerinde Çalışma Süresi

5.1.1.9 Aylık geliriniz ne kadar?

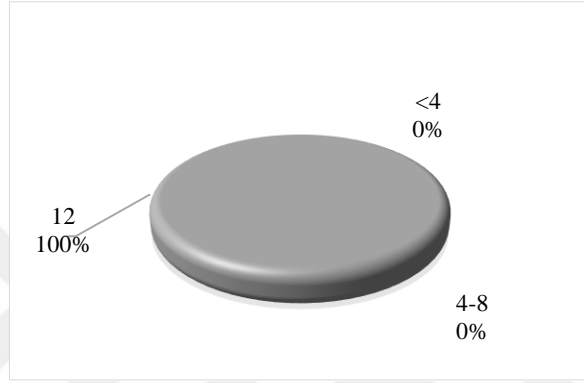
Şekil 5.9'da, Adliyede çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının 1.500-2.000 TL arası bir fiyatla çalıştığı ifade edilmiştir. Özel güvenlik personellerinin almış oldukları maaşlar hizmet verilen kamu kurumu veya özel sektörde farklılık göstermektedir. Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı kanun kapsamında aynı işi yaptıkları halde maaş farklılığının olması personellerde psikososyal açıdan etki yaratmaktadır. Bu etki sadece personellerde değil çalışma hayatına ve ailesine de yansımaktadır. Dolayısıyla bu sektörde çalışan personellerin maaşlarının iyileştirilmesi gerektiği ve devlet desteğiyle olacağı mümkün görünmektedir.

Şekil 5.9 : Gelir Durumu

5.1.1.10 Günlük çalışma süreniz kaç saat?

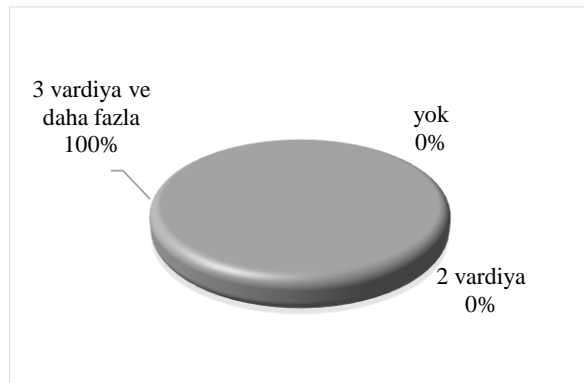
Şekil 5.10'da, Adliyede çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının 12 saat çalıştığı ifade edilmiştir. Çalışma sürelerinin bu denli uzun olması personellerde psikososyal açıdan etki yaratacağı söz konusu olduğu gibi çalışma hayatına ve ailesine de yansıtacağı kesindir. Meydana gelecek etki sadece psikososyal etki olmayıp fiziksel ve biyolojik olarak ta etkileyeceği gerçeği göz ardı edilmemelidir. Dolayısıyla çalışma saatlerinin 8 saat olarak düzenlenmesi personelin daha verimli çalışmasına katkı sağlayacaktır.

Şekil 5.10 : Çalışma Süresi

5.1.1.11 İşyerinde vardiyalı çalışma durumunuz var mı? Varsa kaç vardiya?

Şekil 5.11'de, Adliyede çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının 3 vardiya sisteminde çalıştığı ifade edilmiştir. Bu çalışma sistemi sadece Adliyeler de değil güvenlik hizmeti verilen her yerde geçerli olan bir çalışma düzenidir. Çalışma saatlerinin 8 saat ve 3 vardiya şeklinde düzenlenmesinin gerek personeller açısından gerek hizmet verilen yerlerde kalitenin artmasına olumlu yönde etki edeceği göz ardı edilmemelidir.

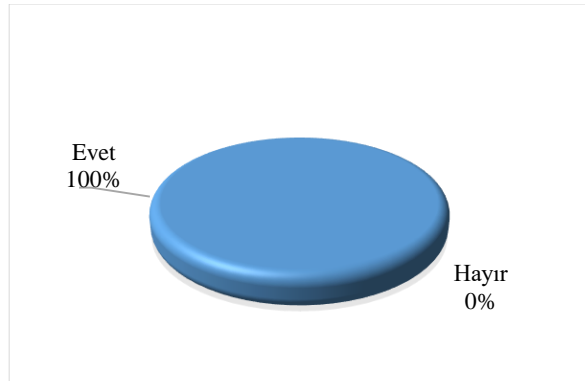
Şekil 5.11 : Vardiya Düzeni

5.1.2 Güvenlik görevlilerindeki iş güvenliği bilinci

Özel güvenlik görevlilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgileriyle, iş hayatına bakış açılarının “ İş Sağlığı ve Güvenliği” çerçevesinde değerlendirilmesi ve hizmet verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere ulaşma düzeylerinin araştırılması açısından sorgulanmıştır.

5.1.2.1 İşveren tarafından, yaptığınız iş ile ilgili eğitimler verildi mi? İsimleri?

Şekil 5.12’de, Adliyede çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının yaptıkları iş ile ilgili eğitim aldığı ifade edilmektedir. Bu eğitimler personellerin iş hayatına bakış açılarının “ İş Sağlığı ve Güvenliği” çerçevesinde değerlendirildiği ve hizmet verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere ulaşma düzeylerinin araştırılması açısından belirli periyotlarla düzenlenen eğitimlerdir. İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin yanı sıra hizmet içi eğitimi kapsamında verilen eğitimlerde söz konusudur. Bu eğitimleri; “İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi, Güvenli Yaşam Eğitimi, İlk Yardım Eğitimi, Yangın Eğitimi, İş Hukuku, Etkili İletişim, Halkla İlişkiler, Kalabalık Yönetimi, Patlayıcı Madde Eğitimi, Bomba Eğitimi, Silah Eğitimi, Üst Araması Eğitimi, Toplumsal Olaylara Müdahale Eğitimi, X-Ray Cihazı Eğitimi, Terörle Mücadele Eğitimi, Psikoloji Eğitimi, Teçhizat Kullanım Eğitimi, Telsiz Eğitimi, Beden Dili Eğitimi, Kapı ve El Detektörü” şeklinde sıralayabiliriz.

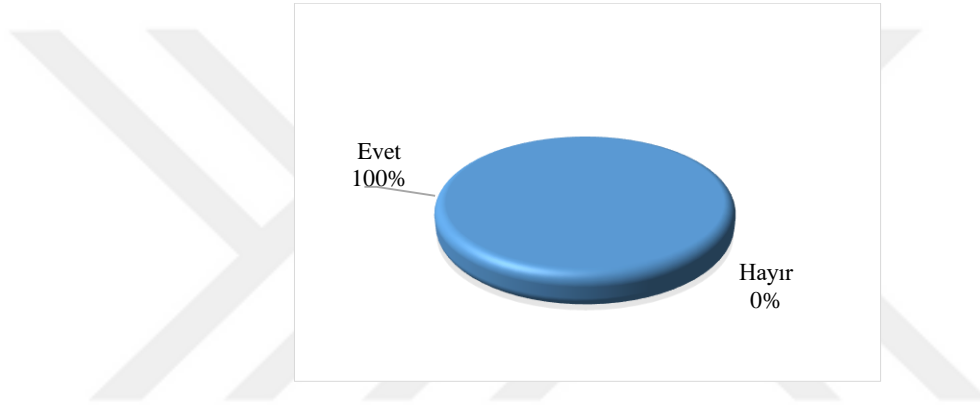
Şekil 5.12 : Hizmet içi Eğitim

5.1.3 Güvenlik görevlilerinde iş kazası ve meslek hastalığı kültürü

Özel güvenlik görevlilerinin yapmış oldukları iş nedeniyle maruz kalabilecekleri meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda ve karşı karşıya kalabilecekleri iş kazaları hakkında bilgi sahibi olup olmadıklarının bilinmesi açısından sorgulanmıştır.

5.1.3.1 İŖe giriŖ sağlık raporunuz var mı?

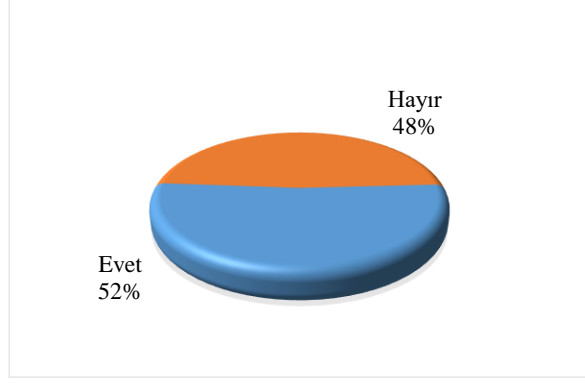
Ŗekil 5.13'de, Adliyede alıŖan özel güvenlik personellerinin tamamının İŖe GiriŖ Periyodik Muayenelerinin yapıldığı ifade edilmiŖtir. Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İliŖkin Yönetmeliğin 18.maddesi gereği, özel güvenlik görevlisi alıŖma izni verilebilmesi için, 5188 sayılı kanunun 10.madesinde sayılan Ŗartların yanı sıra; Psikiyatri, Nöroloji, Gz ve Kulak Burun Boğaz tetkiklerini de kapsayacak Ŗekilde, bir hastaneden veya yeterli bir sağlık kuruluŖundan alınan "zel güvenlik görevlisi olur" ibareli sağlık raporu istenir.^[14] Ayrıca Tehlikeli ve çok Tehlikeli sınıfta yer alan iŖlerde alıŖacaklar, yapacakları iŖe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan iŖe baŖlatılmaz.^[15]

Ŗekil 5.13 : İŖe giriŖ Sağlık Raporu

5.1.3.2 Sigara kullanıyor musunuz?

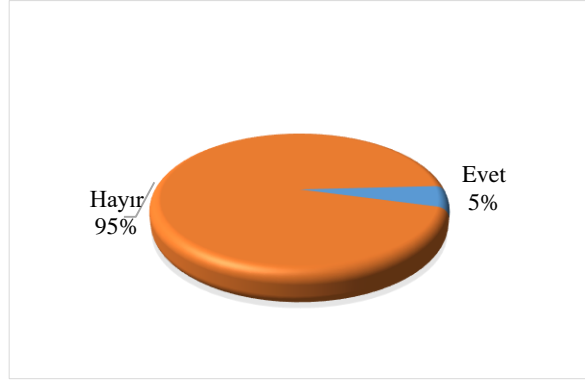
Ŗekil 5.14'de, Adliyede alıŖan özel güvenlik personellerinden %52'sinin sigara kullandığı %48'inin sigara kullanmadığı ifade edilmiŖtir. Sigara içen personelin kendini etkilediği gibi, mesai arkadaŖlarının da etkilenebileceğini unutmamalıdır. Aile ve Sosyal AraŖtırmalar Genel Müdürlüğünün verilerine göre, Türkiye'de 18 yaŖın üzerindeki bireylerin %33,4'nn sigara kullanıyor olmasına karŖın,^[16] adliyede alıŖan özel güvenlik görevlilerinin %52'sinin sigara kullandığı ve bunun da Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu sonucu karŖımıza çıkmaktadır. Bu durumun da stresli iŖ ortamından kaynaklandığı dŖnlebilir.

Şekil 5.14 : Sigara Kullanım Oranı

5.1.3.3 Alkol kullanıyor musunuz?

Şekil 5.15’de, Adliye çalışan özel güvenlik görevlilerinden %5’inin alkol kullandığı, %95’inin alkol kullanmadığı ifade edilmiştir. Tüketiciler birliğinin yapmış olduğu bir çalışmaya göre Türkiye’de alkol kullanım oranınının %23 olmasına karşın,^[17] adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerinin %95’inin alkol kullanmadığı sonucu karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca (WHO) yapmış olduğu uluslararası bir araştırmaya göre, alkolün toplumsal yapıyı bozduğu, cinayet, boşanma, eşler arası şiddet, intihara teşebbüs, trafik kazaları, serserilik ve işe gitmeme gibi birçok olayı tetiklediği ifade edilmiştir.^[18]

Şekil 5.15 : Alkol Kullanım Oranı

5.1.3.4 Bu iş kolunda hiç iş kazası geçirdiniz mi? Geçirdiyse kazayı tanımlar mısınız?

Adliyede çalışan 230 özel güvenlik görevlisinden 228’i iş kazası geçirmediğini ifade ederken, 2’si iş kazası geçirdiğini ifade etmektedir. İş kazası geçiren personeller erkek olup, bir personel ateşli silahla yaralanmaya maruz kalmıştır. Diğer personelin ise diz kapağında ezilme meydana gelmiştir. Adliye gibi yoğun bir ortamda çalışan

personellerin iş kazalarına maruz kalmamaları için gerekli tüm güvenlik tedbirlerinin alınması, hizmet içi eğitim kapsamında verilen eğitimlerin sürekli hale getirilmesi ve içeriğinin zenginleştirilmesi gerektiği sonucuna varılabilir.

5.1.3.5 Doktor tarafından tanısı konmuş herhangi bir hastalığınız var mı? Varsa belirtiniz.

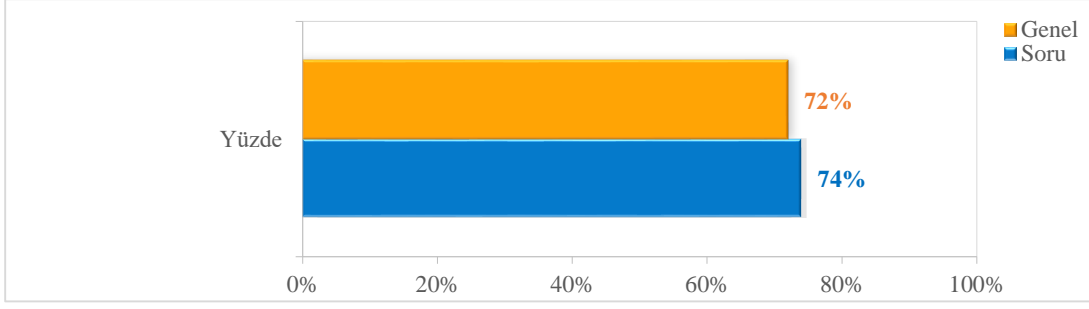
Adliyede çalışan 230 özel güvenlik görevlisinden 221'i herhangi bir kronik hastalığı olmadığını belirtirken, 9'u ise kronik hastalığı olduğunu beyan etmiştir. Bu personellerden 2'si erkek olup, 7'si bayandır. Erkek personellerden birinde eklem romatizması görülürken diğer personelde ise troid, sinüzit ve topuk dikeni görülmüştür. Bayan personellerde ise, varis, kalp, şeker, migren, bel fıtığı, eklem romatizması, kalp kapakçığı yetersizliği ve akdeniz anemisi görülmüştür. Burada önemli olan bu hastalıkların doğuştan geldiği mi yoksa yapılan iş nedeniyle oluşan mesleki hastalıklar mı olduğudur. Bunun ortaya konması adına ilk olarak personellere mesleki hastalıklar konusunda doğru bir eğitimin verilmesi ve işyeri hekiminin süreci dikkatli bir şekilde takip etmesiyle mümkün olacaktır. Ayrıca personeller çalışma şartları nedeniyle ergonomik ve fiziksel risk faktörleriyle daha sık karşılaşmaktadır. Bu tür risk faktörleri de personeller üzerinde olumsuz bir etki yaratacağından dolayı ortam şartlarının personellere uyumlu hale getirilmesi doğru olacaktır.

5.1.4 İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları

İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfları tebliğine göre tehlikeli sınıfta yer alan özel güvenlik faaliyetlerinde iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarını sorgulamak adına kesinlikle katılmıyorum (1 puan), katılmıyorum (2 puan), fikrim yok/kararsızım (3 puan), katılıyorum (4 puan) ve kesinlikle katılıyorum (5 puan) şıklarından oluşan 35 soru sorulmuş ve her bir sorunun yüzdesi hesaplanarak genel yüzdeye göre değerlendirilmesi yapılmıştır.

5.1.4.1 Yönetim gözle görülebilir bir şekilde iş güvenliği politikalarını destekler, liderlik eder.

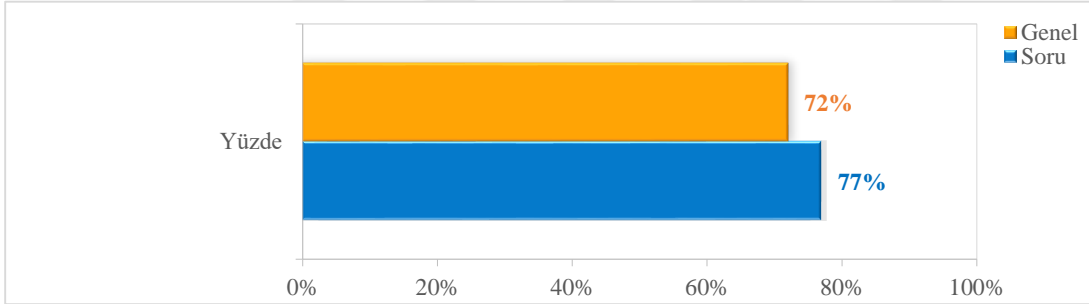
Şekil 5.16'da, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,72'dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %74 oranında yönetimin gözle görülebilir bir şekilde iş güvenliği politikalarını desteklediğini ve liderlik ettiğini ifade etmiştir.

Şekil 5.16 : İş Güvenliği Politikaları

5.1.4.2 İşveren, iş sağlığı ve güvenliği kanununda belirtilen ‘her türlü önlemi alır’ sorumluluğunu yerine getirir.

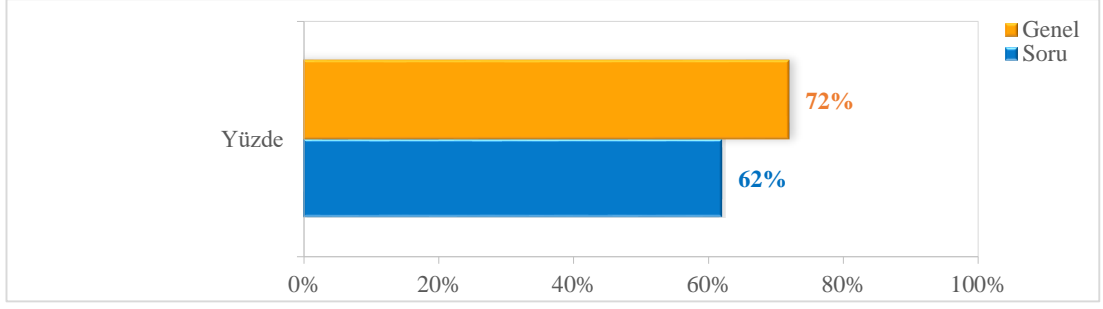
Şekil 5.17’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yönetilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,85’dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %77 oranında işverenin iş sağlığı ve güvenliği kapsamında her türlü önlemi aldığını ve sorumluluklarını yerine getirdiğini ifade etmiştir.

Şekil 5.17 : İşveren Sorumluluğu

5.1.4.3 Yönetim, ramak kala, iş kazası, tehlikeli durum gibi olaylardan sonra hemen önlem alır.

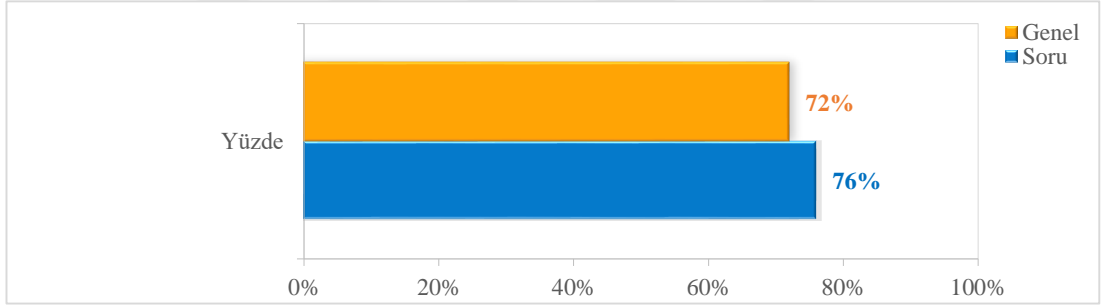
Şekil 5.18’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,12’dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %62 oranında yönetimin, ramak kala, iş kazası ve tehlikeli durum gibi olaylardan hemen sonra önlem aldığını ifade etmiştir. Ancak genel başarı kriterinin altında bir değer olduğundan dolayı burada iyileştirilme yapılması gerekmektedir.

Şekil 5.18 : İSG Açısından Önlem Alma

5.1.4.4 İşyerinde, yönetimin katıldığı iş güvenliği denetimleri etkin bir şekilde yapılır.

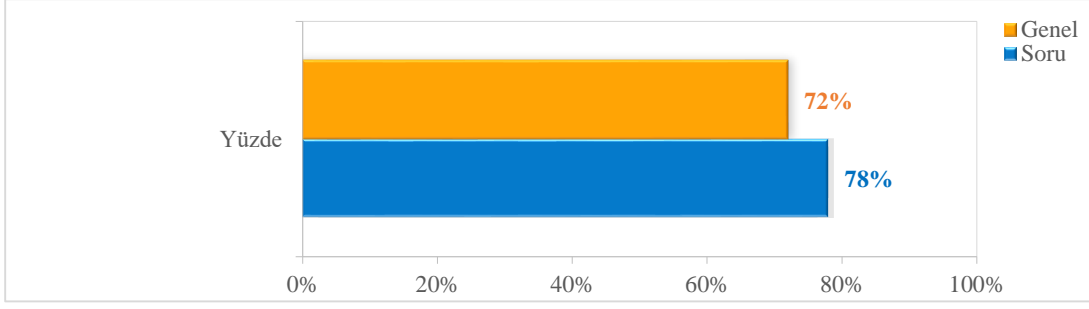
Şekil 5.19'da, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,79'dur. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %76 oranında yönetiminde katıldığı iş güvenliği denetimlerinin etkin bir şekilde yapıldığını ifade etmiştir.

Şekil 5.19 : İş Güvenliği Denetimi

5.1.4.5 Yönetim, iş güvenliğinin verilen hizmetle eşit derecede önemli olduğunu düşünür.

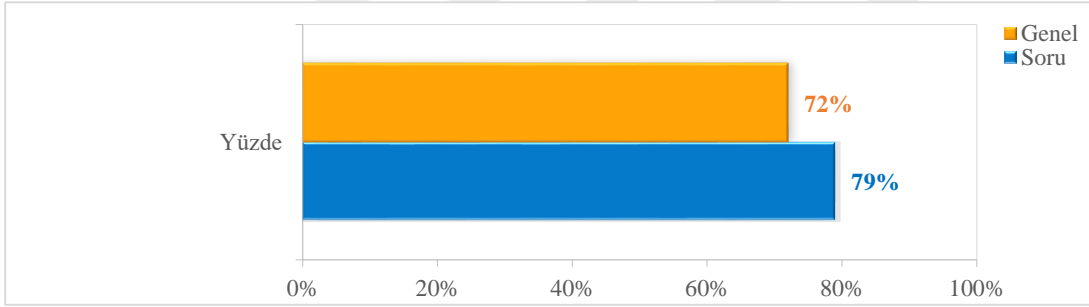
Şekil 5.20'de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,88'dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %78 oranında iş güvenliğinin verilen hizmetle eşit derecede önemli olduğunu ifade etmiştir.

Şekil 5.20 : Yönetimin İş Güvenliğine Bakış Açısı

5.1.4.6 Yönetim, işyeri talimat ve prosedürlerinin uygulanmasını dikkatli bir şekilde izler.

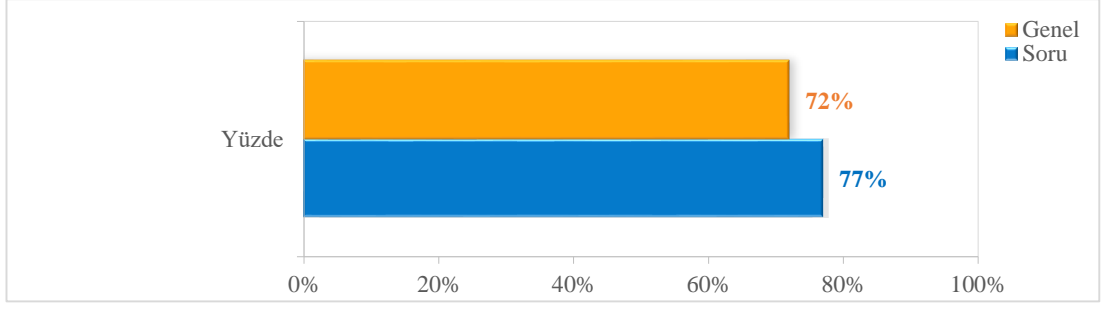
Şekil 5.21’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,93’dür. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %79 oranında yönetimin, işyeri talimat ve prosedürlerinin uygulanmasını dikkatli bir şekilde izlediğini ifade etmiştir.

Şekil 5.21 : Talimat ve Prosedürlerin Uygulanırılığı

5.1.4.7 Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili problemlerini üstlerine kolay bir şekilde bildirirler.

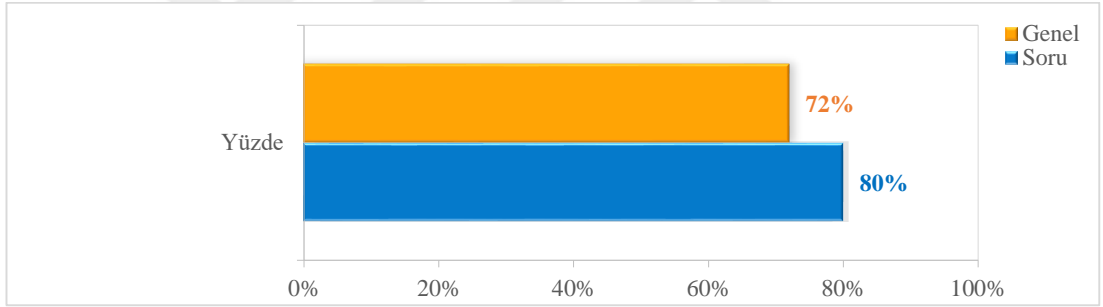
Şekil 5.22’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,82’dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %77 oranında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili problemlerini üstlerine kolay bir şekilde bildirdiklerini ifade etmiştir.

Şekil 5.22 : Çalışanların İSG Problem Bildirimi

5.1.4.8 Çalışanlar bir kaza geçirdiğinde üstlerine rahatlıkla ulaşırlar.

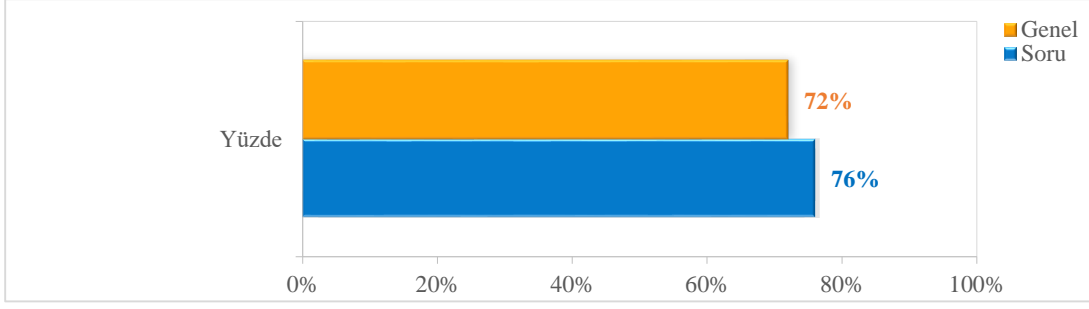
Şekil 5.23’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 4,00’dır. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %80 oranında bir kaza geçirdiklerinde üstlerine rahatlıkla ulaştıklarını ifade etmiştir.

Şekil 5.23 : Kaza Bildirimi

5.1.4.9 Çalışanlar hastalanmaları durumunda işyeri hekimine kolaylıkla ulaşırlar.

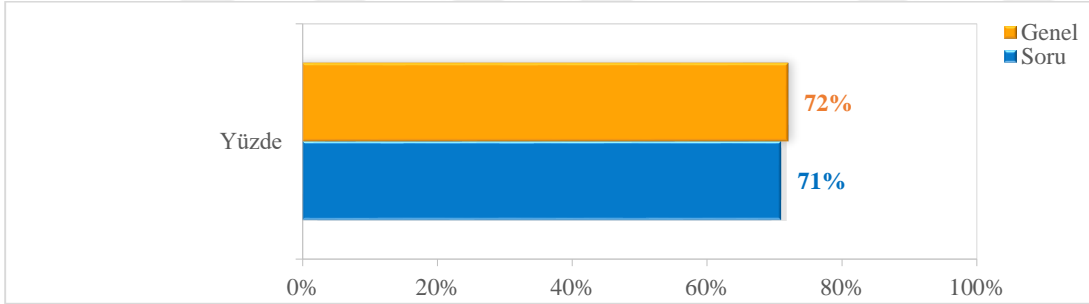
Şekil 5.24’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,80’dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %76 oranında hastalanmaları durumunda işyeri hekimine kolaylıkla ulaştıklarını ifade etmiştir. Ayrıca işyeri hekimi İSG-KATİP sözleşmesinde belirtilen süre kadar kurumda hizmet vermektedir.

Şekil 5.24 : İşyeri Hekimine Ulaşım Durumu

5.1.4.10 Çalışanlar kişisel koruyucu donanım seçimlerine etkin şekilde katılırlar.

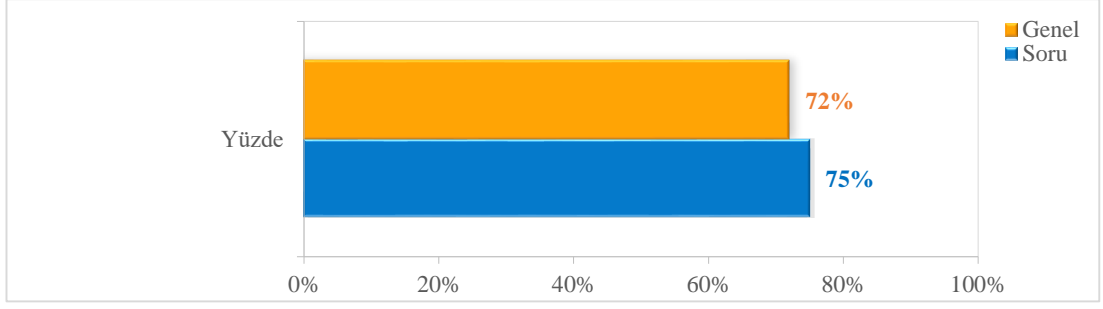
Şekil 5.25’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,54’dür. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %71 oranında (KKD) seçimlerine etkin şekilde katıldıklarını ifade etmiştir. Genel başarı kriterinin altında bir değer olduğundan dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir. Ayrıca personellere kişisel koruyucu donanımlar hakkında yeterli eğitimin verilmesi gerekmektedir.

Şekil 5.25 : KKD Seçimine Katılım Durumu

5.1.4.11 Çalışanlar konularına göre risk değerlendirme çalışmalarında görüş bildirirler.

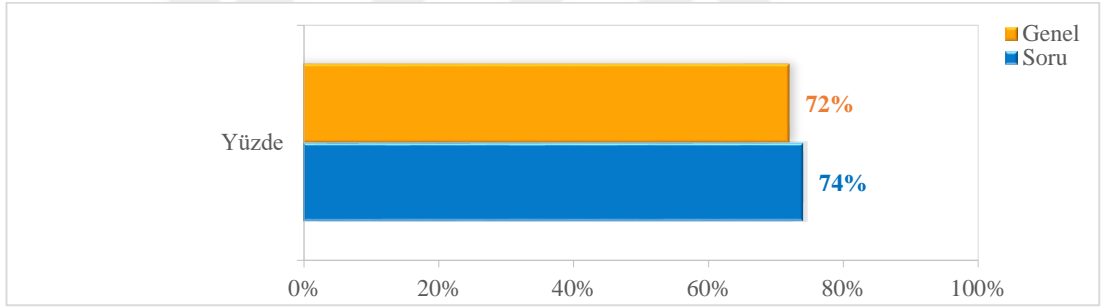
Şekil 5.26’da, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,73’dür. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %75 oranında risk değerlendirme çalışmalarında görüş bildirdiklerini ifade etmiştir. Bunun yanı sıra risk değerlendirmesi yapılmadan önce ‘‘Risk Değerlendirme Yönetmeliği’nde’’ belirtilen şekliyle risk değerlendirme ekibi oluşturulur ve bu ekip ilgili eğitimlere tabi tutulur.

Şekil 5.26 : Risk Değerlendirme Çalışmaları

5.1.4.12 Çalışanlar, kaza ve olay araştırmaları için görüş bildirir.

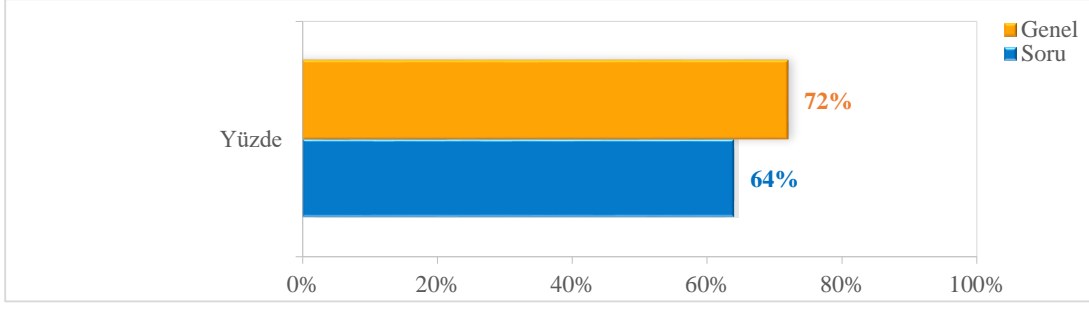
Şekil 5.27’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,71’dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %74 oranında kaza ve olay araştırmalarında görüş bildirdiklerini ifade etmiştir.

Şekil 5.27 : Kaza ve Olay Araştırmaları

5.1.4.13 Çalışanların yeni teknolojilerin uygulanması, seçilecek iş ekipmanı konularında görüşleri alınır.

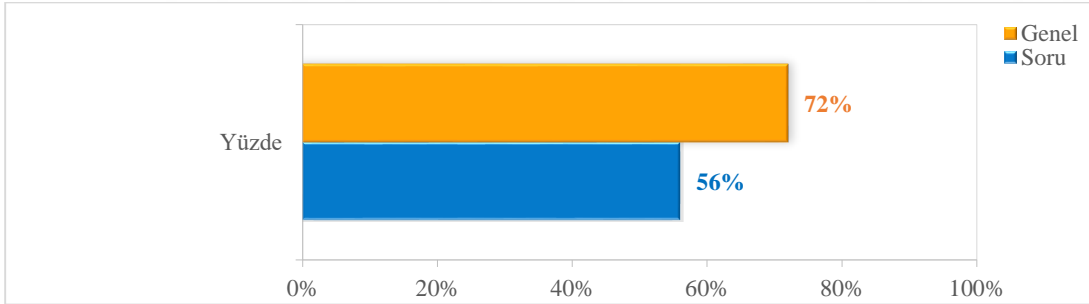
Şekil 5.28’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,18’dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %64 oranında yeni teknolojilerin uygulanması ve seçilecek iş ekipmanı konularında görüşlerini bildirdiklerini ifade etmiştir. Genel başarı kriterinin altında bir değer olduğundan dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir.

Şekil 5.28 : Yeni Teknolojilerin Uygulanması ve İş Ekipmanları

5.1.4.14 Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği konularında kendilerini temsil edecek (çalışan temsilcileri) kişileri kendileri seçmektedir.

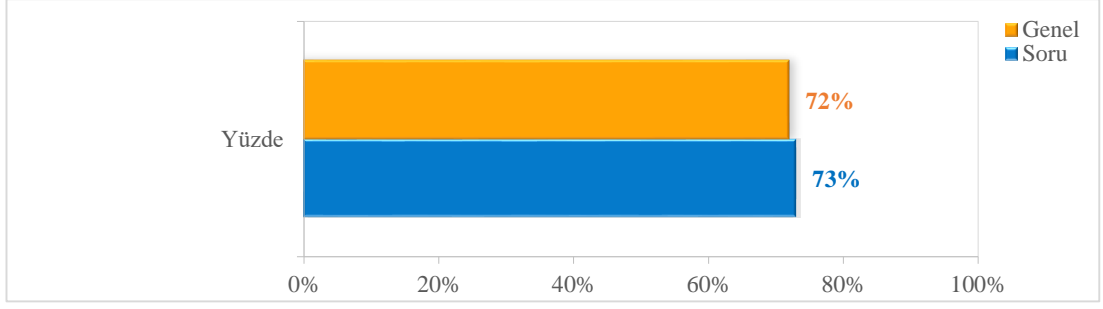
Şekil 5.29'da, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,80'dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %56 oranında kendilerini temsil edecek kişileri seçtiklerini ifade etmiştir. Genel başarı kriterinin altında bir değer olduğundan dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir. Bu faaliyet kolunda yapılan işlerin yoğun olmasından dolayı çalışan temsilci/temsilcileri atama usulüyle belirlenir. Ayrıca personel sirkülasyonunun sürekli olmasından dolayı çalışan temsilcilerinin güncellenmesi gerekir.

Şekil 5.29 : Çalışan Temsilcisi Seçimi

5.1.4.15 İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda, çalışan veya temsilcileri (İSG Kurulları gibi) toplantılara aktif olarak katılırlar.

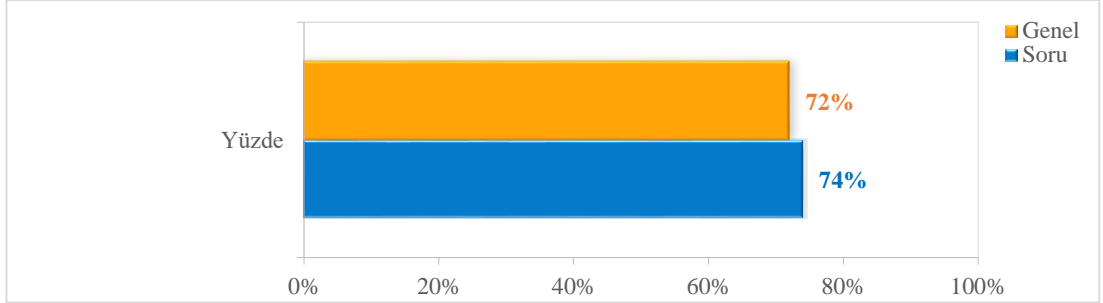
Şekil 5.30'da, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,65'dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %73 oranında çalışan veya temsilcilerinin İSG Kurulu vb. toplantılara aktif katılım sağladıklarını ifade etmiştir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda 'İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik'e göre İSG Kurulu 2 ayda bir toplanmaktadır.

Şekil 5.30 : İSG Kurullarına Katılım Durumu

5.1.4.16 Çalışanlar işe başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alırlar.

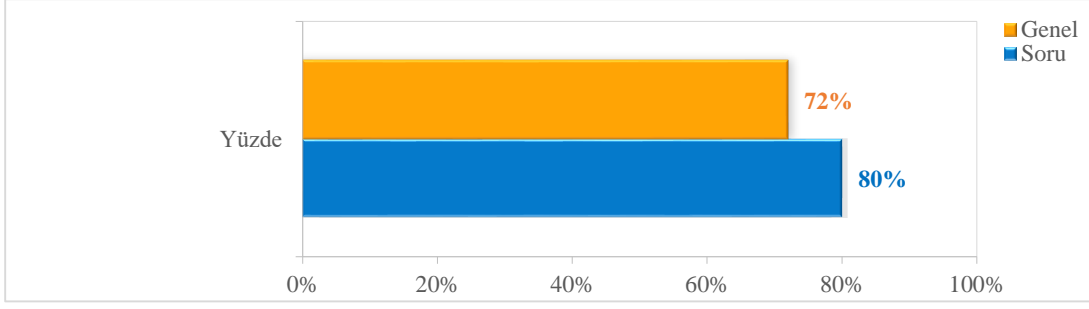
Şekil 5.31’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,71’dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %74 oranında işe başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldıklarını ifade etmiştir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda ‘Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’e göre 2 yılda bir olmak üzere Genel, sağlık ve teknik konuları içeren 12 saat eğitim verilir. Ayrıca %100 olması gereken bir oranın %74’lerde olması bu konunun yeniden irdelenmesini gerektirir.

Şekil 5.31 : Çalışanların İş Güvenliği Eğitimleri

5.1.4.17 Yönetim, iş sağlığı ve güvenliği eğitimini periyodik olarak vermektedir.

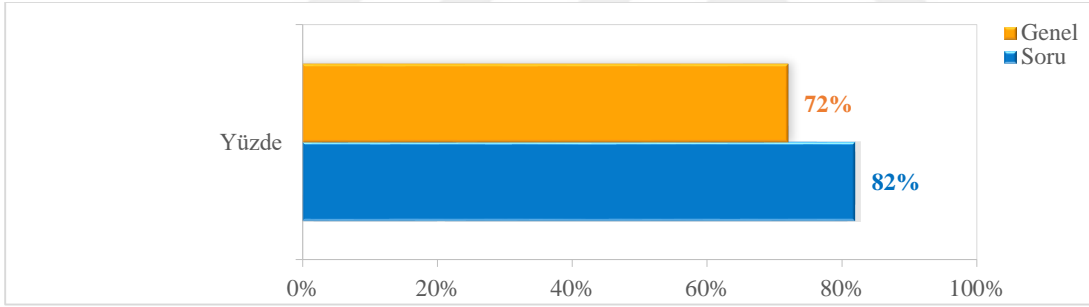
Şekil 5.32’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 4.02’dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %80 oranında iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini periyodik olarak aldıklarını ifade etmiştir. Bir önceki soruda da ifade edildiği gibi tehlikeli sınıfta yer alan bir iş kolunda eğitimler 2 yılda bir olmak üzere 12 saat olarak düzenlenir.

Şekil 5.32 : Periyodik Eğitimler

5.1.4.18 İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri iş güvenliği farkındalığının artmasına yardımcı olmaktadır. Etkin ve faydalıdır.

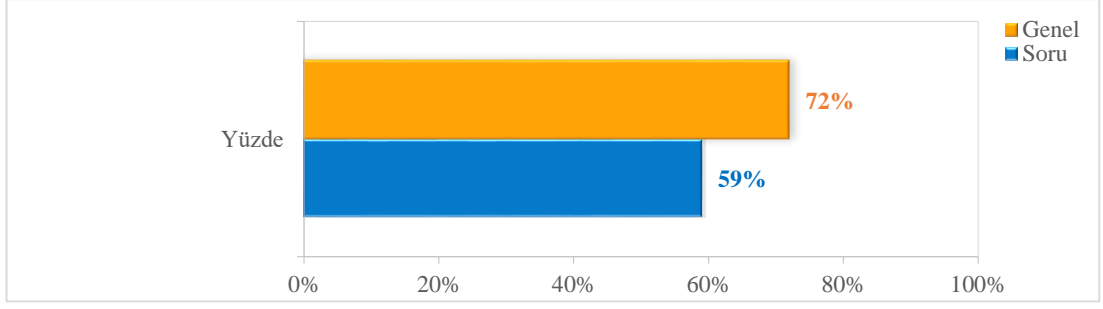
Şekil 5.33’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 4,10’dır. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %82 oranında iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin iş güvenliği farkındalığını artırdığını ifade etmiştir.

Şekil 5.33 : İş Güvenliği Farkındalığı

5.1.4.19 Yöneticiler, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymaları nedeniyle çalışanları ödül sistemiyle motive ederler.

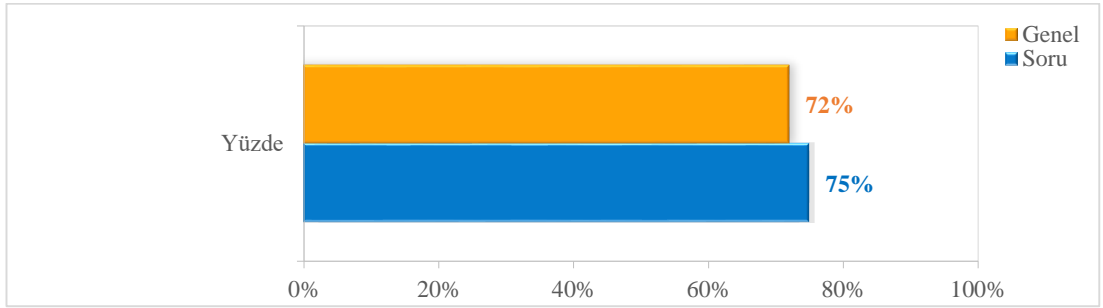
Şekil 5.34’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,94’dür. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %59 oranında yöneticiler tarafından ödül sistemiyle motive edildiklerini ifade etmiştir. Bu tür mesleklerde ödül sisteminin geliştirilmesi personelleri daha da motive edecektir. Ödül sisteminin yanı sıra ceza sisteminin de uygulanması gerekir.

Şekil 5.34 : Ödül Sisteminin Uygulanırlığı

5.1.4.20 Yöneticiler, çalışanlar iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymadığında disiplin sistemini uygular.

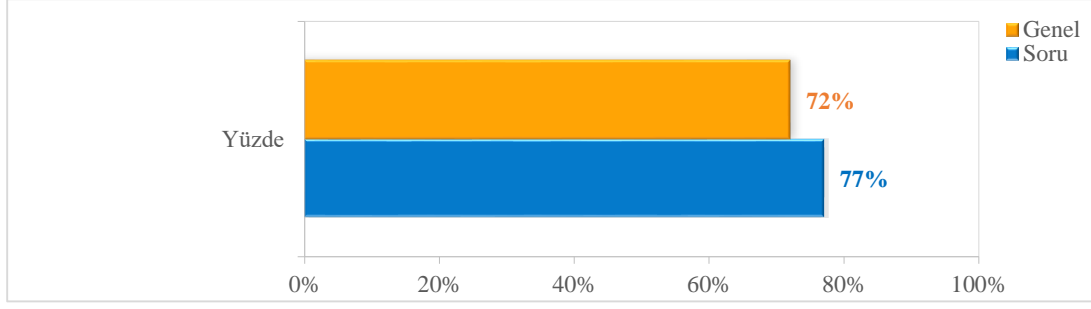
Şekil 5.35’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,76’dır. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %75 oranında iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uyulmadığı takdirde disiplin sisteminin uygulandığını ifade etmiştir. Bir önceki soruda da değinildiği gibi ödül sisteminin yanı sıra ceza sisteminin de (disiplin) geliştirilmesi ve uygulanması hem bu faaliyet koluna hem de iş sağlığı ve güvenliğine farklı bir bakış açısı katacaktır.

Şekil 5.35 : Disiplin Sisteminin Uygulanırlığı

5.1.4.21 Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği kanunu hakkında bilgi sahibidirler.

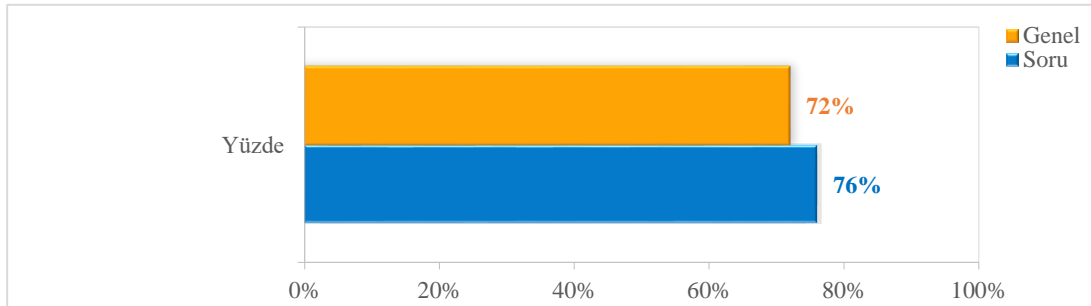
Şekil 5.36’da, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,85’dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %77 oranında iş sağlığı ve güvenliği kanunu hakkında bilgi sahibi olduğunu ifade etmiştir. Bu oran %100 oluncaya kadar bu faaliyet koluna ve bu faaliyet kolunda çalışan özel güvenlik personellerine yönelik yatırımların yapılması doğru olacaktır. Buda özel güvenlik eğitim kurumlarında verilen mevcut derslerin yanı sıra iş sağlığı ve güvenliği derslerinin de verilmesiyle mümkün olacaktır.

Şekil 5.36 : İSG Mevzuat Bilgisi

5.1.4.22 Özel güvenlik görevlileri yapmış oldukları iş nedeniyle maruz kalabilecekleri meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda bilgi sahibidirler.

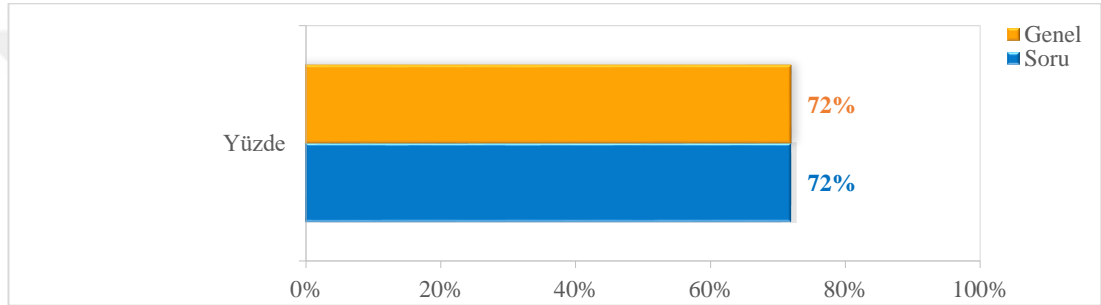
Şekil 5.37’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,80’dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %76 oranında meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda bilgi sahibi olduklarını ifade etmiştir. Personeller hizmet vermekte oldukları kurum veya kuruluşlara göre biyolojik, psikolojik, kimyasal, fiziksel ve ergonomik olarak etkilenmektedirler. Bu etkilenmelere göre meslek hastalıkları konusunda bilgi sahibi olduklarını ifade etmektedirler. Bunun da yanıltıcı olabileceği göz ardı edilmemelidir. İlgili bakanlık veya bakanlıklar bu faaliyet kolunda meydana gelebilecek meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda bir çalışma ortaya koymamıştır. Böyle bir çalışmanın olmaması özel güvenlik personellerini mesleki hatalıklarının neler olduğu konusunda bilgi sahibi yapmayacağı gibi bu faaliyet kolunda oluşacak meslek hastalıklarına karşın önleyici faaliyetlerin uygulanmasını da etkileyecektir.

Şekil 5.37 : Meslek Hastalıkları

5.1.4.23 Yönetim ve çalışanlar, alınan eğitimlerin (hizmet içi eğitimi, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi) mesleki açıdan yeterli olduğunu düşünür.

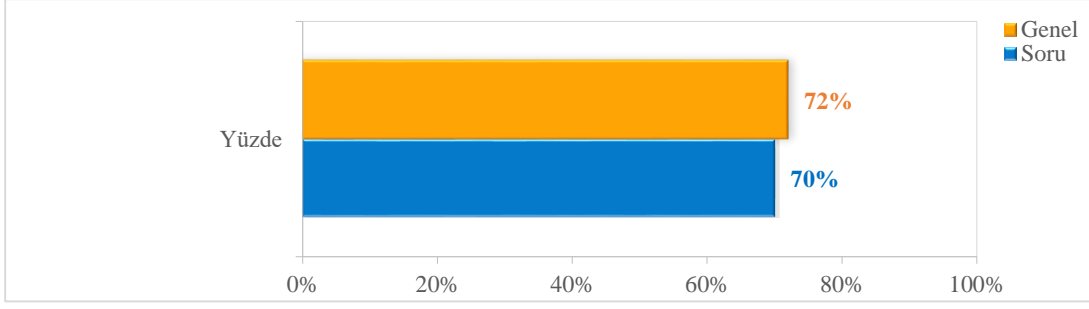
Şekil 5.38’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,60’dır. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %72 oranında hizmet içi eğitimlerin ve iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin mesleki açıdan yeterli olduğunu ifade etmiştir. Bu yeterliliğin artırılması için diğer sorularda da ifade edildiği gibi özel güvenlik eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği dersinin zorunlu bir ders olarak verilmesi ve bunun yanı sıra hizmet içi eğitimlerinin de belirli periyotlar halinde verilmesiyle mümkün olacaktır.

Şekil 5.38 : Hizmet içi Eğitimi

5.1.4.24 Çalışanların karşı karşıya kaldıkları önceden olmuş kazalar veya işe bağlı hastalıklar incelenerek yeniden meydana gelmeleri önlenmektedir.

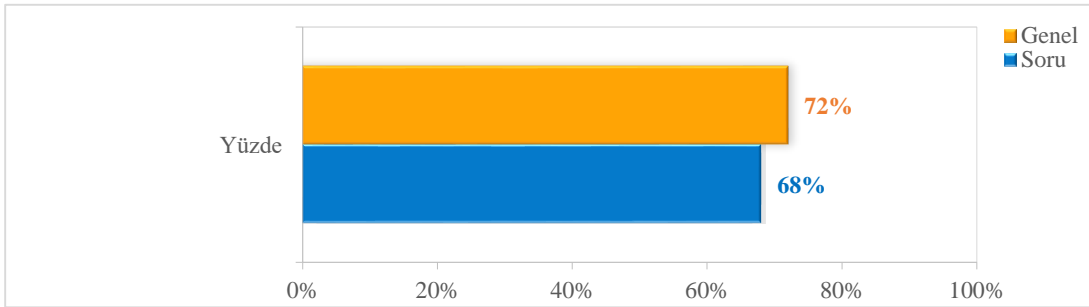
Şekil 5.39’da, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,50’dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %70 oranında önceden olmuş kazalar veya işe bağlı hastalıkların incelenerek yeniden meydana gelmemeleri konusunda önlendiğini ifade etmiştir. Fakat başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı bu konuda bir iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir.

Şekil 5.39 : İş Kazaları

5.1.4.25 Çalışanların işe giriş ve periyodik muayeneleri zamanında ve düzenli olarak yapılmaktadır.

Şekil 5.40'da, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3.39'dur. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %68 oranında işe giriş ve periyodik muayenelerin zamanında ve düzenli olarak yapıldığını ifade etmiştir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda 3 yılda bir işe giriş periyodik muayeneler yenilenmektedir. Bu süre işyeri hekiminin kanaatine göre kısaltılabilmektedir. Fakat başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı bu konunun göz ardı edilmemesi gerekir. Çünkü tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.

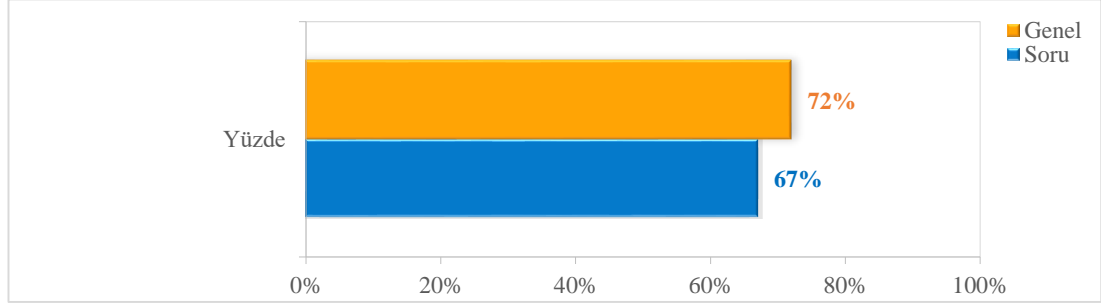

Şekil 5.40 : İşe Giriş Muayeneleri

5.1.4.26 Çalışanlar, işe giriş ve periyodik muayenelerin kapsamının yeterli olduğunu düşünür.

Şekil 5.41'de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,35'dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %67 oranında işe giriş ve periyodik muayenelerin kapsamının yeterli olduğunu ifade etmiştir. Bakanlığın hazırlamış olduğu periyodik muayenelerin içeriği

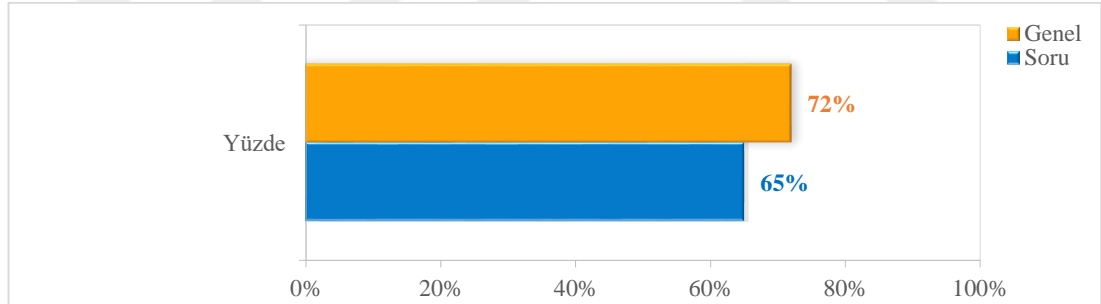
sektöre özgü düzenlenmemiş olup, özel güvenlik görevlileri ayrıca psikiyatri, nöroloji, göz ve kulak burun boğaz gibi tetkikleri yaptırmaları da zorunlu kılınmıştır.

Şekil 5.41 : Periyodik Muayeneler

5.1.4.27 Yönetim ve çalışanlar arasında iyi bir iletişim sağlanmaktadır.

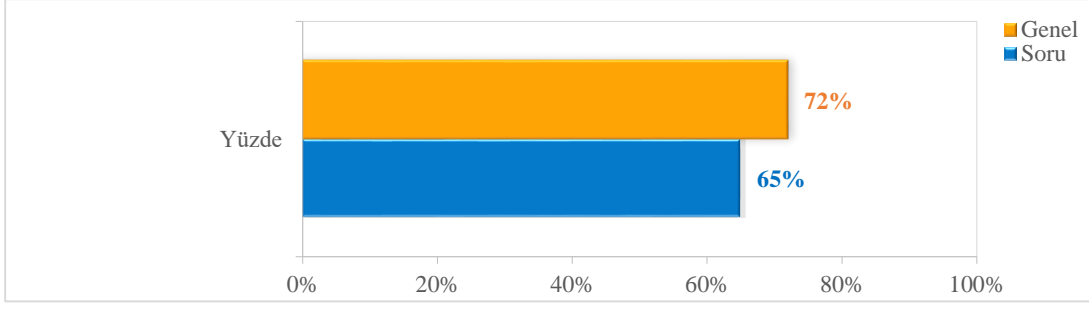
Şekil 5.42’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,25’dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %65 oranında yönetim ile aralarında iyi bir iletişimin olduğunu ifade etmiştir. Fakat başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olması düşündürücü ve konunun yeniden irdelenmesi gerektiğini göstermektedir.

Şekil 5.42 : İletişim

5.1.4.28 Çalışanlar, yaptıkları işten kaynaklanan stres ile baş edebilmeleri için gerekli eğitimi almıştır.

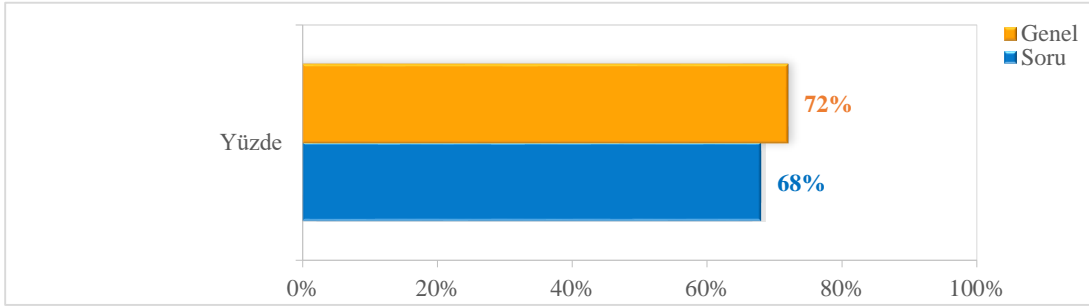
Şekil 5.43’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,27’dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %65 oranında yaptıkları işten kaynaklanan stres ile baş edebilmeleri için gerekli eğitimi aldıklarını ifade etmiştir. Fakat başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı hizmet içi eğitimlerinin düzenli olarak yapılmadığını ve yapıldıysa bile içeriğinin yeterli olmadığını göstermektedir.

Şekil 5.43 : Stres ile Baş edilebilirlik

5.1.4.29 Çalışanların uzun süre aynı pozisyonda veya uzun süre hareketsiz çalışması engellenmektedir.

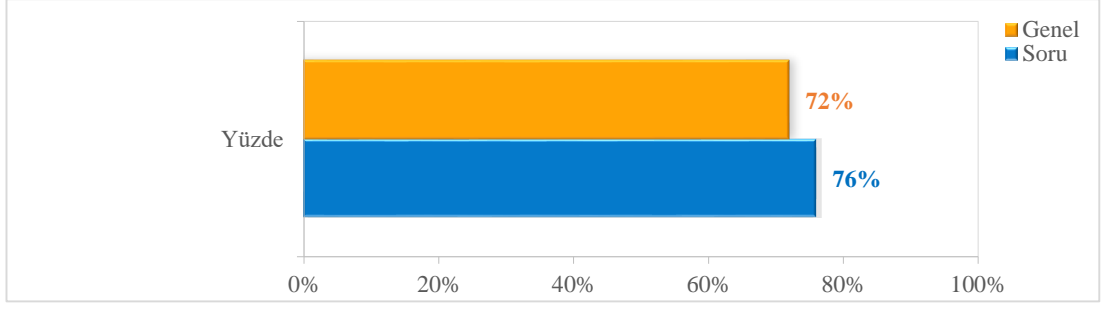
Şekil 5.44'de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,42'dir. Genel başarı kriterinin % 72 olduğu Adliyede, personeller %68 oranında uzun süre aynı pozisyonda veya hareketsiz çalışmalarının engellendiğini ifade etmiştir. Fakat başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olması bu konunun yeniden irdelenmesi ve iyileştirmeye gidilmesi gerektiğini göstermektedir. Herhangi bir iyileştirmenin olmaması durumunda personellerin fiziksel ve ergonomik risk faktörlerine ileri derecede maruz kalacaklarını söyleyebiliriz.

Şekil 5.44 : Çalışma Biçimi

5.1.4.30 Özel güvenlik görevlilerinin yalnız çalıştırılmasından mümkün olduğu ölçüde kaçınılmaktadır.

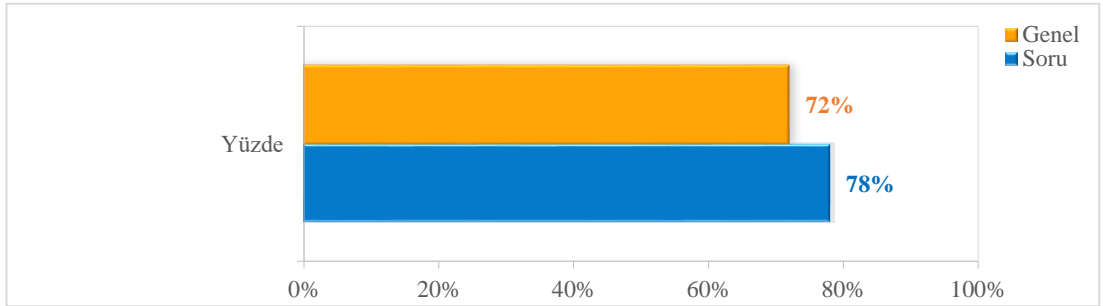
Şekil 5.45'de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,79'dur. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %76 oranında yalnız çalıştırılmalarından mümkün olduğu ölçüde kaçınıldığını ifade etmiştir. Bu durum vardiya sisteminin olduğunu ve bu sisteme riayet edilerek personellerin görevlendirildiğini göstermektedir.

Şekil 5.45 : Yalnız Çalıştırılma Durumu

5.1.4.31 Özel güvenlik görevlisine görev verilmeden önce sağlık yönünden işe uygunluğu göz önünde bulundurulur.

Şekil 5.46'da, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,90'dır. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %78 oranında görev almadan önce sağlık yönünden işe uygun olup olmadıklarının göz önünde bulundurulduğunu ifade etmiştir. Benzer sorularda da ifade edildiği gibi personeller psikiyatri, nöroloji, göz ve kulak burun boğaz tetkiklerine tabi tutulur ve sonunda özel güvenlik görevlisi olur kanaatine varılan personele iş başı yaptırılır. Ayrıca tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.

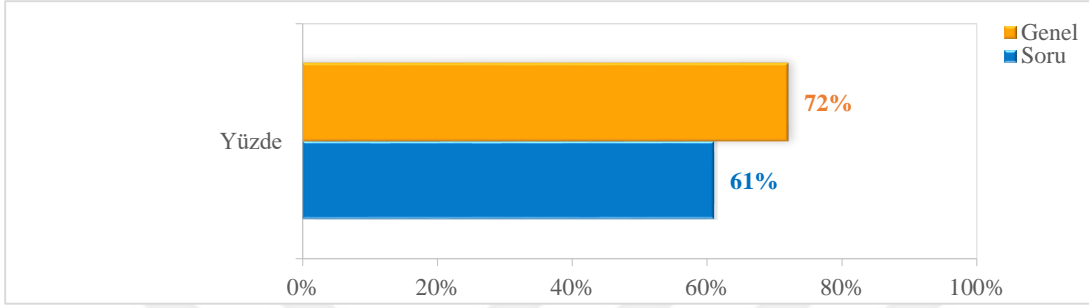

Şekil 5.46 : Sağlık Şartlarının Uygunluğu

5.1.4.32 Özellikle adliyeler, havalimanları gibi özel güvenlik hizmeti verilen çok hareketli yerlerde özel güvenlik görevlisinin can güvenliğini sağlayacak güvenlik tedbirleri alınmıştır.

Şekil 5.47'de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,05'dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %61 oranında can güvenliklerini sağlayacak güvenlik tedbirlerinin

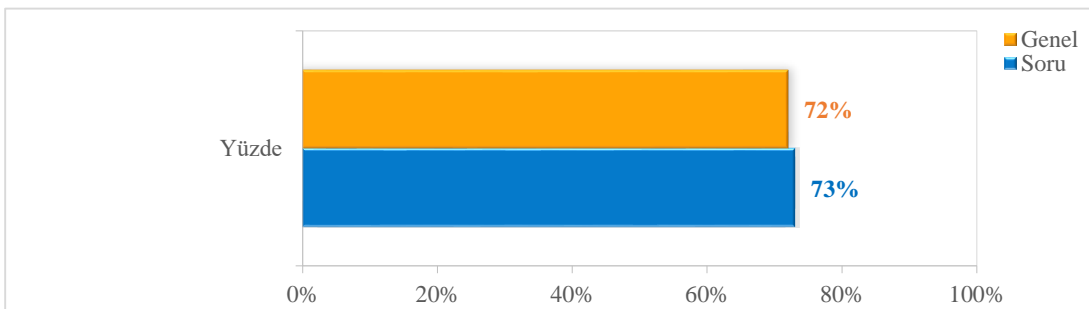
alındığını ifade etmiştir. Fakat başarı oranının genel başarı kriterinin oldukça altında bir değer olması böyle kritik ortamlarda güvenlik tedbirlerinin yeteri derecede alınmadığını veya alındıysa bile yerine getirilmediğini göstermektedir. Çok hareketli olan bu yerlerde güvenlik tedbirlerinin alınmaması dönüşü olmayan sonuçlar doğuracağını göstermektedir.

Şekil 5.47 : Güvenlik Tedbirleri

5.1.4.33 Özel güvenlik büroları ve hizmet verilen alanlarda acil durumlara karşı acil durum ekipleri (söndürme, arama-kurtarma-tahliye ve ilkyardım) oluşturulmuştur.

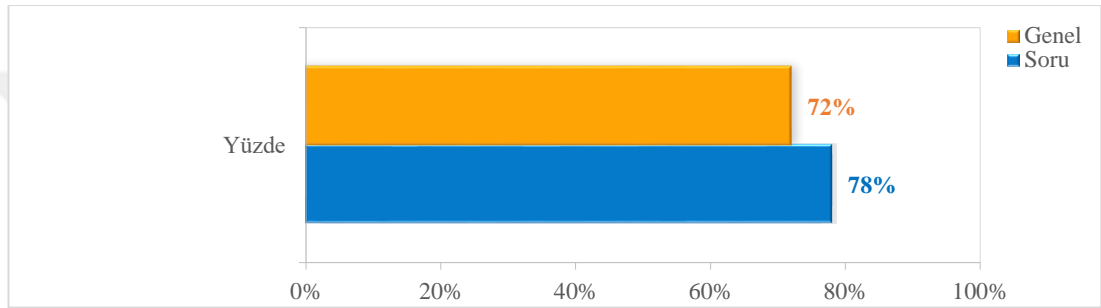
Şekil 5.48’de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,64’dür. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %73 oranında acil durum ekiplerinin oluşturulduğunu ifade etmiştir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda 40 çalışana kadar arama-kurtarma-tahliye ve yangınla mücadeleden sorumlu uygun donanıma sahip ve özel eğitilmiş en az birer çalışan destek elemanı olarak görevlendirilir. Çalışan sayısının 40’ın üzerinde olması halinde, birer destek elemanı daha görevlendirilir.^[19] Ayrıca her 15 çalışana kadar 1 ilkyardımcı bulundurulması zorunludur.^[20]

Şekil 5.48 : Acil Durum Ekipleri

5.1.4.34 Acil durumlar ile ilgili iletişime geçilecek telefon numaraları (itfaiye, ambulans, polis vb.) özel güvenlik büroları ve hizmet verilen alanlarda görünür yerlere asılmıştır.

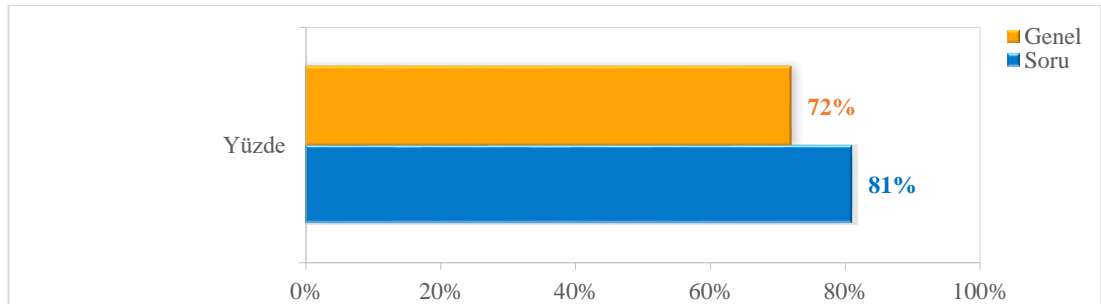
Şekil 5.49'da, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,90'dır. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %78 oranında acil durumlar ile ilgili iletişime geçilecek telefon numaralarının özel güvenlik büroları ve hizmet verilen alanlarda görünür yerlere asıldığını ifade etmiştir.

Şekil 5.49 : Acil Durum İletişim Bilgileri

5.1.4.35 Özel güvenlik temel/yenileme eğitim programlarına iş sağlığı ve güvenliği dersi konmalıdır.

Şekil 5.50'de, Adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 4,05'dir. Genel başarı kriterinin %72 olduğu Adliyede, personeller %81 oranında özel güvenlik eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği dersinin olmasını ifade etmiştir. Eğitim kurumlarında verilen 11 dersin yanı sıra 12.ders olarak iş sağlığı ve güvenliği dersinin verilmesi tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet koluna pek çok katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Şekil 5.50 : Eğitim Müfredatı

5.2 Alışveriş Merkezi Özel Güvenlik Görevlisi Anketi

Anket; 40 özel güvenlik personeli ile yapılmıştır. Bu ankette demografik (17 soru) ve iş sağlığı ve güvenliği (35 soru) olmak üzere toplam 52 soru sorulmuştur. Sorular aşağıda belirtildiği şekilde sorularak iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfları tebliğine göre tehlikeli sınıfta yer alan özel güvenlik faaliyetlerine katkı sunması sağlanmıştır.

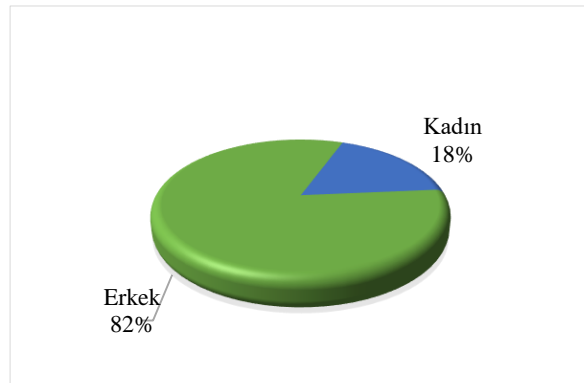
5.2.1 Güvenlik görevlilerinin kişisel bilgileri

Özel güvenlik personellerinin cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, öğrenim durumu, mesleki yeterliliği, mesleki tecrübesi, gelir düzeyi, çalışma süresi ve şartları gibi etkenler personellerin tutum ve davranışlarına etki edeceğinden dolayı demografik bilgileri sorgulanmıştır.

Bu demografik veriler, psikososyal etkenler açısından da önemli olduğundan, özel güvenlik görevlilerinin çalışma hayatlarını da etkileyecek ve sektördeki iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarını hakkında da bilgi verecektir.

5.2.1.1 Cinsiyetiniz nedir?

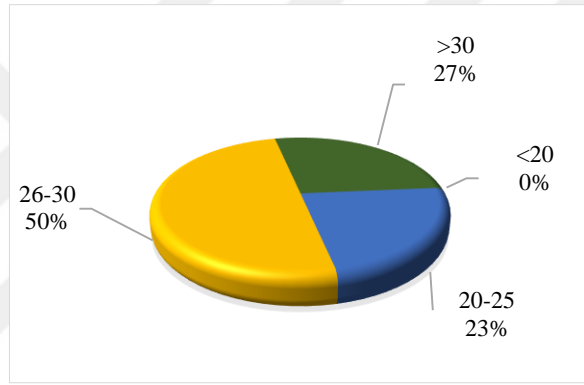
Şekil 5.51’de, Alışveriş Merkezi bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %18’sinin kadın, %82’sinin erkek personel olduğu belirtilmiştir. Yaratılış gereği erkeklerin kadınlara oranla fiziki olarak daha güçlü ve kuvvetli olduğu bilinmektedir. Özel güvenlik personellerinin mesai saatlerinin tamamı da insanlarla uğraşmaktan ibaret olduğunda dolayı şunu diye biliriz ki AVM bünyesinde istihdam edilecek özel güvenlik görevlilerinin büyük bir kısmı erkek personellerden oluşmaktadır.

Şekil 5.51 : Cinsiyet Dağılımı

5.2.1.2 Kaç yaşındasınız?

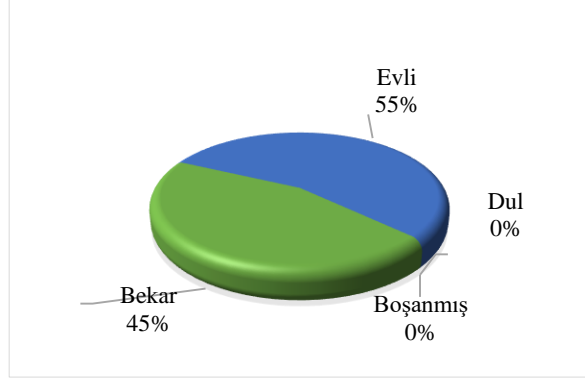
Şekil 5.52’de, Alışveriş merkezi bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %23’ünün 20-25 yaş aralığında, %50’sinin 26-30 yaş aralığında ve %27’sinin de 30 yaşından büyük olduğu belirtilmiştir. Özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlardan yaş kriteri göz önünde bulundurulduğunda bu yaşın 18 olduğu 5188 sayılı “Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun” da ifade edilmiştir. Yaş dağılımlarına baktığımızda 18 yaş şartının sağlandığı görülmektedir. Aksi takdirde yaş şartını sağlayamayan personellerin özel güvenlik eğitim kurumlarına kayıtları kabul edilmemektedir. Yaş dağılımlarını mesleki tecrübe açısından da kıyaslayacak olursak %50’sinin yani 26-30 yaş aralığında olanların diğerlerine oranla daha tecrübeli olacağı düşünülmektedir.

Şekil 5.52 : Yaş Dağılımı

5.2.1.3 Medeni durumunuz nedir?

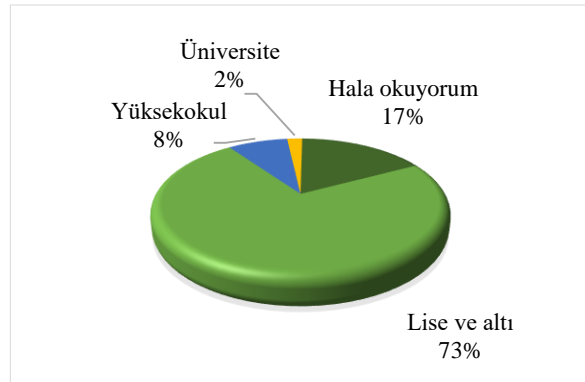
Şekil 5.53’de, Alışveriş merkezi bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %45’inin bekar, %55’inin evli olduğu belirtilmiştir. Evli güvenlik personellerinin bekar ve boşanmış olanlara göre aidiyet duygularının daha iyi geliştiği, insan psikolojisini anlamada diğerlerine oranla daha başarılı olabileceği ve bunu da çalışma ortamına ve mesai arkadaşlarına yansıtacağı düşünülmektedir.

Şekil 5.53 : Medeni Durum

5.2.1.4 Öğrenim durumunuz nedir?

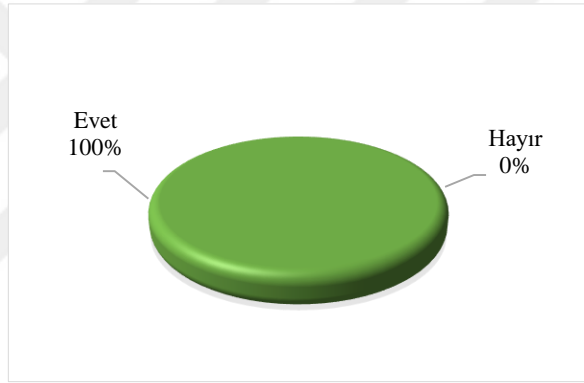
Şekil 5.54’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %73’ünün lise ve altı, %8’inin yüksekokul, %2’sinin üniversite mezunu ve %17’sinin hala okumaya devam ettiği belirtilmiştir. Verilerden de anlaşılacağı üzere bu faaliyet kolunda okuma oranının düşük olmasıyla birlikte özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlardan eğitim kriterine baktığımızda silahsız görev yapacaklar için en az sekiz yıllık ilköğretim veya ortaokul; silahlı olarak görev yapacaklar için en az lise veya dengi okul mezunu olmak şartı 5188 sayılı “Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun” da ifade edilmiştir. Öğrenim durumlarını kıyasladığımızda çalışan personellerin silahsız veya silahlı güvenlik görevlisi olabilme şartını sağladığını görmekteyiz. Bu şartı sağlamanın yanı sıra %8’lik bir dilime sahip yüksekokul ve %2’lik bir dilime sahip üniversite mezunlarının, lise veya hala okumaya devam edenlere göre mesleki teorik bilgilere daha vakıf olduğu göz önünde bulundurulması gereken unsurlar arasındadır.

Şekil 5.54 : Öğrenim Durumu

5.2.1.5 Yaptığınız iş ile ilgili herhangi bir diploma ya da mesleki yeterlilik belgeniz var mı?

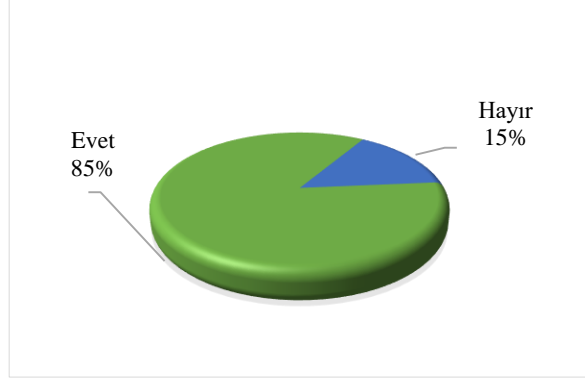
Şekil 5.55’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden tamamının herhangi bir diploma ya da mesleki yeterlilik belgesine sahip olduğu belirtilmiştir. Özel güvenlik personellerinin öğrenim durumlarını sorguladığımızda da lise, yüksekokul ve üniversite diplomalarına sahip olduğu ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra gerek silahlı gerek silahsız güvenlik personelleri olsun tamamının mesleki yeterlilik belgelerinin olması şarttır. Adı ve soyadı ile silahlı ya da silahsız olduğunu gösteren mesleki yeterlilik belgeleri Bakanlıkça/Valiliklerce başarılı olan personellere verilmekte olup, beş yılda bir yenilenir. Bu belgeler görev alanı ve süresi içinde herkes tarafından görülebilecek şekilde personelin yakasında bulunur. Belgenin kaybedilmesi halinde Bakanlığa/Valiliklere bildirilir.^[13]

Şekil 5.55 : Diploma ya da Mesleki Yeterlilik

5.2.1.6 Bu işyerinde çalışmadan önce benzer bir sektörde veya işte çalıştınız mı?

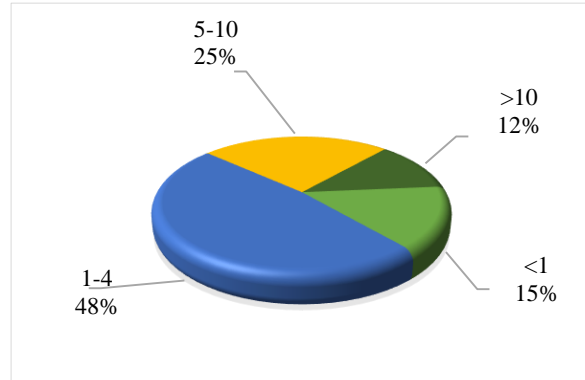
Şekil 5.56’da, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %85’inin benzer bir sektör veya işte çalıştığı %15’inin ise çalışmadığı ifade edilmiştir. Güvenlik hizmeti kamu kurumu veya özel sektör de ihale usulüyle yapılmaktadır. İhalesi biten bir projede özel güvenlik görevlileri işveren tarafından başka bir projeye yönlendirilir veya personel tazminatını almak suretiyle işten ayrılır. Bu ifadeye baktığımızda %85’lik kesimin bu sebepten dolayı benzer bir sektörde veya işte çalıştığı anlaşılmaktadır.

Şekil 5.56 : Benzer Sektörde Çalışma Durumu

5.2.1.7 Bu işkolunda kaç yıldır çalışıyorsunuz?

Şekil 5.57’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %15’inin 1 yılın altında bir süredir çalıştığı, %48’inin 1-4 yıl arası çalıştığı, %25’inin 5-10 yıl arası çalıştığı ve %12’sinin 10 yıldan fazla süredir çalıştığı ifade edilmiştir. Verilere göre %48’inin 1-4 yıl arasında çalışmış olması bu kişilerin mesleki anlamda daha tecrübeli olduğunu ve işlerini profesyonelce yaptığını söyleyebiliriz. Ayrıca %15’inin 1 yılın altında çalışmış olması bu kişilerin özel güvenlik sektöründe işe yeni başladığını ve mesleki anlamda diğerlerine göre tecrübesiz olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla vardiyalarda görevlendirme yapılırken bu kişilerin tecrübeli olanlarla birlikte görev almasının kaçınılmaz olduğunu göstermektedir.

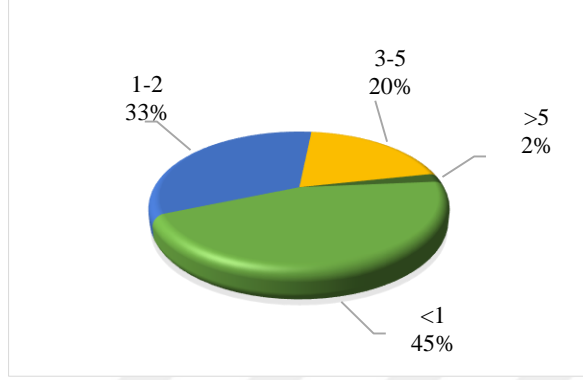

Şekil 5.57 : İş kolunda Çalışma Süresi

5.2.1.8 Bu işyerinde kaç yıldır çalışıyorsunuz?

Şekil 5.58’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %45’inin 1 yıldan az, %33’ünün 1-2 yıl arası, %20’sinin 3-5 yıl arası ve %2’sinin 5 yıldan fazla aynı yerde çalıştığı ifade edilmiştir. Daha öncede belirtildiği gibi özel güvenlik hizmet alımlarının ihale usulüyle yapıldığı bir gerçektir. Kamu kurumlarındaki bu

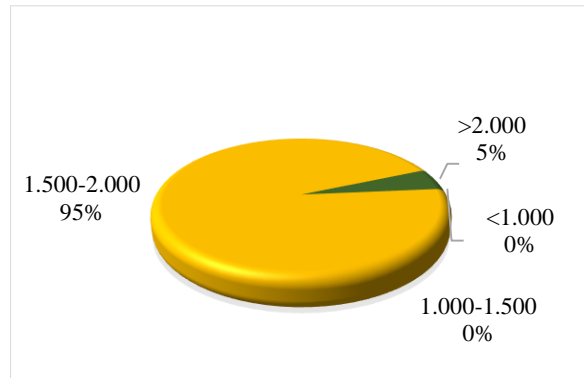
hizmet alımının süresi 3 yıldır. Dolayısıyla oranlara baktığımızda %45'inin 3-5 yıl arası çalışan kişilerin aynı kişiler olduğu ve adliyedeki görev tecrübelerinin diğerlerine nazaran daha iyi olduğu düşünülmektedir. Aynı personellerle göreve devam edilmesi Adliyedeki güvenlik hizmet işinin daha da kaliteli olacağını gözler önüne sermektedir.

Şekil 5.58 : İşyerinde Çalışma Süresi

5.2.1.9 Aylık geliriniz ne kadar?

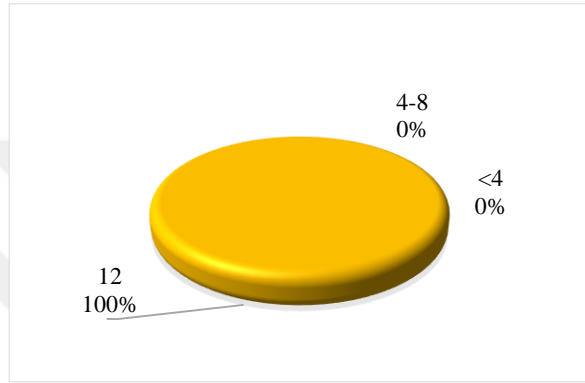
Şekil 5.59'da, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik personellerinin %95'inin 1.500-2.000 TL arası ve %5'inin 2.000 TL'nin üzerinde bir fiyatla çalıştığı ifade edilmiştir. Özel güvenlik personellerinin almış oldukları maaşlar hizmet verilen kamu kurumu veya özel sektörde farklılık göstermektedir. Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı kanun kapsamında aynı işi yaptıkları halde maaş farklılığının olması personellerde psikososyal açıdan etki yaratmaktadır. Bu etki sadece personellerde değil çalışma hayatına ve ailesine de yansımaktadır. Dolayısıyla bu sektörde çalışan personellerin maaşlarının iyileştirilmesi gerektiği ve devlet desteğiyle olacağı mümkün görünmektedir.

Şekil 5.59 : Gelir Durumu

5.2.1.10 Günlük alışma süreniz kaç saat?

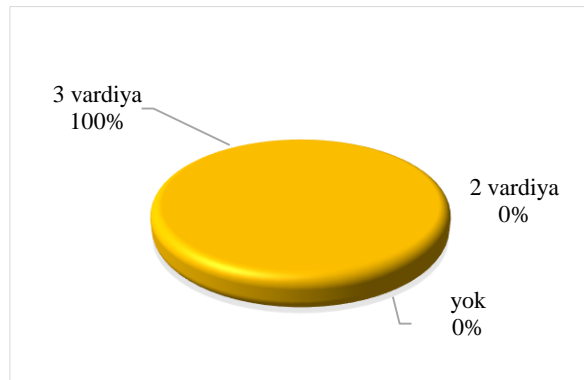
şekil 5.60'da, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının 12 saat çalıştığı ifade edilmiştir. Çalışma sürelerinin bu denli uzun olması personellerde psikososyal açıdan etki yaratacağı söz konusu olduğu gibi çalışma hayatına ve ailesine de yansiyacağı kesindir. Meydana gelecek etki sadece psikososyal etki olmayıp fiziksel ve biyolojik olarak ta etkileyeceği gerçeği göz ardı edilmemelidir. Dolayısıyla alışma saatlerinin 8 saat olarak düzenlenmesi personelin daha verimli çalışmasına katkı sağlayacaktır.

şekil 5.60 : Çalışma Süresi

5.2.1.11 İşyerinde vardiyalı çalışma durumunuz var mı? Varsa kaç vardiya?

şekil 5.61'de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının 3 vardiya düzenin çalıştığı ifade edilmiştir. Bu alışma sistemi sadece Alışveriş merkezlerin de değil güvenlik hizmeti verilen her yerde geçerli olan bir çalışma düzenidir. Çalışma saatlerinin 8 saat ve 3 vardiya şeklinde düzenlenmesinin gerek personeller açısından gerek hizmet verilen yerlerde kalitenin artmasına olumlu yönde etki edeceği göz ardı edilmemelidir.

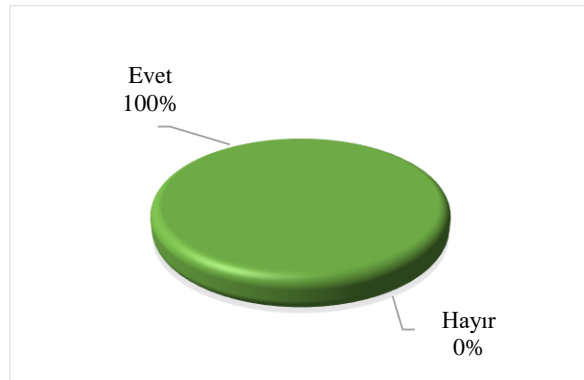
şekil 5.61 : Vardiya Düzeni

5.2.2 Güvenlik görevlilerindeki iş güvenliği bilinci

Özel güvenlik görevlilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgileriyle, iş hayatına bakış açılarının ‘ İş Sağlığı ve Güvenliği’ çerçevesinde değerlendirilmesi ve hizmet verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere ulaşma düzeylerinin araştırılması açısından sorgulanmıştır.

5.2.2.1 İşveren tarafından, yaptığımız iş ile ilgili eğitimler verildi mi? İsimleri?

Şekil 5.62’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının yaptıkları iş ile ilgili eğitim aldığı ifade edilmektedir. Bu eğitimler personellerin iş hayatına bakış açılarının ‘ İş Sağlığı ve Güvenliği’ çerçevesinde değerlendirildiği ve hizmet verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere ulaşma düzeylerinin araştırılması açısından belirli periyotlarla düzenlenen eğitimlerdir. İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin yanı sıra hizmet içi eğitimi kapsamında verilen eğitimlerde söz konusudur. Bu eğitimleri; ‘ İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi, Güvenli Yaşam Eğitimi, İlk Yardım Eğitimi, Yangın Eğitimi, İş Hukuku, Etkili İletişim, Halkla İlişkiler, Kalabalık Yönetimi, Patlayıcı Madde Eğitimi, Bomba Eğitimi, Silah Eğitimi, Üst Araması Eğitimi, Toplumsal Olaylara Müdahale Eğitimi, X-Ray Cihazı Eğitimi, Terörle Mücadele Eğitimi, Psikoloji Eğitimi, Teçhizat Kullanım Eğitimi, Telsiz Eğitimi, Beden Dili Eğitimi, Kapı ve El Detektörü’ şeklinde sıralayabiliriz.

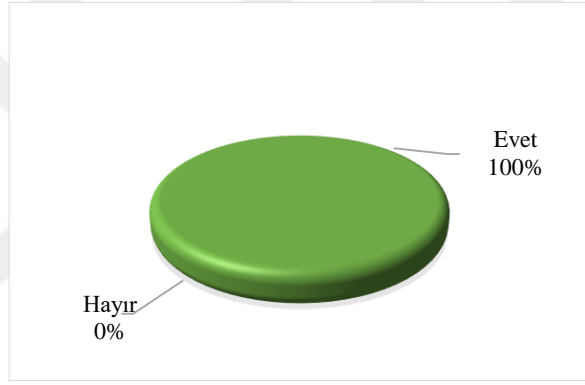
Şekil 5.62 : Hizmet içi Eğitim

5.2.3 Güvenlik görevlilerinde iş kazası ve meslek hastalığı kültürü

Özel güvenlik görevlilerinin yapmış oldukları iş nedeniyle maruz kalabilecekleri meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda ve karşı karşıya kalabilecekleri iş kazaları hakkında bilgi sahibi olup olmadıklarının bilinmesi açısından sorgulanmıştır.

5.2.3.1 İşe giriş sağlık raporunuz var mı?

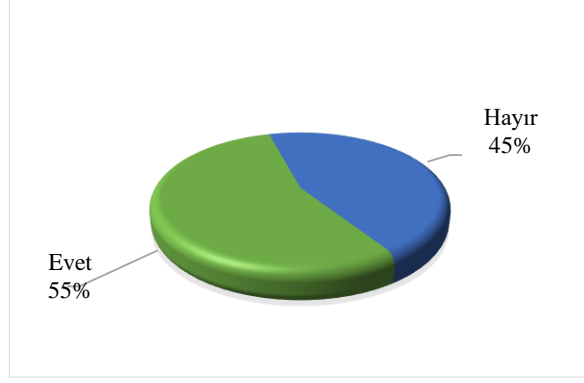
Şekil 5.63’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının İşe Giriş Periyodik Muayenelerinin yapıldığı ifade edilmiştir. Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 18.maddesi gereği, Özel güvenlik görevlisi çalışma izni verilebilmesi için, 5188 sayılı kanunun 10.madesinde sayılan şartların yanı sıra; Psikiyatri, Nöroloji, Göz ve Kulak Burun Boğaz tetkiklerini de kapsayacak şekilde, bir hastaneden veya yeterli bir sağlık kuruluşundan alınan “özel güvenlik görevlisi olur” ibareli sağlık raporu istenir.^[14] Ayrıca Tehlikeli ve Çok Tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılmaz.^[15]

Şekil 5.63 : İşe giriş Sağlık Raporu

5.2.3.2 Sigara kullanıyor musunuz?

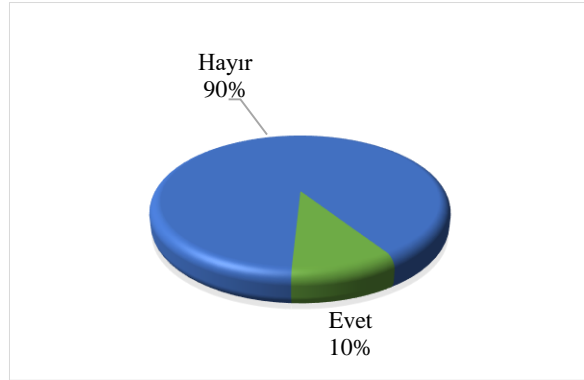
Şekil 5.64’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik personellerinden %55’inin sigara kullandığı %45’inin sigara kullanmadığı ifade edilmiştir. Sigara içen personelin kendini etkilediği gibi, mesai arkadaşlarının da etkilenebileceğini unutmamalıdır. Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğünün verilerine göre, Türkiye’de 18 yaşın üzerindeki bireylerin %33,4’nün sigara kullanıyor olmasına karşın,^[16] Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerinin %55’inin sigara kullandığı ve bunun da Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu sonucu karşımıza çıkmaktadır. Bu durumun da stresli iş ortamından kaynaklandığı düşünülebilir.

Şekil 5.64 : Sigara Kullanım Oranı

5.2.3.3 Alkol kullanıyor musunuz?

Şekil 5.65’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %10’unun alkol kullandığı, %90’nın alkol kullanmadığı ifade edilmiştir. Tüketiciler birliğinin yapmış olduğu bir çalışmaya göre Türkiye’de alkol kullanım oranının %23 olmasına karşın,^[17] alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerinin %90’nın alkol kullanmadığı sonucu karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca (WHO) yapmış olduğu uluslararası bir araştırmaya göre, alkolün toplumsal yapıyı bozduğu, cinayet, boşanma, eşler arası şiddet, intihara teşebbüs, trafik kazaları, serserilik ve işe gitmeme gibi birçok olayı tetiklediği ifade edilmiştir.^[18]

Şekil 5.65 : Alkol Kullanım Oranı

5.2.3.4 Bu iş kolunda hiç iş kazası geçirdiniz mi? Geçirdiyseniz kazayı tanımlar mısınız?

Alışveriş merkezinde çalışan 40 özel güvenlik görevlisinden 39’u iş kazası geçirmediğini ifade ederken, 1’i iş kazası geçirdiğini ifade etmektedir. İş kazası geçiren personel kadın olup, çıkan kavgada aldığı darbe sonucu baygınlık geçirdiğini ifade etmiştir. Alışveriş merkezi gibi yoğun bir ortamda çalışan personellerin iş

kazalarına maruz kalmamaları için gerekli tüm güvenlik tedbirlerinin alınması, hizmet içi eğitim kapsamında verilen eğitimlerin sürekli hale getirilmesi ve içeriğinin zenginleştirilmesi gerektiği sonucuna varılabilir.

5.2.3.5 Doktor tarafından tanısı konmuş herhangi bir hastalığınız var mı? Varsa belirtiniz.

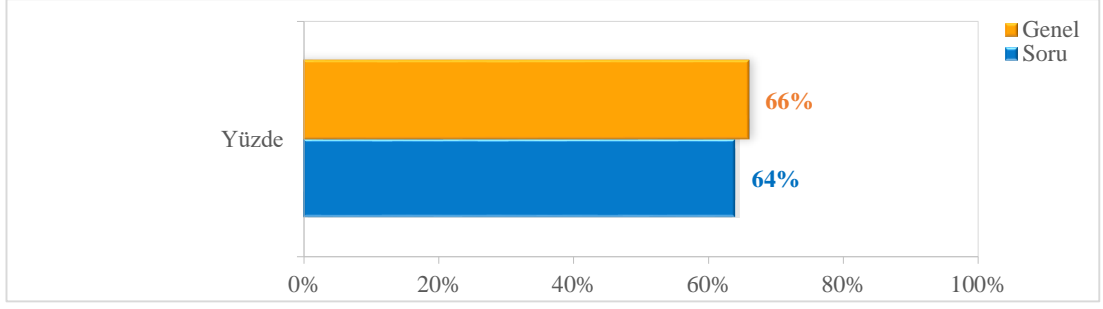
Alışveriş merkezinde çalışan 40 özel güvenlik görevlisinden 39'u herhangi bir kronik hastalığı olmadığını belirtirken, 1'i ise kronik hastalığı olduğunu beyan etmiştir. Bu personel erkek olup, bel fitiği şikâyeti olduğunu ifade etmiştir. Burada önemli olan bu hastalıkların doğuştan geldiği mi yoksa yapılan iş nedeniyle oluşan mesleki hastalıklar mı olduğudur. Bunun ortaya konması adına ilk olarak personellere mesleki hastalıklar konusunda doğru bir eğitimin verilmesi ve işyeri hekiminin süreci dikkatli bir şekilde takip etmesiyle mümkün olacaktır. Ayrıca personeller çalışma şartları nedeniyle ergonomik ve fiziksel risk faktörleriyle daha sık karşılaşmaktadır. Bu tür risk faktörleri de personeller üzerinde olumsuz bir etki yaratacağından dolayı ortam şartlarının personellere uyumlu hale getirilmesi doğru olacaktır.

5.2.4 İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları

İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfları tebliğine göre tehlikeli sınıfta yer alan özel güvenlik faaliyetlerinde iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarını sorgulamak adına kesinlikle katılmıyorum (1 puan), katılmıyorum (2 puan), fikrim yok/kararsızım (3 puan), katılıyorum (4 puan) ve kesinlikle katılıyorum (5 puan) şıklarından oluşan 35 soru sorulmuş ve her bir sorunun yüzdesi hesaplanarak genel yüzdeye göre değerlendirilmesi yapılmıştır.

5.2.4.1 Yönetim gözle görülebilir bir şekilde iş güvenliği politikalarını destekler, liderlik eder.

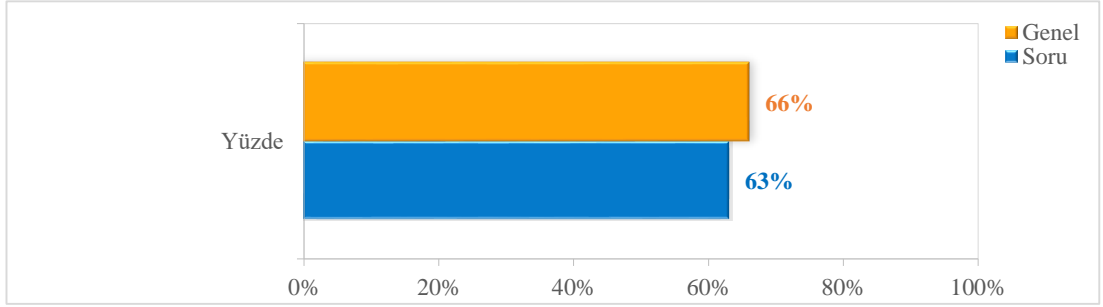
Şekil 5.66'da, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,20'dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %64 oranında yönetimin gözle görülebilir bir şekilde iş güvenliği politikalarını desteklediğini ve liderlik ettiğini ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı, iş güvenliği politikalarının desteklenmesi noktasında iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir.

Şekil 5.66 : İş Güvenliği Politikaları

5.2.4.2 İşveren, iş sağlığı ve güvenliği kanununda belirtilen ‘her türlü önlem alır’ sorumluluğunu yerine getirir.

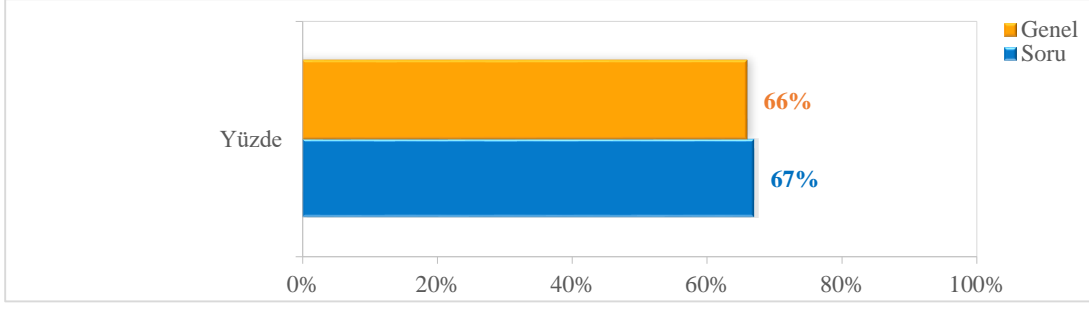
Şekil 5.67’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yönetilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,13’dür. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %63 oranında işverenin iş sağlığı ve güvenliği kapsamında her türlü önlemi aldığını ve sorumluluklarını yerine getirdiğini ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı, iş sağlığı ve güvenliğinde her türlü önlemin alınması noktasında iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir.

Şekil 5.67 : İşveren Sorumluluğu

5.2.4.3 Yönetim, ramak kala, iş kazası, tehlikeli durum gibi olaylardan sonra hemen önlem alır.

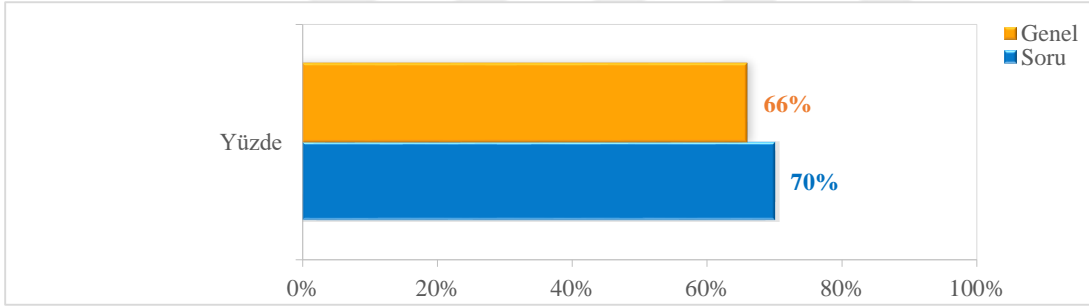
Şekil 5.68’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,33’dür. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %67 oranında yönetimin, ramak kala, iş kazası ve tehlikeli durum gibi olaylardan hemen sonra önlem aldığını ifade etmiştir.

Şekil 5.68 : İSG Açısından Önlem Alma

5.2.4.4 İşyerinde, yönetimin katıldığı iş güvenliği denetimleri etkin bir şekilde yapılır.

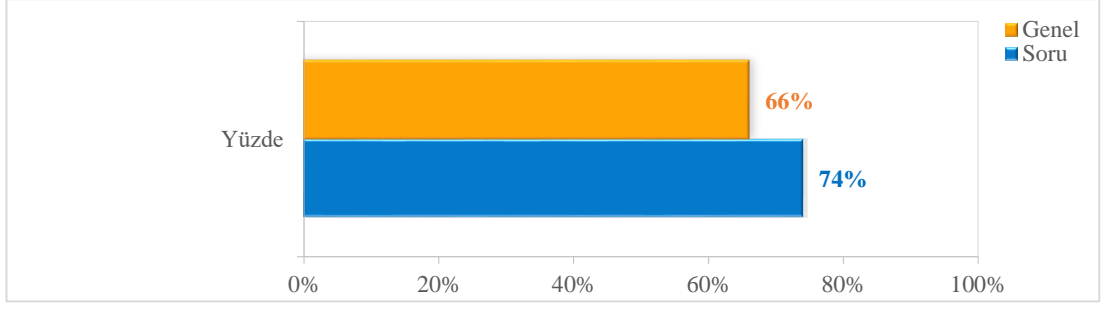
Şekil 5.69'da, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,48'dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %70 oranında yönetiminde katıldığı iş güvenliği denetimlerinin etkin bir şekilde yapıldığını ifade etmiştir.

Şekil 5.69 : İş Güvenliği Denetimi

5.2.4.5 Yönetim, iş güvenliğinin verilen hizmetle eşit derecede önemli olduğunu düşünür.

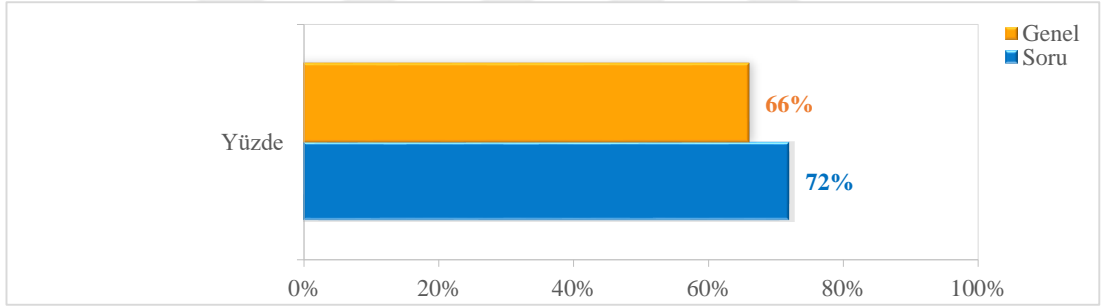
Şekil 5.70'de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,70'dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %74 oranında iş güvenliğinin verilen hizmetle eşit derecede önemli olduğunu ifade etmiştir.

Şekil 5.70 : Yönetimin İş Güvenliğine Bakış Açısı

5.2.4.6 Yönetim, işyeri talimat ve prosedürlerinin uygulanmasını dikkatli bir şekilde izler.

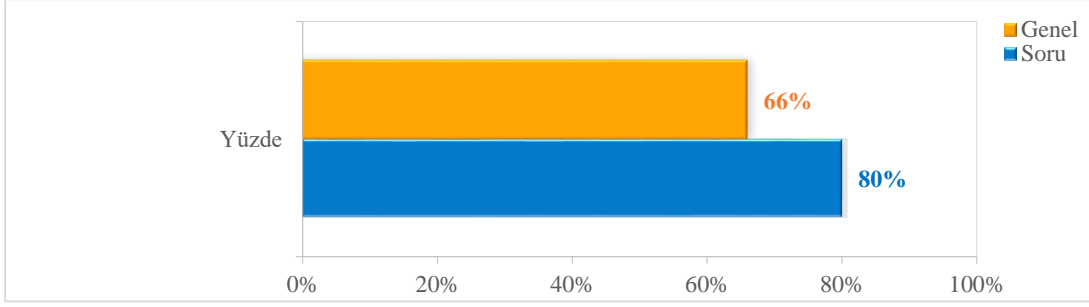
Şekil 5.71’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,60’dır. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %72 oranında yönetimin, işyeri talimat ve prosedürlerinin uygulanmasını dikkatli bir şekilde izlediğini ifade etmiştir.

Şekil 5.71 : Talimat ve Prosedürlerin Uygulanırılığı

5.2.4.7 Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili problemlerini üstlerine kolay bir şekilde bildirirler.

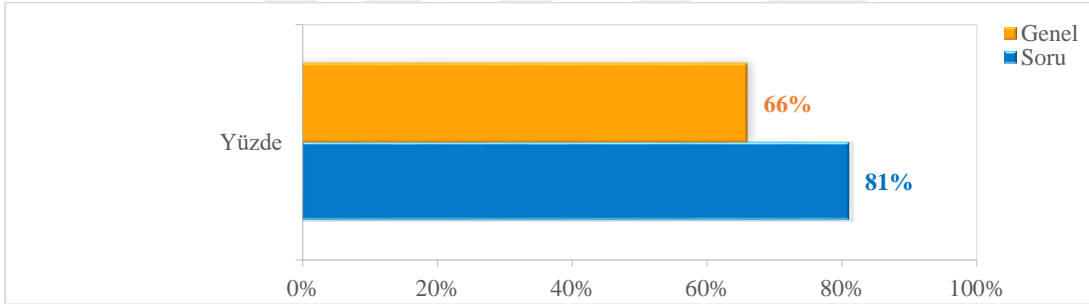
Şekil 5.72’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,98’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %80 oranında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili problemlerini üstlerine kolay bir şekilde bildirdiklerini ifade etmiştir.

Şekil 5.72 : Çalışanların İSG Problem Bildirimi

5.2.4.8 Çalışanlar bir kaza geçirdiğinde üstlerine rahatlıkla ulaşırlar.

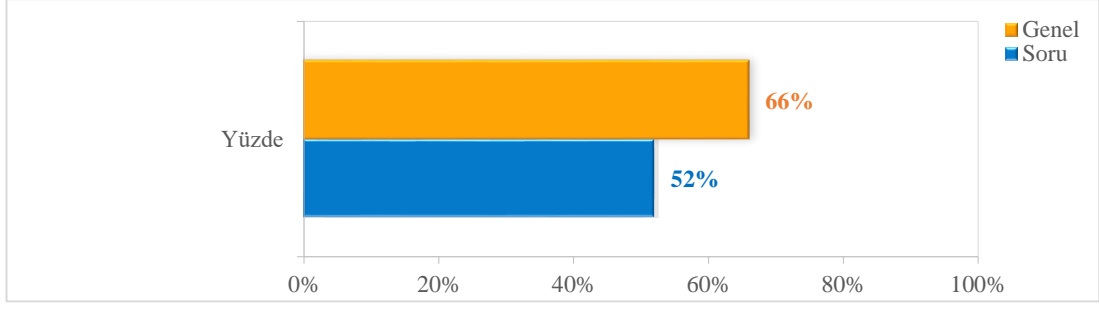
Şekil 5.73’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 4,03’dür. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %81 oranında bir kaza geçirdiklerinde üstlerine rahatlıkla ulaştıklarını ifade etmiştir.

Şekil 5.73 : Kaza Bildirimi

5.2.4.9 Çalışanlar hastalanmaları durumunda işyeri hekimine kolaylıkla ulaşırlar.

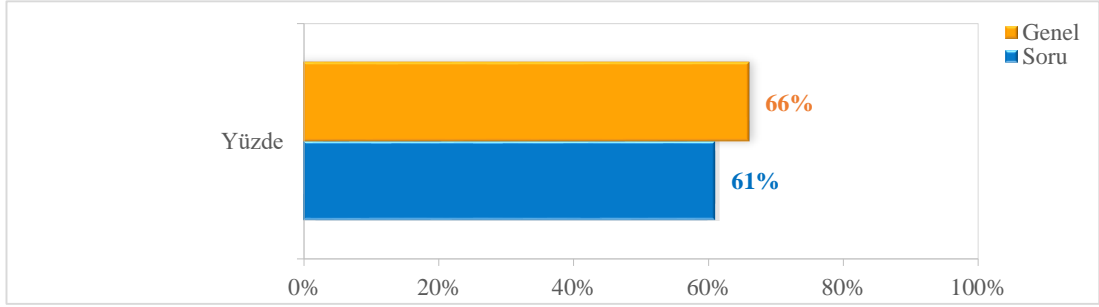
Şekil 5.74’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,60’dır. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %52 oranında hastalanmaları durumunda işyeri hekimine kolaylıkla ulaştıklarını ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı işyeri hekiminin İSG-KATİP sözleşmesinde belirtilen süre kadar kurumda hizmet verip vermediği ciddi bir şekilde denetlenmelidir.

Şekil 5.74 : İşyeri Hekimine Ulaşım Durumu

5.2.4.10 Çalışanlar kişisel koruyucu donanım seçimlerine etkin şekilde katılırlar.

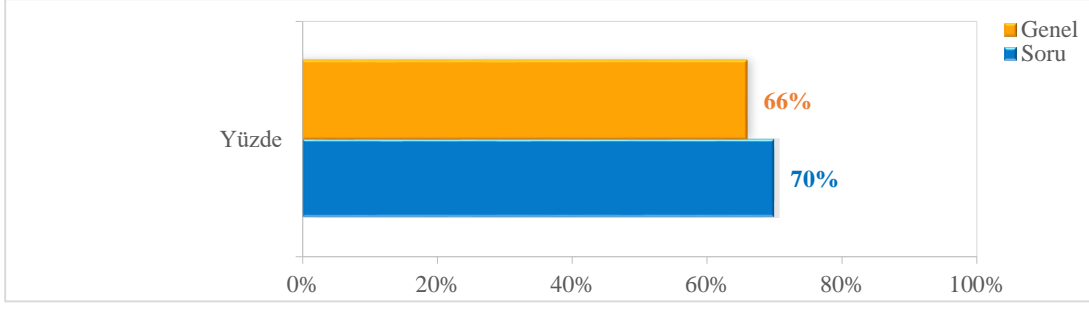
Şekil 5.75’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,05’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %61 oranında (KKD) seçimlerine etkin şekilde katıldıklarını ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir. Ayrıca personellere kişisel koruyucu donanımlar hakkında yeterli eğitimin verilmesi gerekmektedir.

Şekil 5.75 : KKD Seçimine Katılım Durumu

5.2.4.11 Çalışanlar konularına göre risk değerlendirme çalışmalarında görüş bildirirler.

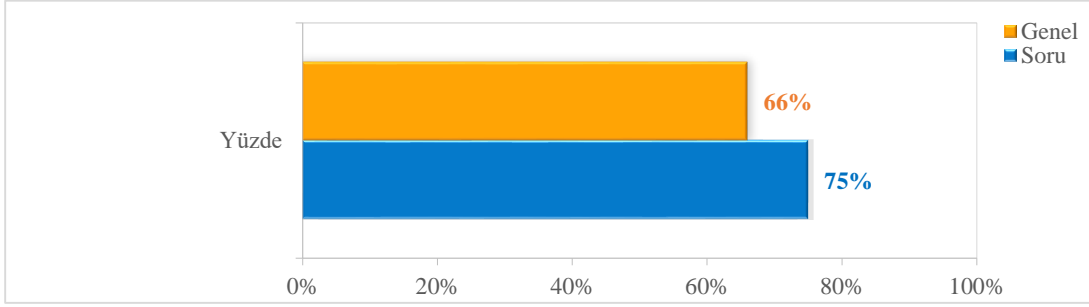
Şekil 5.76’da, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,50’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %70 oranında risk değerlendirme çalışmalarında görüş bildirdiklerini ifade etmiştir. Bunun yanı sıra risk değerlendirmesi yapılmadan önce “Risk Değerlendirme Yönetmeliği’nde” belirtilen şekliyle risk değerlendirme ekibi oluşturulur ve bu ekip ilgili eğitimlere tabi tutulur.

Şekil 5.76 : Risk Değerlendirme Çalışmaları

5.2.4.12 Çalışanlar, kaza ve olay araştırmaları için görüş bildirir.

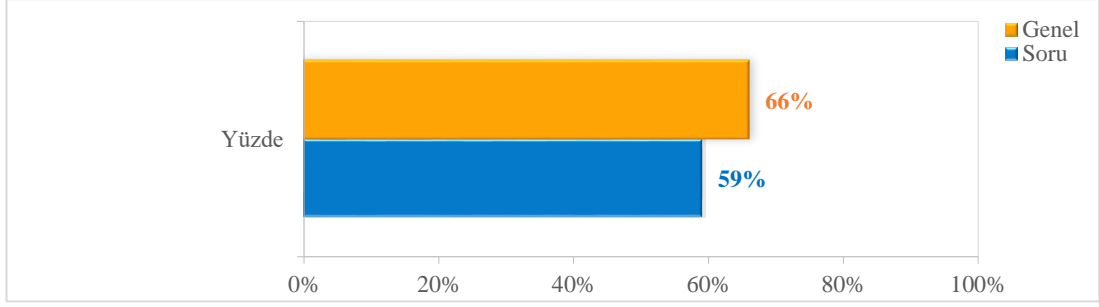
Şekil 5.77’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,73’dür. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %75 oranında kaza ve olay araştırmalarında görüş bildirdiklerini ifade etmiştir.

Şekil 5.77 : Kaza ve Olay Araştırmaları

5.2.4.13 Çalışanların yeni teknolojilerin uygulanması, seçilecek iş ekipmanı konularında görüşleri alınır.

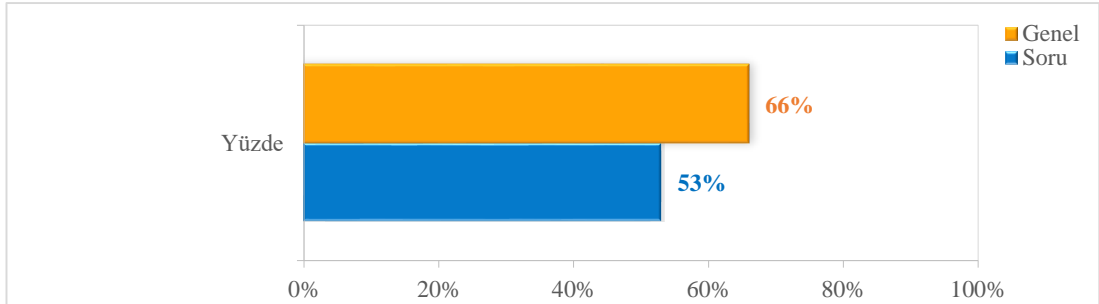
Şekil 5.78’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,95’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %59 oranında yeni teknolojilerin uygulanması ve seçilecek iş ekipmanı konularında görüşlerini bildirdiklerini ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir.

Şekil 5.78 : Yeni Teknolojilerin Uygulanması ve İş Ekipmanları

5.2.4.14 Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği konularında kendilerini temsil edecek (çalışan temsilcileri) kişileri kendileri seçmektedir.

Şekil 5.79’da, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,63’dür. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %53 oranında kendilerini temsil edecek kişileri seçtiklerini ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir. Bu faaliyet kolunda yapılan işlerin yoğun olmasından dolayı çalışan temsilci/temsilcileri atama usulüyle belirlenir. Ayrıca personel sirkülasyonunun sürekli olmasından dolayı çalışan temsilcilerinin güncellenmesi gerekir.

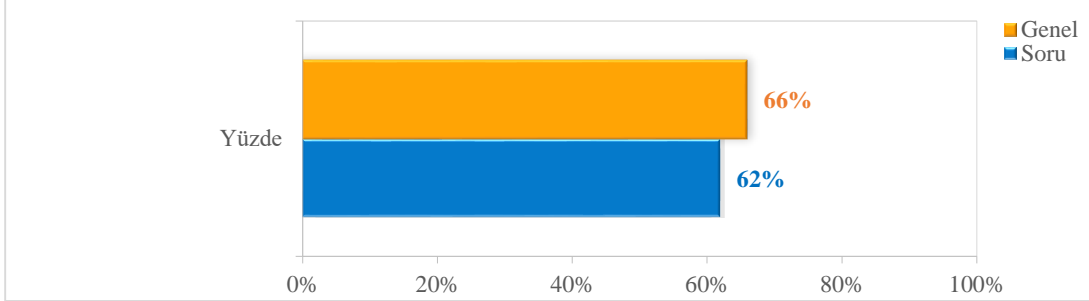

Şekil 5.79 : Çalışan Temsilcisi Seçimi

5.2.4.15 İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda, çalışan veya temsilcileri (İSG Kurulları gibi) toplantılara aktif olarak katılırlar.

Şekil 5.80’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,10’dur. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %62 oranında çalışan veya temsilcilerinin İSG Kurulu vb. toplantılara aktif katılım sağladıklarını ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı burada iyileştirilmeye

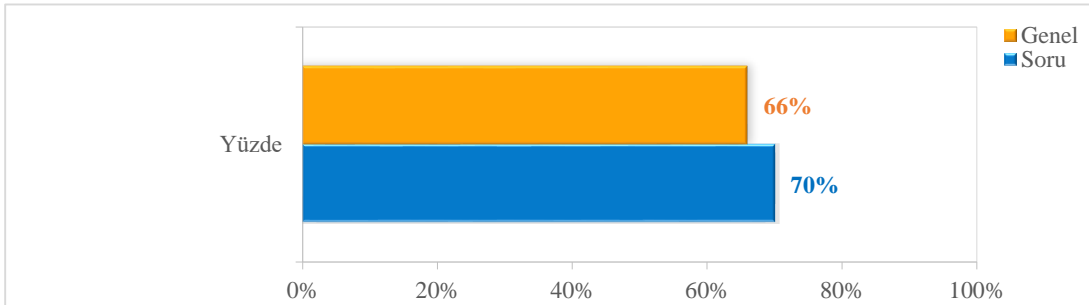
gidilmesi gerekmektedir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda ‘İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik’e göre İSG Kurulu 2 ayda bir toplanmaktadır.

Şekil 5.80 : İSG Kurullarına Katılım Durumu

5.2.4.16 Çalışanlar işe başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alırlar.

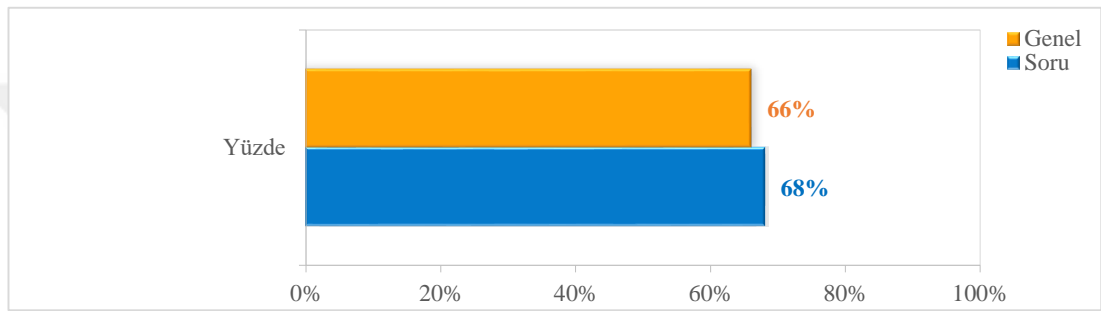
Şekil 5.81’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,48’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %70 oranında işe başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldıklarını ifade etmiştir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda ‘Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’e göre 2 yılda bir olmak üzere Genel, sağlık ve teknik konuları içeren 12 saat eğitim verilir. Ayrıca %100 olması gereken bir oranın %70’lerde olması bu konunun yeniden irdelenmesini gerektirir.

Şekil 5.81 : Çalışanların İş Güvenliği Eğitimleri

5.2.4.17 Yönetim, iş sağlığı ve güvenliği eğitimini periyodik olarak vermektedir.

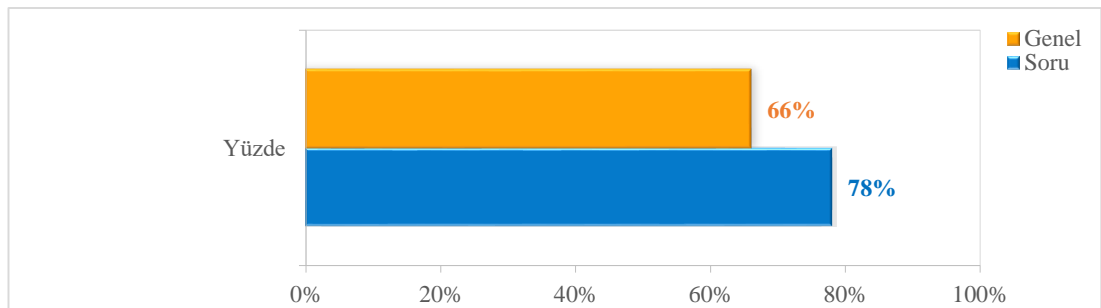
Şekil 5.82’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,40’dır. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %68 oranında iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini periyodik olarak aldıklarını ifade etmiştir. Bir önceki soruda da ifade edildiği gibi tehlikeli sınıfta yer alan bir iş kolunda eğitimler 2 yılda bir olmak üzere 12 saat olarak düzenlenir.

Şekil 5.82 : Periyodik Eğitimler

5.2.4.18 İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri iş güvenliği farkındalığının artmasına yardımcı olmaktadır. Etkin ve faydalıdır.

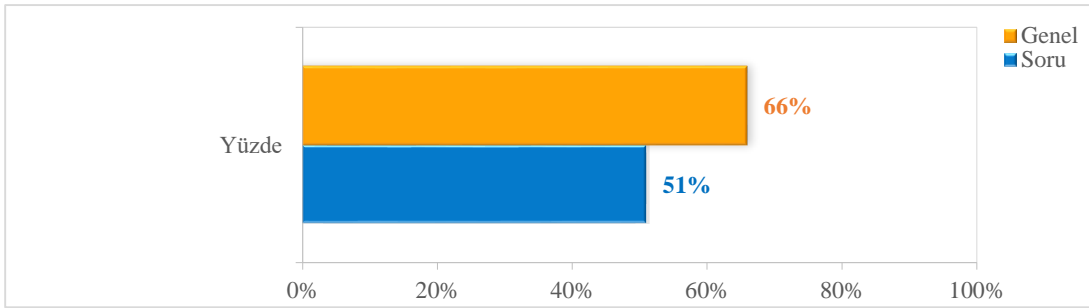
Şekil 5.83’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,90’dır. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %78 oranında iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin iş güvenliği farkındalığını artırdığını ifade etmiştir.

Şekil 5.83 : İş Güvenliği Farkındalığı

5.2.4.19 Yöneticiler, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymaları nedeniyle çalışanları ödül sistemiyle motive ederler.

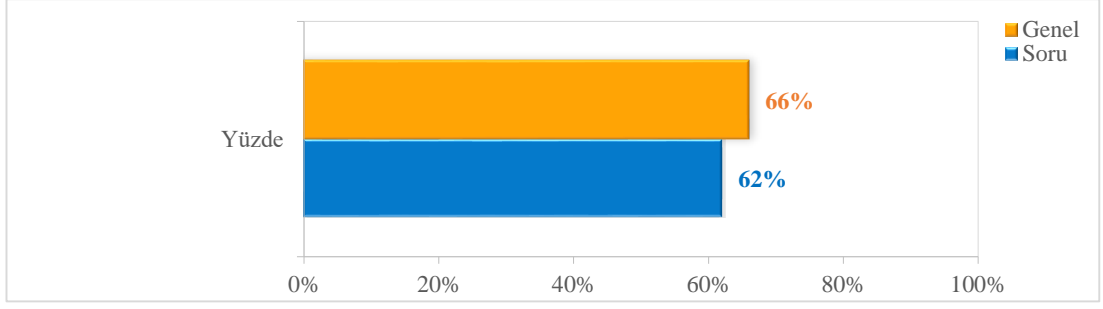
Şekil 5.84’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,55’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %51 oranında yöneticiler tarafından ödül sistemiyle motive edildiklerini ifade etmiştir. Bu tür mesleklerde ödül sisteminin geliştirilmesi personelleri daha da motive edecektir. Ödül sisteminin yanı sıra ceza sisteminin de uygulanması gerekir.

Şekil 5.84 : Ödül Sisteminin Uygulanırlığı

5.2.4.20 Yöneticiler, çalışanlar iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymadığında disiplin sistemini uygular.

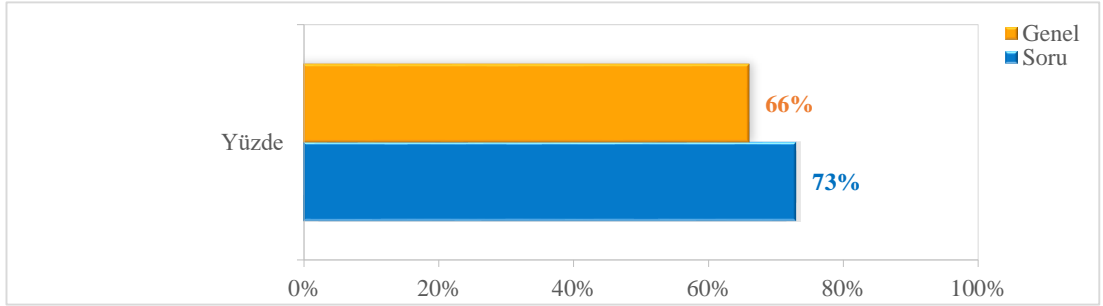
Şekil 5.85’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,08’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %62 oranında iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uyulmadığı takdirde disiplin sisteminin uygulandığını ifade etmiştir. Bir önceki soruda da değinildiği gibi ödül sisteminin yanı sıra ceza sisteminin de (disiplin) geliştirilmesi ve uygulanması hem bu faaliyet koluna hem de iş sağlığı ve güvenliğine farklı bir bakış açısı katacaktır.

Şekil 5.85 : Disiplin Sisteminin Uygulanırlığı

5.2.4.21 Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği kanunu hakkında bilgi sahibidirler.

Şekil 5.86'da, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,65'dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %73 oranında iş sağlığı ve güvenliği kanunu hakkında bilgi sahibi olduğunu ifade etmiştir. Bu oran %100 oluncaya kadar bu faaliyet koluna ve bu faaliyet kolunda çalışan özel güvenlik personellerine yönelik yatırımların yapılması doğru olacaktır. Buda özel güvenlik eğitim kurumlarında verilen mevcut derslerin yanı sıra iş sağlığı ve güvenliği derslerinin de verilmesiyle mümkün olacaktır.

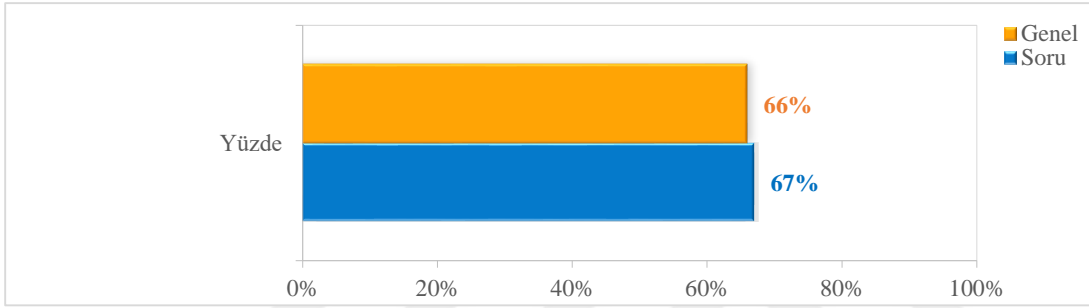

Şekil 5.86 : İSG Mevzuat Bilgisi

5.2.4.22 Özel güvenlik görevlileri yapmış oldukları iş nedeniyle maruz kalabilecekleri meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda bilgi sahibidirler.

Şekil 5.87'de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,35'dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %67 oranında meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda bilgi sahibi olduklarını ifade etmiştir. Personeller hizmet vermekte

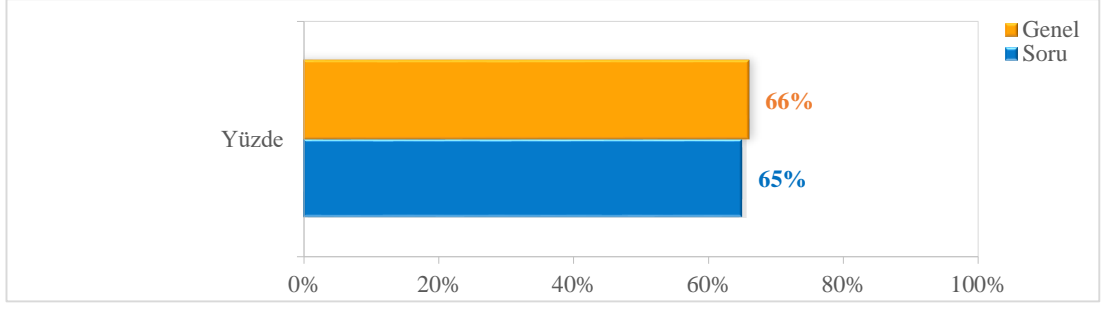
oldukları kurum veya kuruluşlara göre biyolojik, psikolojik, kimyasal, fiziksel ve ergonomik olarak etkilenmektedirler. Bu etkilenmelere göre meslek hastalıkları konusunda bilgi sahibi olduklarını ifade etmektedirler. Bunun da yanıltıcı olabileceği göz ardı edilmemelidir. İlgili bakanlık veya bakanlıklar bu faaliyet kolunda meydana gelebilecek meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda bir çalışma ortaya koymamıştır. Böyle bir çalışmanın olmaması özel güvenlik personellerini mesleki hatalıklarının neler olduğu konusunda bilgi sahibi yapmayacağı gibi bu faaliyet kolunda oluşacak meslek hastalıklarına karşın önleyici faaliyetlerin uygulanmasını da etkileyecektir.

Şekil 5.87 : Meslek Hastalıkları

5.2.4.23 Yönetim ve çalışanlar, alınan eğitimlerin (hizmet içi eğitimi, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi) mesleki açıdan yeterli olduğunu düşünür.

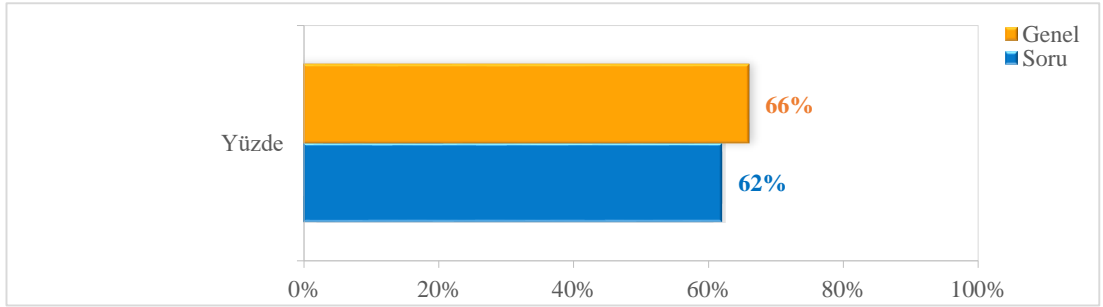
Şekil 5.88’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,23’dür. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %65 oranında hizmet içi eğitimlerin ve iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin mesleki açıdan yeterli olduğunu ifade etmiştir. Bu yeterliliğin artırılması için diğer sorularda da ifade edildiği gibi özel güvenlik eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği dersinin zorunlu bir ders olarak verilmesi ve bunun yanı sıra hizmet içi eğitimlerinin de belirli periyotlar halinde verilmesiyle mümkün olacaktır.

Şekil 5.88 : Hizmet içi Eğitimi

5.2.4.24 Çalışanların karşı karşıya kaldıkları önceden olmuş kazalar veya işe bağlı hastalıklar incelenerek yeniden meydana gelmeleri önlenmektedir.

Şekil 5.89’da, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,10’dur. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %62 oranında önceden olmuş kazalar veya işe bağlı hastalıkların incelenerek yeniden meydana gelmemeleri konusunda önlendiğini ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı burada bir iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir.

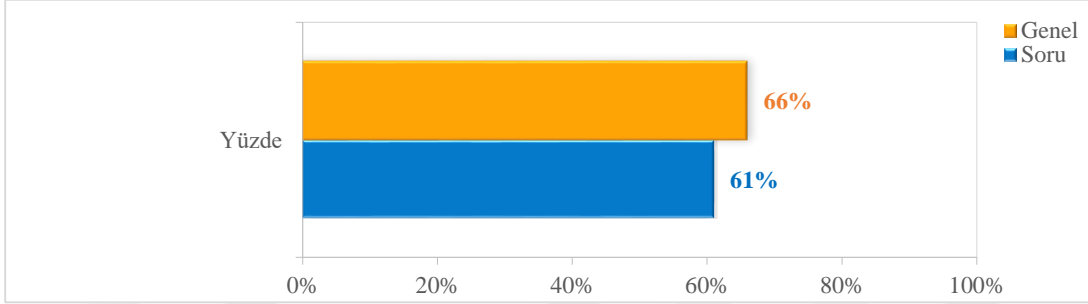

Şekil 5.89 : İş Kazaları

5.2.4.25 Çalışanların işe giriş ve periyodik muayeneleri zamanında ve düzenli olarak yapılmaktadır.

Şekil 5.90’da, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3.05’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %61 oranında işe giriş ve periyodik muayenelerin zamanında ve düzenli olarak yapıldığını ifade etmiştir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda 3 yılda bir işe giriş periyodik muayeneler yenilenmektedir. Bu süre

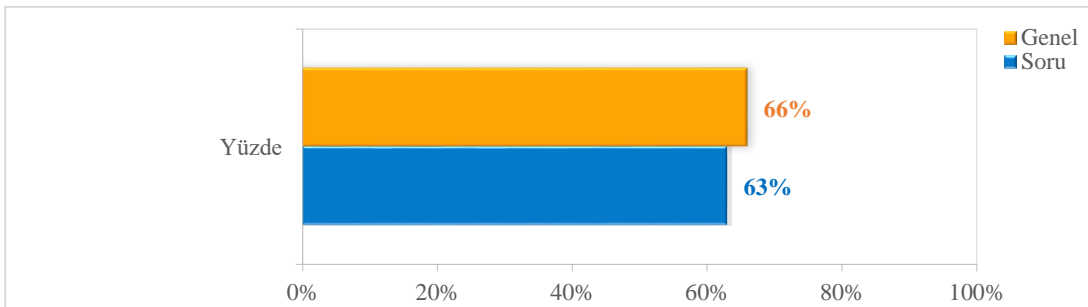
işyeri hekiminin kanaatine göre kısaltılabilmektedir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı bu konunun göz ardı edilmemesi gerekir. Çünkü tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.

Şekil 5.90 : İşe Giriş Muayeneleri

5.2.4.26 Çalışanlar, işe giriş ve periyodik muayenelerin kapsamının yeterli olduğunu düşünür.

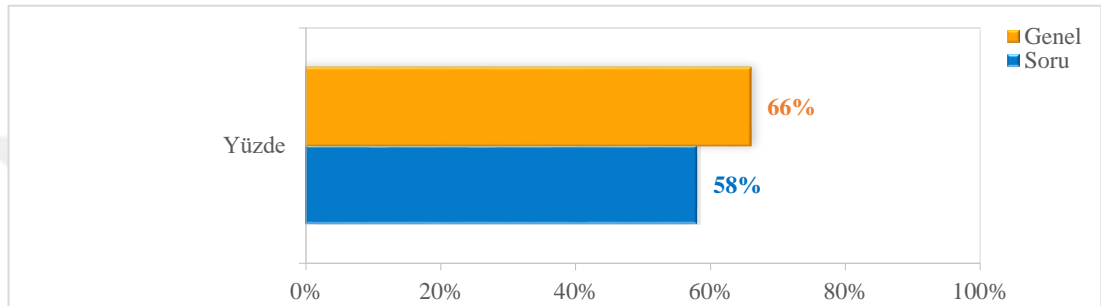
Şekil 5.91’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,15’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %63 oranında işe giriş ve periyodik muayenelerin kapsamının yeterli olduğunu ifade etmiştir. Bakanlığın hazırlamış olduğu periyodik muayenelerin içeriği sektöre özgü düzenlenmemiş olup, özel güvenlik görevlileri ayrıca psikiyatri, nöroloji, göz ve kulak burun boğaz gibi tetkikleri yaptırmaları da zorunlu kılınmıştır.

Şekil 5.91 : Periyodik Muayeneler

5.2.4.27 Yönetim ve çalışanlar arasında iyi bir iletişim sağlanmaktadır.

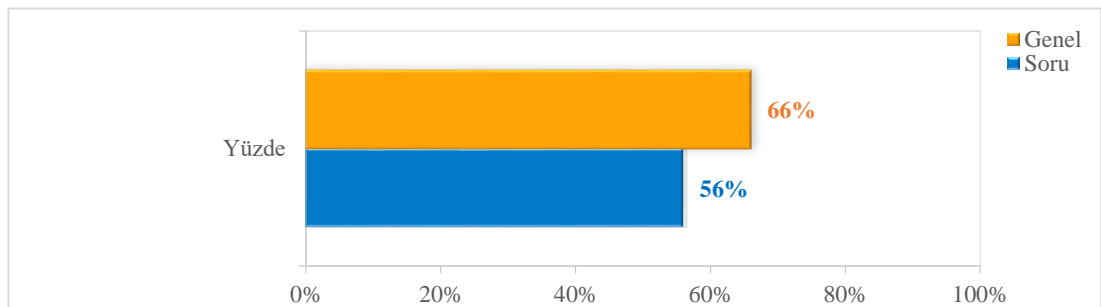
Şekil 5.92’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,88’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %58 oranında yönetim ile aralarında iyi bir iletişimin olduğunu ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin oldukça altında bir değer olması düşündürücü ve konunun yeniden irdelenmesi gerektiğini göstermektedir.

Şekil 5.92 : İletişim

5.2.4.28 Çalışanlar, yaptıkları işten kaynaklanan stres ile baş edebilmeleri için gerekli eğitimi almıştır.

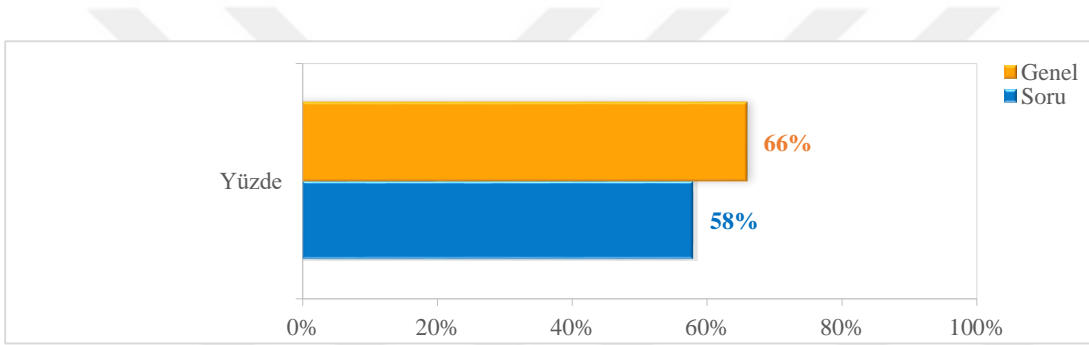
Şekil 5.93’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,78’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %56 oranında yaptıkları işten kaynaklanan stres ile baş edebilmeleri için gerekli eğitimi aldıklarını ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin oldukça altında bir değer olmasından dolayı hizmet içi eğitimlerinin düzenli olarak yapılmadığını ve yapıldıysa bile içeriğinin yeterli olmadığını göstermektedir.

Şekil 5.93 : Stres ile Baş edilebilirlik

5.2.4.29 Çalışanların uzun süre aynı pozisyonda veya uzun süre hareketsiz çalışması engellenmektedir.

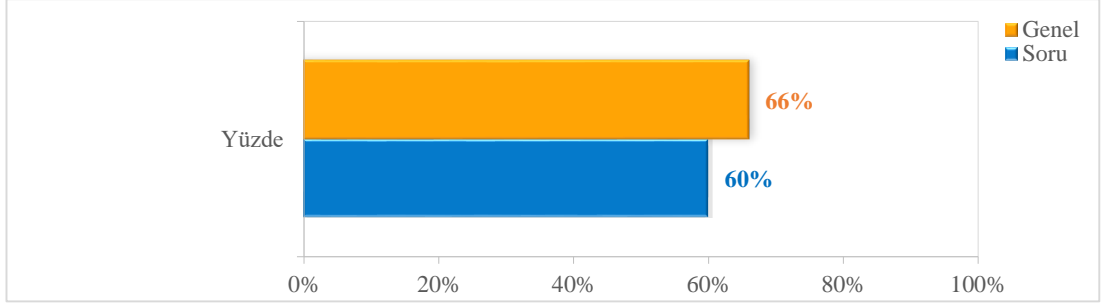
Şekil 5.94'de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,88'dir. Genel başarı kriterinin % 66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %58 oranında uzun süre aynı pozisyonda veya hareketsiz çalışmalarının engellendiğini ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin oldukça altında bir değer olması bu konunun yeniden irdelenmesi ve iyileştirmeye gidilmesi gerektiğini göstermektedir. Herhangi bir iyileştirmenin olmaması durumunda personellerin fiziksel ve ergonomik risk faktörlerine ileri derecede maruz kalacaklarını söyleyebiliriz.

Şekil 5.94 : Çalışma Biçimi

5.2.4.30 Özel güvenlik görevlilerinin yalnız çalıştırılmasından mümkün olduğu ölçüde kaçınılmaktadır.

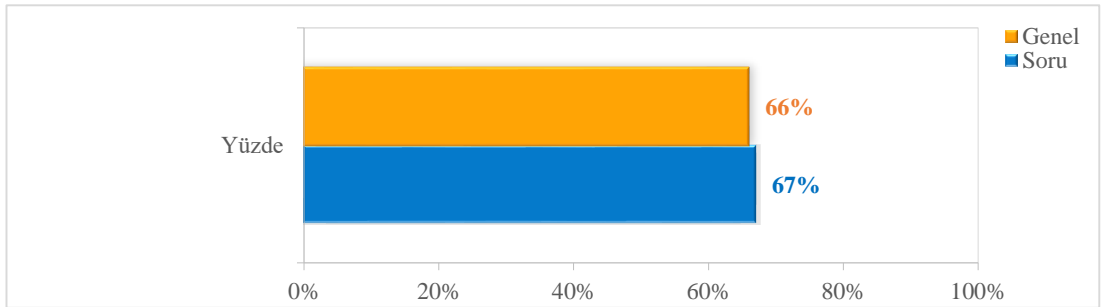
Şekil 5.95'de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,98'dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %60 oranında yalnız çalıştırılmalarından mümkün olduğu ölçüde kaçınıldığını ifade etmiştir. Bu durum vardiya sisteminin olduğunu ve bu sisteme riayet edilmeyerek personellerin görevlendirildiğini göstermektedir.

Şekil 5.95 : Yalnız Çalıştırılma Durumu

5.2.4.31 Özel güvenlik görevlisine görev verilmeden önce sağlık yönünden işe uygunluğu göz önünde bulundurulur.

Şekil 5.96'da, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,35'dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %67 oranında görev almadan önce sağlık yönünden işe uygun olup olmadıklarının göz önünde bulundurulduğunu ifade etmiştir. Benzer sorularda da ifade edildiği gibi personeller psikiyatri, nöroloji, göz ve kulak burun boğaz tetkiklerine tabi tutulur ve sonunda özel güvenlik görevlisi olur kanaatine varılan personele iş başı yaptırılır. Ayrıca tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.

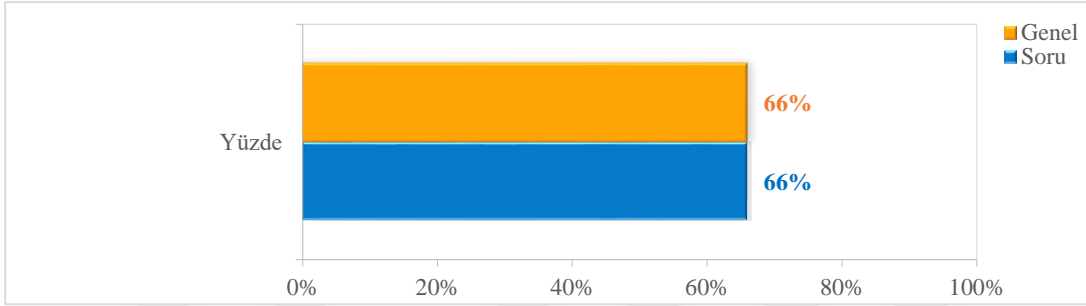

Şekil 5.96 : Sağlık Şartlarının Uygunluğu

5.2.4.32 Özellikle adliyeler, havalimanları gibi özel güvenlik hizmeti verilen çok hareketli yerlerde özel güvenlik görevlisinin can güvenliğini sağlayacak güvenlik tedbirleri alınmıştır.

Şekil 5.97'de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,28'dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %66 oranında can güvenliklerini sağlayacak

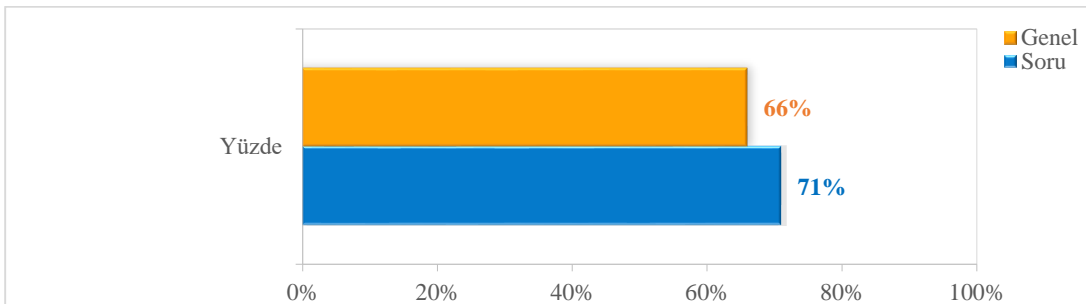
güvenlik tedbirlerinin alındığını ifade etmiştir. Böylesi kritik ortamlarda güvenlik tedbirlerinin yeteri derecede alınmadığı veya alındıysa bile yerine getirilmediğini göstermektedir. Çok hareketli olan bu yerlerde güvenlik tedbirlerinin alınmaması dönüşü olmayan sonuçlar doğuracağını göstermektedir.

Şekil 5.97 : Güvenlik Tedbirleri

5.2.4.33 Özel güvenlik büroları ve hizmet verilen alanlarda acil durumlara karşı acil durum ekipleri (söndürme, arama-kurtarma-tahliye ve ilkyardım) oluşturulmuştur.

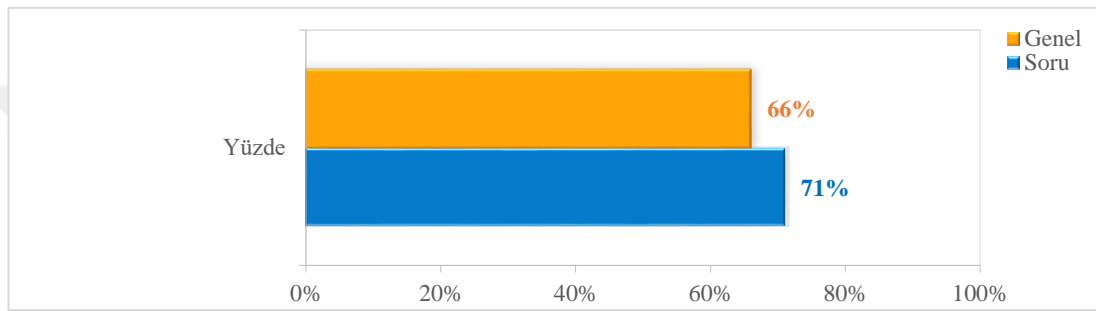
Şekil 5.98’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,55’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %71 oranında acil durum ekiplerinin oluşturulduğunu ifade etmiştir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda 40 çalışana kadar arama-kurtarma-tahliye ve yangınla mücadeleden sorumlu uygun donanıma sahip ve özel eğitilmiş en az birer çalışan destek elemanı olarak görevlendirilir. Çalışan sayısının 40’ın üzerinde olması halinde, birer destek elemanı daha görevlendirilir.^[19] Ayrıca her 15 çalışana kadar 1 ilkyardımcı bulundurulması zorunludur.^[20]

Şekil 5.98 : Acil Durum Ekipleri

5.2.4.34 Acil durumlar ile ilgili iletişime geçilecek telefon numaraları (itfaiye, ambulans, polis vb.) özel güvenlik büroları ve hizmet verilen alanlarda görünür yerlere asılmıştır.

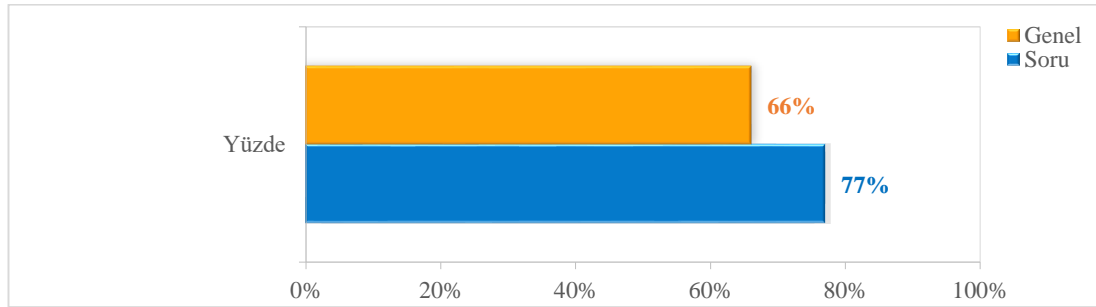
Şekil 5.99’da, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,53’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %71 oranında acil durumlar ile ilgili iletişime geçilecek telefon numaralarının özel güvenlik büroları ve hizmet verilen alanlarda görünür yerlere asıldığını ifade etmiştir.

Şekil 5.99 : Acil Durum İletişim Bilgileri

5.2.4.35 Özel güvenlik temel/yenileme eğitim programlarına iş sağlığı ve güvenliği dersi konmalıdır.

Şekil 5.100’de, Alışveriş merkezinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,85’dir. Genel başarı kriterinin %66 olduğu Alışveriş merkezinde, personeller %77 oranında özel güvenlik eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği dersinin olmasını ifade etmiştir. Eğitim kurumlarında verilen 11 dersin yanı sıra 12.ders olarak iş sağlığı ve güvenliği dersinin verilmesi tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet koluna pek çok katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Şekil 5.100 : Eğitim Müfredatı

5.3 Havalimanı Özel Güvenlik Görevlisi Anketi

Anket; 110 özel güvenlik personeli ile yapılmıştır. Bu ankette demografik (17 soru) ve iş sağlığı ve güvenliği (35 soru) olmak üzere toplam 52 soru sorulmuştur. Sorular aşağıda belirtildiği şekilde sorularak iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfları tebliğine göre tehlikeli sınıfta yer alan özel güvenlik faaliyetlerine katkı sunması sağlanmıştır.

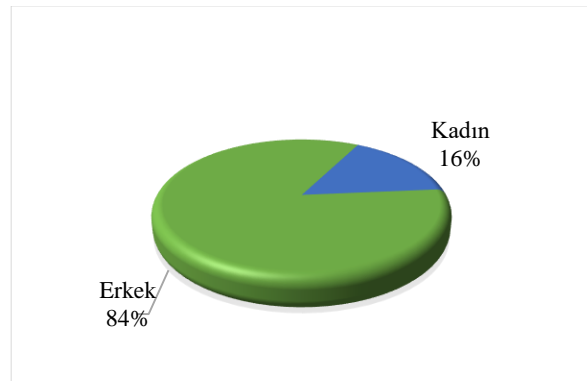
5.3.1 Güvenlik görevlilerinin kişisel bilgileri

Özel güvenlik personellerinin cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, öğrenim durumu, mesleki yeterliliği, mesleki tecrübesi, gelir düzeyi, çalışma süresi ve şartları gibi etkenler personellerin tutum ve davranışlarına etki edeceğinden dolayı demografik bilgileri sorgulanmıştır.

Bu demografik veriler, psikososyal etkenler açısından da önemli olduğundan, özel güvenlik görevlilerinin çalışma hayatlarını da etkileyecek ve sektördeki iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarını hakkında da bilgi verecektir.

5.3.1.1 Cinsiyetiniz nedir?

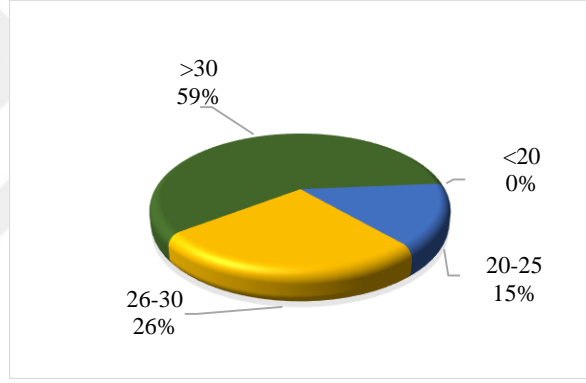
Şekil 5.101'de, Havalimanı bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %16'sının kadın, %84'ünün erkek personel olduğu belirtilmiştir. Yaratılış gereği erkeklerin kadınlara oranla fiziki olarak daha güçlü ve kuvvetli olduğu bilinmektedir. Özel güvenlik personellerinin mesai saatlerinin tamamı da insanlarla uğraşmaktan ibaret olduğunda dolayı şunu diye biliriz ki Havalimanı bünyesinde istihdam edilecek özel güvenlik görevlilerinin büyük bir kısmı erkek personellerden oluşmaktadır.

Şekil 5.101 : Cinsiyet Dağılımı

5.3.1.2 Kaç yaşındasınız?

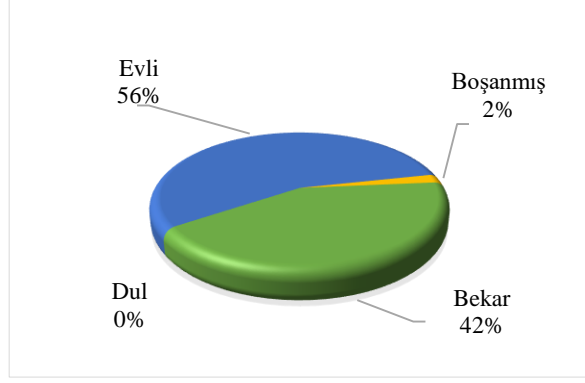
Şekil 5.102’de, Havalimanı bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %15’inin 20-25 yaş aralığında, %26’sının 26-30 yaş aralığında ve %59’unun de 30 yaşından büyük olduğu belirtilmiştir. Özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlardan yaş kriteri göz önünde bulundurulduğunda bu yaşın 18 olduğu 5188 sayılı ‘‘Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun’’ da ifade edilmiştir. Yaş dağılımlarına baktığımızda 18 yaş şartının sağlandığı görülmektedir. Aksi taktirde yaş şartını sağlayamayan personellerin özel güvenlik eğitim kurumlarına kayıtları kabul edilmemektedir. Yaş dağılımlarını mesleki tecrübe açısından da kıyaslayacak olursak %59’unun yani 30 yaşından büyük olanların diğerlerine oranla daha tecrübeli olacağı düşünülmektedir.

Şekil 5.102 : Yaş Dağılımı

5.3.1.3 Medeni durumunuz nedir?

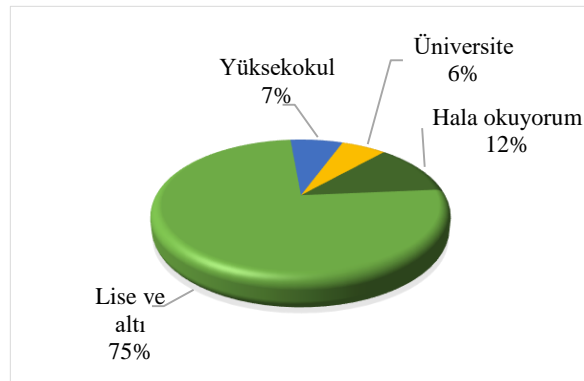
Şekil 5.103’de, Havalimanı bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %42’sinin bekar, %56’sının evli ve %2’sinin boşanmış olduğu belirtilmiştir. Evli güvenlik personellerinin bekar ve boşanmış olanlara göre aidiyet duygularının daha iyi geliştiği, insan psikolojisini anlamada diğerlerine oranla daha başarılı olabileceği ve bunu da çalışma ortamına ve mesai arkadaşlarına yansıtacağı düşünülmektedir.

Şekil 5.103 : Medeni Durum

5.3.1.4 Öğrenim durumunuz nedir?

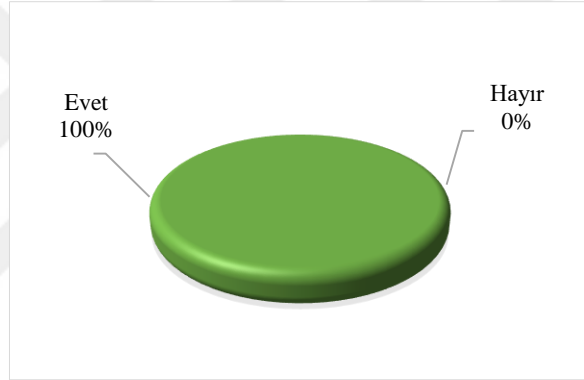
Şekil 5.104’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerinden %75’inin lise ve altı, %7’sinin yüksekokul, %6’sının üniversite mezunu ve %12’sinin hala okumaya devam ettiği belirtilmiştir. Verilerden de anlaşılacağı üzere bu faaliyet kolunda okuma oranının düşük olmasıyla birlikte özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlardan eğitim kriterine baktığımızda silahsız görev yapacaklar için en az sekiz yıllık ilköğretim veya ortaokul; silahlı olarak görev yapacaklar için en az lise veya dengi okul mezunu olmak şartı 5188 sayılı “Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun” da ifade edilmiştir. Öğrenim durumlarını kıyasladığımızda çalışan personellerin silahsız veya silahlı güvenlik görevlisi olabilme şartını sağladığını görmekteyiz. Bu şartı sağlamanın yanı sıra %7’lik bir dilime sahip yüksekokul ve %6’lık bir dilime sahip üniversite mezunlarının, lise veya hala okumaya devam edenlere göre mesleki teorik bilgilere daha vakıf olduğu göz önünde bulundurulması gereken unsurlar arasındadır.

Şekil 5.104 : Öğrenim Durumu

5.3.1.5 Yaptığınız iş ile ilgili herhangi bir diploma ya da mesleki yeterlilik belgeniz var mı?

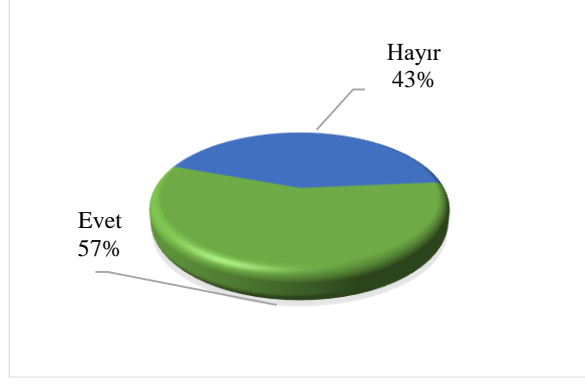
Şekil 5.105’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerinden tamamının herhangi bir diploma ya da mesleki yeterlilik belgesine sahip olduğu belirtilmiştir. Özel güvenlik personellerinin öğrenim durumlarını sorguladığımızda da lise, yüksekokul ve üniversite diplomalarına sahip olduğu ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra gerek silahlı gerek silahsız güvenlik personelleri olsun tamamının mesleki yeterlilik belgelerinin olması şarttır. Adı ve soyadı ile silahlı ya da silahsız olduğunu gösteren mesleki yeterlilik belgeleri Bakanlıkça/Valiliklerce başarılı olan personellere verilmekte olup, beş yılda bir yenilenir. Bu belgeler görev alanı ve süresi içinde herkes tarafından görülebilecek şekilde personelin yakasında bulunur. Belgenin kaybedilmesi halinde Bakanlığa/Valiliklere bildirilir.^[13]

Şekil 5.105 : Diploma ya da Mesleki Yeterlilik

5.3.1.6 Bu işyerinde çalışmadan önce benzer bir sektörde veya işte çalıştınız mı?

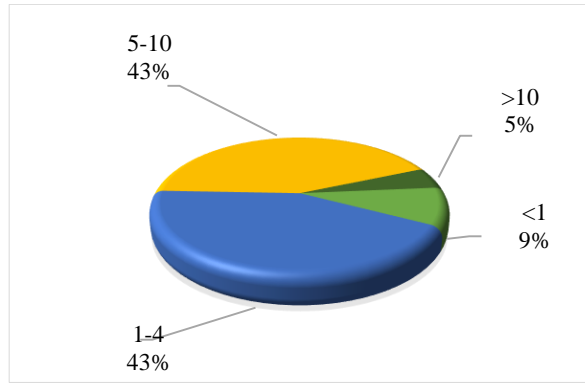
Şekil 5.106’da, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerinden %57’sinin benzer bir sektör veya işte çalıştığı %43’ünün ise çalışmadığı ifade edilmiştir. Güvenlik hizmeti kamu kurumu veya özel sektör de ihale usulüyle yapılmaktadır. İhalesi biten bir projede özel güvenlik görevlileri işveren tarafından başka bir projeye yönlendirilir veya personel tazminatını almak suretiyle işten ayrılır. Bu ifadeye baktığımızda %57’lik kesimin bu sebepten dolayı benzer bir sektörde veya işte çalıştığı anlaşılmaktadır.

Şekil 5.106 : Benzer Sektörde Çalışma Durumu

5.3.1.7 Bu işkolunda kaç yıldır çalışıyorsunuz?

Şekil 5.107’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerinden %9’unun 1 yılın altında bir süredir çalıştığı, %43’ünün 1-4 yıl arası çalıştığı, %43’ünün 5-10 yıl arası çalıştığı ve %5’inin 10 yıldan fazla süredir çalıştığı ifade edilmiştir. Verilere göre %5’inin 10 yıldan fazla çalışmış olması bu kişilerin mesleki anlamda daha tecrübeli olduğunu ve işlerini profesyonelce yaptığını söyleyebiliriz. Ayrıca %9’unun 1 yılın altında çalışmış olması bu kişilerin özel güvenlik sektöründe işe yeni başladığını ve mesleki anlamda diğerlerine göre tecrübesiz olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla vardiyalarda görevlendirme yapılırken bu kişilerin tecrübeli olanlarla birlikte görev almasının kaçınılmaz olduğunu göstermektedir.

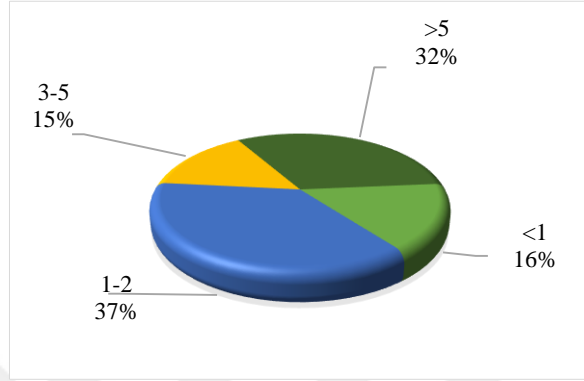

Şekil 5.107 : İş kolunda Çalışma Süresi

5.3.1.8 Bu işyerinde kaç yıldır çalışıyorsunuz?

Şekil 5.108’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerinden %16’sının 1 yıldan az, %37’sinin 1-2 yıl arası, %15’inin 3-5 yıl arası ve %32’sinin 5 yıldan fazla aynı kamu kurumunda çalıştığı ifade edilmiştir. Daha öncede belirtildiği gibi özel

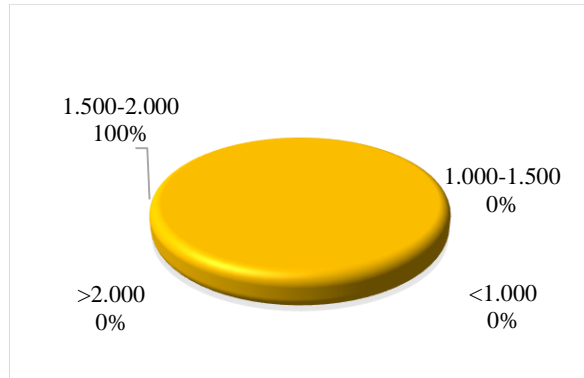
güvenlik hizmet alımlarının ihale usulüyle yapıldığı bir gerçektir. Kamu kurumlarındaki bu hizmet alımının süresi 3 yıldır. Dolayısıyla oranlara baktığımızda %37'sinin 1-2 yıl arası çalışan kişilerin aynı kişiler olduğu ve havalimanındaki görev tecrübelerinin diğerlerine nazaran daha iyi olduğu düşünülmektedir. Aynı personellerle göreve devam edilmesi Havalimanındaki güvenlik hizmet işinin daha da kaliteli olacağını gözler önüne sermektedir.

Şekil 5.108 : İşyerinde Çalışma Süresi

5.3.1.9 Aylık geliriniz ne kadar?

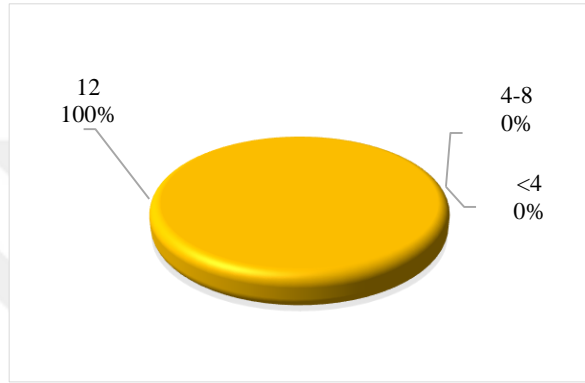
Şekil 5.109'da, Havalimanında çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının 1.500-2.000 TL arası bir fiyatla çalıştığı ifade edilmiştir. Özel güvenlik personellerinin almış oldukları maaşlar hizmet verilen kamu kurumu veya özel sektörde farklılık göstermektedir. Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı kanun kapsamında aynı işi yaptıkları halde maaş farklılığının olması personellerde psikososyal açıdan etki yaratmaktadır. Bu etki sadece personellerde değil çalışma hayatına ve ailesine de yansımaktadır. Dolayısıyla bu sektörde çalışan personellerin maaşlarının iyileştirilmesi gerektiği ve devlet desteğiyle olacağı mümkün görünmektedir.

Şekil 5.109 : Gelir Durumu

5.3.1.10 Günlük çalışma süreniz kaç saat?

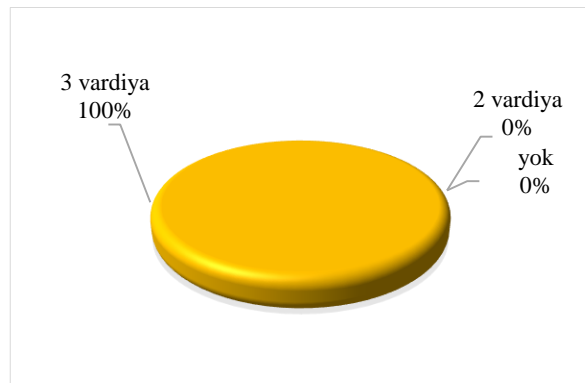
Şekil 5.110'da, Havalimanında çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının 12 saat çalıştığı ifade edilmiştir. Çalışma sürelerinin bu denli uzun olması personellerde psikososyal açıdan etki yaratacağı söz konusu olduğu gibi çalışma hayatına ve ailesine de yansıtacağı kesindir. Meydana gelecek etki sadece psikososyal etki olmayıp fiziksel ve biyolojik olarak ta etkileyeceği gerçeği göz ardı edilmemelidir. Dolayısıyla çalışma saatlerinin 8 saat olarak düzenlenmesi personelin daha verimli çalışmasına katkı sağlayacaktır.

Şekil 5.110 : Çalışma Süresi

5.3.1.11 İşyerinde vardiyalı çalışma durumunuz var mı? Varsa kaç vardiya?

Şekil 5.111'de, Havalimanında çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının 3 vardiya düzeni çalıştığı ifade edilmiştir. Bu çalışma sistemi sadece Havalimanlarında değil güvenlik hizmeti verilen her yerde geçerli olan bir çalışma düzenidir. Çalışma saatlerinin 8 saat ve 3 vardiya şeklinde düzenlenmesinin gerek personeller açısından gerek hizmet verilen yerlerde kalitenin artmasına olumlu yönde etki edeceği göz ardı edilmemelidir.

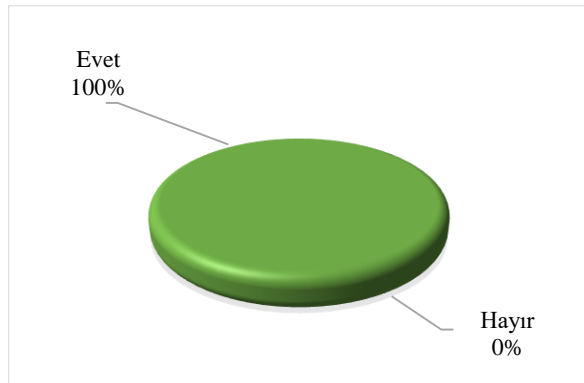
Şekil 5.111 : Vardiya Düzeni

5.3.2 Güvenlik görevlilerindeki iş güvenliği bilinci

Özel güvenlik görevlilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgileriyle, iş hayatına bakış açılarının ‘ İş Sağlığı ve Güvenliği’ çerçevesinde değerlendirilmesi ve hizmet verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere ulaşma düzeylerinin araştırılması açısından sorgulanmıştır.

5.3.2.1 İşveren tarafından, yaptığımız iş ile ilgili eğitimler verildi mi? İsimleri?

Şekil 5.112’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının yaptıkları iş ile ilgili eğitim aldığı ifade edilmektedir. Bu eğitimler personellerin iş hayatına bakış açılarının ‘İş Sağlığı ve Güvenliği’ çerçevesinde değerlendirildiği ve hizmet verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere ulaşma düzeylerinin araştırılması açısından belirli periyotlarla düzenlenen eğitimlerdir. İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin yanı sıra hizmet içi eğitimi kapsamında verilen eğitimlerde söz konusudur. Bu eğitimleri; ‘İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi, Güvenli Yaşam Eğitimi, İlk Yardım Eğitimi, Yangın Eğitimi, İş Hukuku, Etkili İletişim, Halkla İlişkiler, Kalabalık Yönetimi, Patlayıcı Madde Eğitimi, Bomba Eğitimi, Silah Eğitimi, Üst Araması Eğitimi, Toplumsal Olaylara Müdahale Eğitimi, X-Ray Cihazı Eğitimi, Terörle Mücadele Eğitimi, Psikoloji Eğitimi, Teçhizat Kullanım Eğitimi, Telsiz Eğitimi, Beden Dili Eğitimi, Kapı ve El Detektörü’ şeklinde sıralayabiliriz.

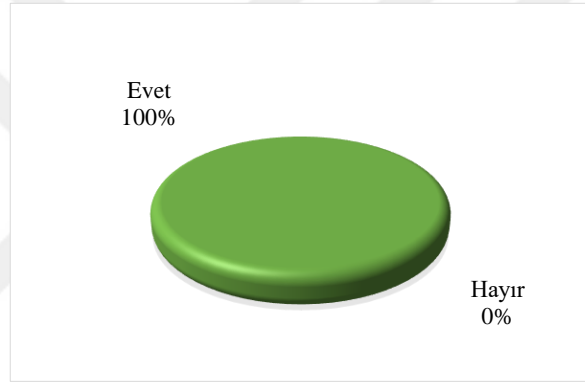
Şekil 5.112 : Hizmet içi Eğitim

5.3.3 Güvenlik görevlilerinde iş kazası ve meslek hastalığı kültürü

Özel güvenlik görevlilerinin yapmış oldukları iş nedeniyle maruz kalabilecekleri meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda ve karşı karşıya kalabilecekleri iş kazaları hakkında bilgi sahibi olup olmadıklarının bilinmesi açısından sorgulanmıştır.

5.3.3.1 İşe giriş sağlık raporunuz var mı?

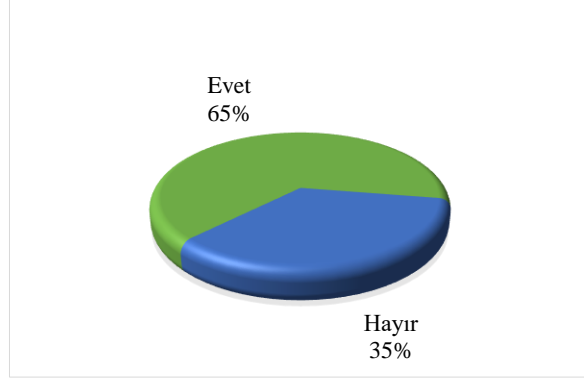
Şekil 5.113’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının İşe Giriş Periyodik Muayenelerinin yapıldığı ifade edilmiştir. Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 18.maddesi gereği, Özel güvenlik görevlisi çalışma izni verilebilmesi için, 5188 sayılı kanunun 10.madesinde sayılan şartların yanı sıra; Psikiyatri, Nöroloji, Göz ve Kulak Burun Boğaz tetkiklerini de kapsayacak şekilde, bir hastaneden veya yeterli bir sağlık kuruluşundan alınan “özel güvenlik görevlisi olur” ibareli sağlık raporu istenir.^[14] Ayrıca Tehlikeli ve Çok Tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılmaz.^[15]

Şekil 5.113 : İşe giriş Sağlık Raporu

5.3.3.2 Sigara kullanıyor musunuz?

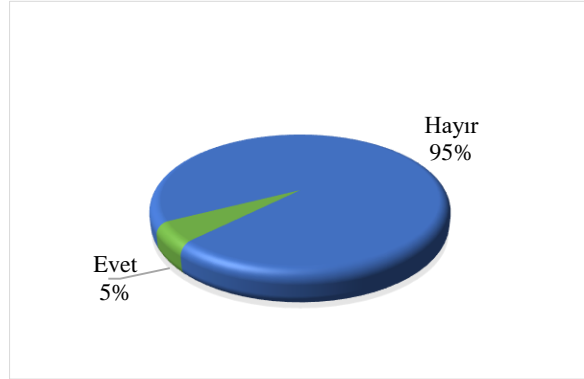
Şekil 5.114’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik personellerinden %65’inin sigara kullandığı %35’inin sigara kullanmadığı ifade edilmiştir. Sigara içen personelin kendini etkilediği gibi, mesai arkadaşlarının da etkilenebileceğini unutmamalıdır. Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğünün verilerine göre, Türkiye’de 18 yaşın üzerindeki bireylerin %33,4’nün sigara kullanıyor olmasına karşın,^[16] havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerinin %65’inin sigara kullandığı ve bunun da Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu karşımıza çıkmaktadır. Bu durumun da stresli iş ortamından kaynaklandığı düşünülebilir.

Şekil 5.114 : Sigara Kullanım Oranı

5.3.3.3 Alkol kullanıyor musunuz?

Şekil 5.115’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerinden %5’nin alkol kullandığı, %95’nin alkol kullanmadığı ifade edilmiştir. Tüketiciler birliğinin yapmış olduğu bir çalışmaya göre Türkiye’de alkol kullanım oranının %23 olmasına karşın,^[17] adliyede çalışan özel güvenlik görevlilerinin %95’nin alkol kullanmadığı sonucu karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca (WHO) yapmış olduğu uluslararası bir araştırmaya göre, alkolün toplumsal yapıyı bozduğu, cinayet, boşanma, eşler arası şiddet, intihara teşebbüs, trafik kazaları, serserilik ve işe gitmeme gibi birçok olayı tetiklediği ifade edilmiştir.^[18]

Şekil 5.115 : Alkol Kullanım Oranı

5.3.3.4 Bu iş kolunda hiç iş kazası geçirdiniz mi? Geçirdiyeniz kazayı tanımlar mısınız?

Havalimanında çalışan 110 özel güvenlik görevlisinden tamamı iş kazası geçirmediğini ifade etmektedir. Havalimanı gibi yoğun bir ortamda çalışan personellerin iş kazalarına maruz kalmamaları için gerekli tüm güvenlik tedbirlerinin

alınması, hizmet içi eğitim kapsamında verilen eğitimlerin sürekli hale getirilmesi ve içeriğinin zenginleştirilmesi gerektiği sonucuna varılabilir.

5.3.3.5 Doktor tarafından tanısı konmuş herhangi bir hastalığınız var mı? Varsa belirtiniz.

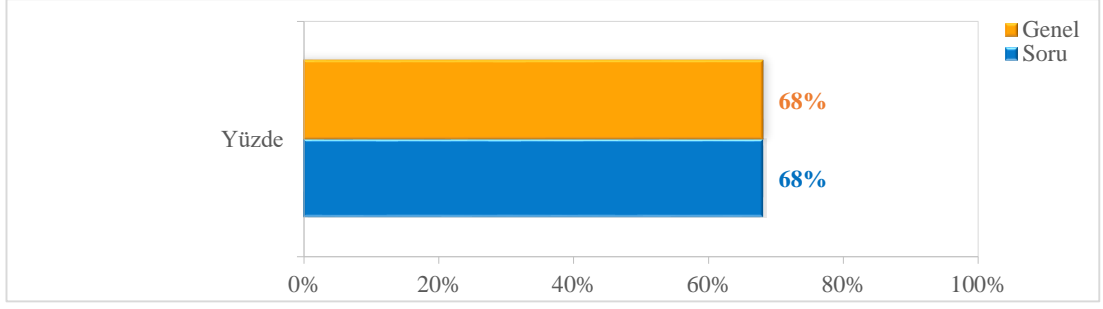
Havalimanında çalışan 110 özel güvenlik görevlisinden 107'si herhangi bir kronik hastalığı olmadığını belirtirken, 3'ü ise kronik hastalığı olduğunu beyan etmiştir. Bu personellerden 2'si erkek olup, 1'i bayandır. Erkek personellerden birinde Hepatit B diğer personelde ise Reflü-Gastrit görülmüştür. Bayan personelde ise, Hemoroit görülmüştür. Burada önemli olan bu hastalıkların doğuştan geldiği mi yoksa yapılan iş nedeniyle oluşan mesleki hastalıklar mı olduğudur. Bunun ortaya konması adına ilk olarak personellere mesleki hastalıklar konusunda doğru bir eğitimin verilmesi ve işyeri hekiminin süreci dikkatli bir şekilde takip etmesiyle mümkün olacaktır. Ayrıca personeller çalışma şartları nedeniyle ergonomik ve fiziksel risk faktörleriyle daha sık karşılaşmaktadır. Bu tür risk faktörleri de personeller üzerinde olumsuz bir etki yaratacağından dolayı ortam şartlarının personellere uyumlu hale getirilmesi doğru olacaktır.

5.3.4 İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları

İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfları tebliğine göre tehlikeli sınıfta yer alan özel güvenlik faaliyetlerinde iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarını sorgulamak adına kesinlikle katılmıyorum (1 puan), katılmıyorum (2 puan), fikrim yok/kararsızım (3 puan), katılıyorum (4 puan) ve kesinlikle katılıyorum (5 puan) şıklarından oluşan 35 soru sorulmuş ve her bir sorunun yüzdesi hesaplanarak genel yüzdeye göre değerlendirilmesi yapılmıştır.

5.3.4.1 Yönetim gözle görülebilir bir şekilde iş güvenliği politikalarını destekler, liderlik eder.

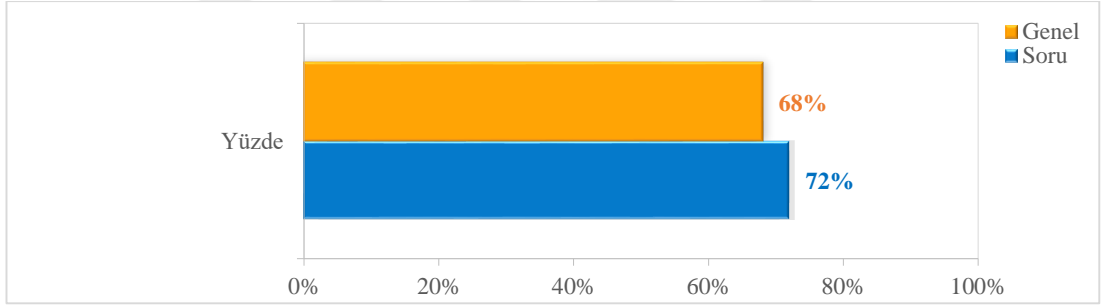
Şekil 5.116'da, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,40'dır. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %68 oranında yönetimin gözle görülebilir bir şekilde iş güvenliği politikalarını desteklediğini ve liderlik ettiğini ifade etmiştir.

Şekil 5.116 : İş Güvenliği Politikaları

5.3.4.2 İşveren, iş sağlığı ve güvenliği kanununda belirtilen ‘her türlü önlemi alır’ sorumluluğunu yerine getirir.

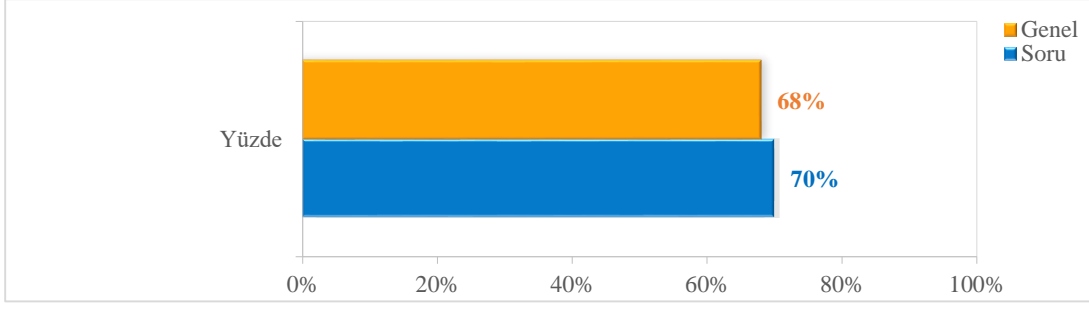
Şekil 5.117’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yönetilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,60’dır. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %72 oranında işverenin iş sağlığı ve güvenliği kapsamında her türlü önlemi aldığını ve sorumluluklarını yerine getirdiğini ifade etmiştir.

Şekil 5.117 : İşveren Sorumluluğu

5.3.4.3 Yönetim, ramak kala, iş kazası, tehlikeli durum gibi olaylardan sonra hemen önlem alır.

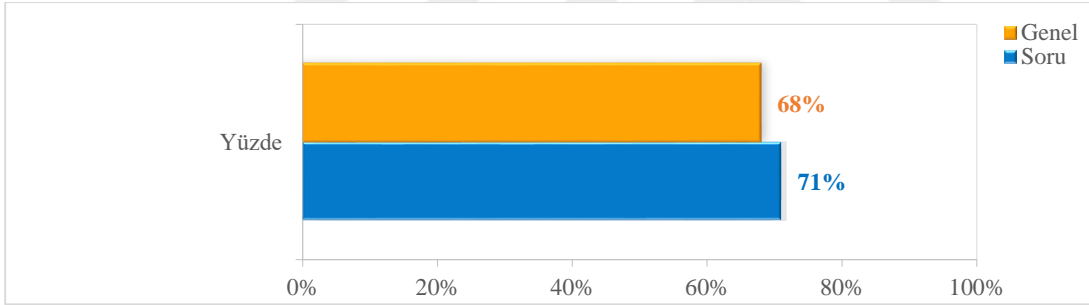
Şekil 5.118’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,50’dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %70 oranında yönetimin, ramak kala, iş kazası ve tehlikeli durum gibi olaylardan hemen sonra önlem aldığını ifade etmiştir.

Şekil 5.118 : İSG Açısından Önlem Alma

5.3.4.4 İşyerinde, yönetimin katıldığı iş güvenliği denetimleri etkin bir şekilde yapılır.

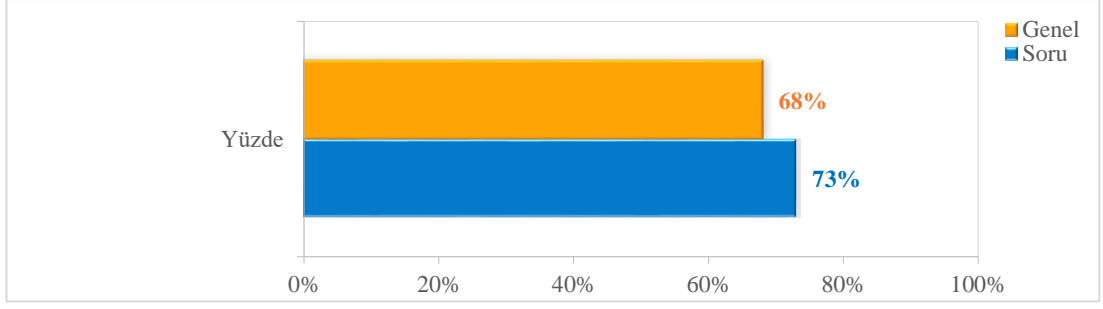
Şekil 5.119'da, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,57'dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %71 oranında yönetiminde katıldığı iş güvenliği denetimlerinin etkin bir şekilde yapıldığını ifade etmiştir.

Şekil 5.119 : İş Güvenliği Denetimi

5.3.4.5 Yönetim, iş güvenliğinin verilen hizmetle eşit derecede önemli olduğunu düşünür.

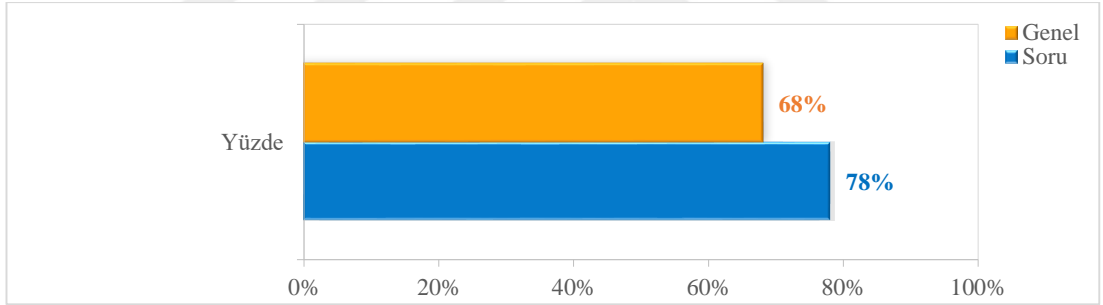
Şekil 5.120'de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,64'dür. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Adliyede, personeller %73 oranında iş güvenliğinin verilen hizmetle eşit derecede önemli olduğunu ifade etmiştir.

Şekil 5.120 : Yönetimin İş Güvenliğine Bakış Açısı

5.3.4.6 Yönetim, işyeri talimat ve prosedürlerinin uygulanmasını dikkatli bir şekilde izler.

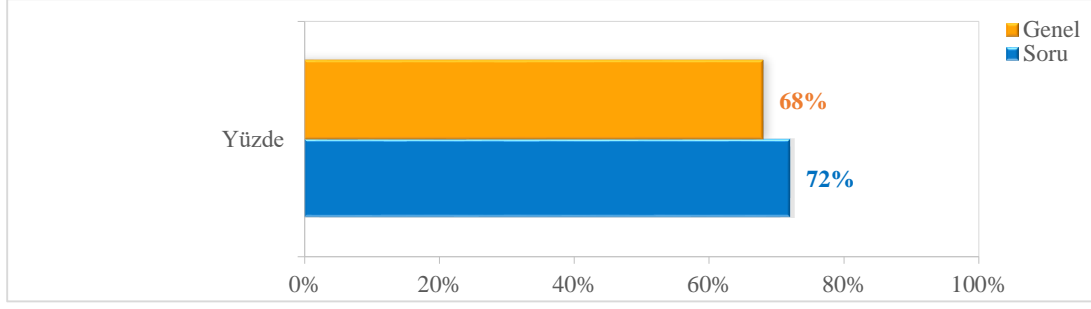
Şekil 5.121’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,88’dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %78 oranında yönetimin, işyeri talimat ve prosedürlerinin uygulanmasını dikkatli bir şekilde izlediğini ifade etmiştir.

Şekil 5.121 : Talimat ve Prosedürlerin Uygulanırılığı

5.3.4.7 Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili problemlerini üstlerine kolay bir şekilde bildirirler.

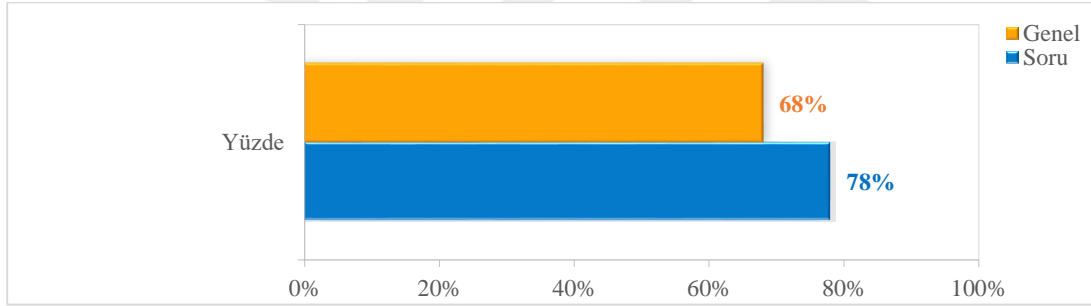
Şekil 5.122’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,62’dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %72 oranında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili problemlerini üstlerine kolay bir şekilde bildirdiklerini ifade etmiştir.

Şekil 5.122 : Çalışanların İSG Problem Bildirimi

5.3.4.8 Çalışanlar bir kaza geçirdiğinde üstlerine rahatlıkla ulaşırlar.

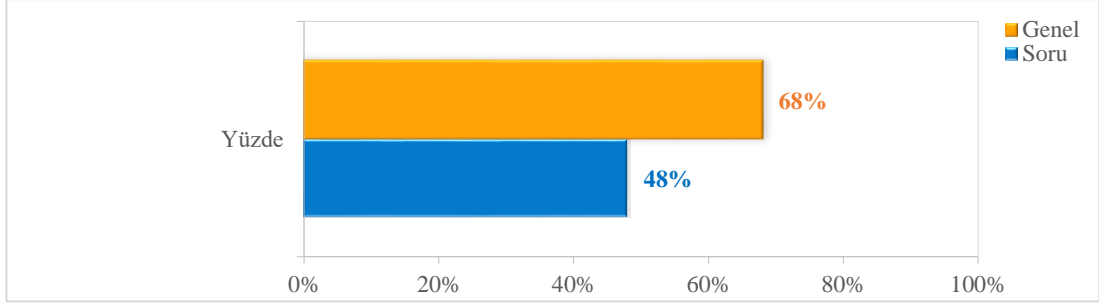
Şekil 5.123'de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,89'dur. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %78 oranında bir kaza geçirdiklerinde üstlerine rahatlıkla ulaştıklarını ifade etmiştir.

Şekil 5.123 : Kaza Bildirimi

5.3.4.9 Çalışanlar hastalanmaları durumunda işyeri hekimine kolaylıkla ulaşırlar.

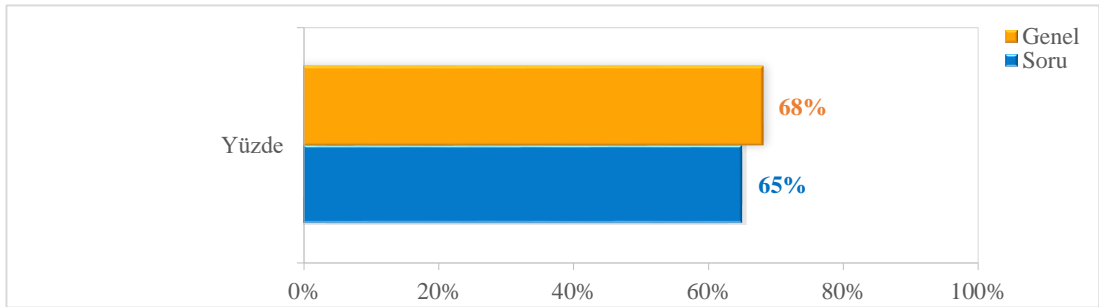
Şekil 5.124'de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,40'dır. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %48 oranında hastalanmaları durumunda işyeri hekimine kolaylıkla ulaştıklarını ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin çok altında bir değer olmasından dolayı işyeri hekiminin İSG-KATİP sözleşmesinde belirtilen süre kadar kurumda hizmet verip vermediği ciddi bir şekilde denetlenmelidir.

Şekil 5.124 : İşyeri Hekimine Ulaşım Durumu

5.3.4.10 Çalışanlar kişisel koruyucu donanım seçimlerine etkin şekilde katılırlar.

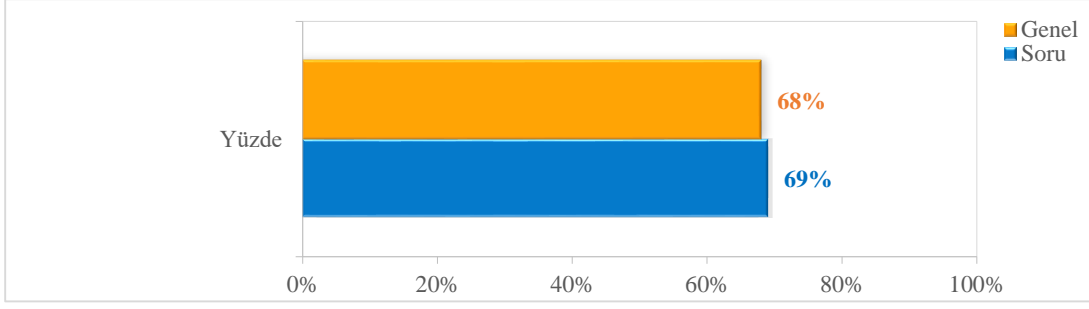
Şekil 5.125’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,24’dür. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %65 oranında (KKD) seçimlerine etkin şekilde katıldıklarını ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir. Ayrıca personellere kişisel koruyucu donanımlar hakkında yeterli eğitimin verilmesi gerekmektedir.

Şekil 5.125 : KKD Seçimine Katılım Durumu

5.3.4.11 Çalışanlar konularına göre risk değerlendirme çalışmalarında görüş bildirirler.

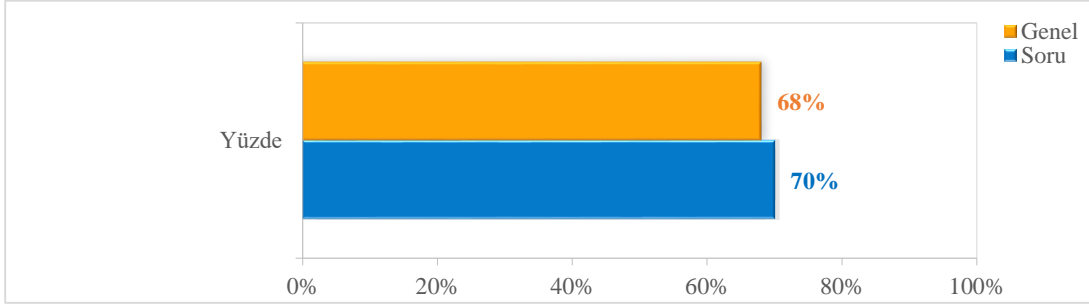
Şekil 5.126’da, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,44’dür. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %69 oranında risk değerlendirme çalışmalarında görüş bildirdiklerini ifade etmiştir. Bunun yanı sıra risk değerlendirmesi yapılmadan önce ‘‘Risk Değerlendirme Yönetmeliği’nde’’ belirtilen şekliyle risk değerlendirme ekibi oluşturulur ve bu ekip ilgili eğitimlere tabi tutulur.

Şekil 5.126 : Risk Değerlendirme Çalışmaları

5.3.4.12 Çalışanlar, kaza ve olay araştırmaları için görüş bildirir.

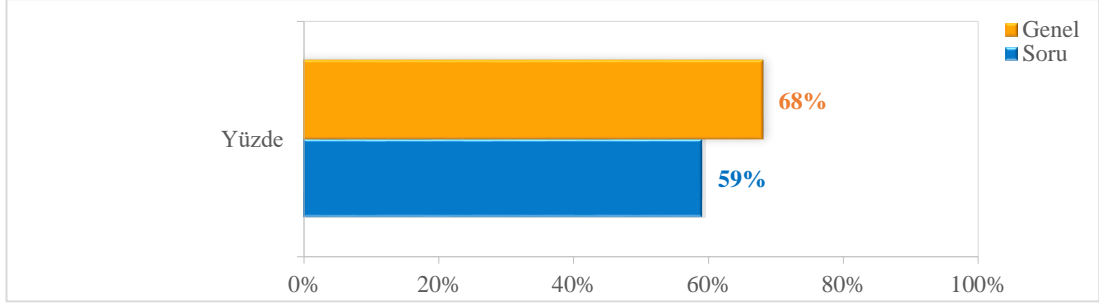
Şekil 5.127'de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,49'dur. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %70 oranında kaza ve olay araştırmalarında görüş bildirdiklerini ifade etmiştir.

Şekil 5.127 : Kaza ve Olay Araştırmaları

5.3.4.13 Çalışanların yeni teknolojilerin uygulanması, seçilecek iş ekipmanı konularında görüşleri alınır.

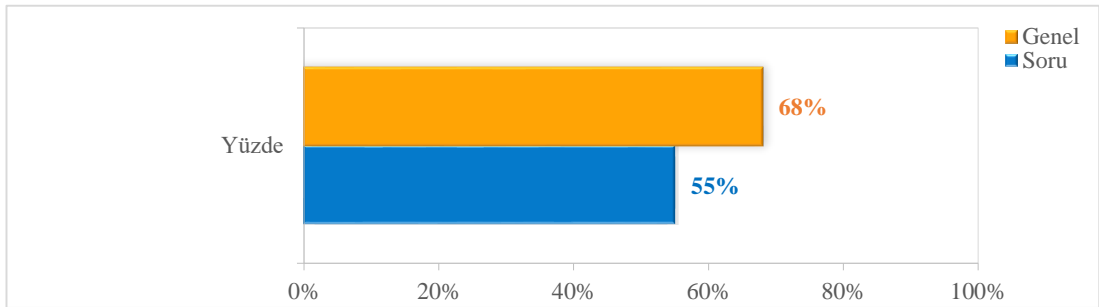
Şekil 5.128'de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,94'dür. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %59 oranında yeni teknolojilerin uygulanması ve seçilecek iş ekipmanı konularında görüşlerini bildirdiklerini ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir.

Şekil 5.128 : Yeni Teknolojilerin Uygulanması ve İş Ekipmanları

5.3.4.14 Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği konularında kendilerini temsil edecek (çalışan temsilcileri) kişileri kendileri seçmektedir.

Şekil 5.129'da, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,75'dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %55 oranında kendilerini temsil edecek kişileri seçtiklerini ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin oldukça altında bir değer olmasından dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir. Bu faaliyet kolunda yapılan işlerin yoğun olmasından dolayı çalışan temsilci/temsilcileri atama usulüyle belirlenir. Ayrıca personel sirkülasyonunun sürekli olmasından dolayı çalışan temsilcilerinin güncellenmesi gerekir.

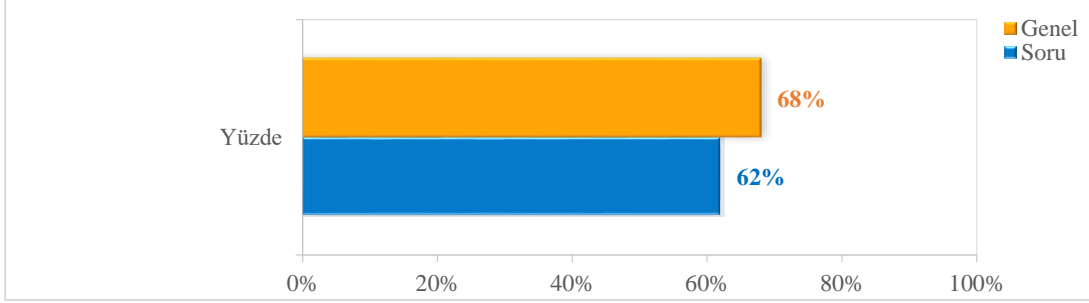

Şekil 5.129 : Çalışan Temsilcisi Seçimi

5.3.4.15 İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda, çalışan veya temsilcileri (İSG Kurulları gibi) toplantılara aktif olarak katılırlar.

Şekil 5.130'da, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,12'dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %62 oranında çalışan veya temsilcilerinin İSG Kurulu vb. toplantılara aktif katılım sağladıklarını ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi

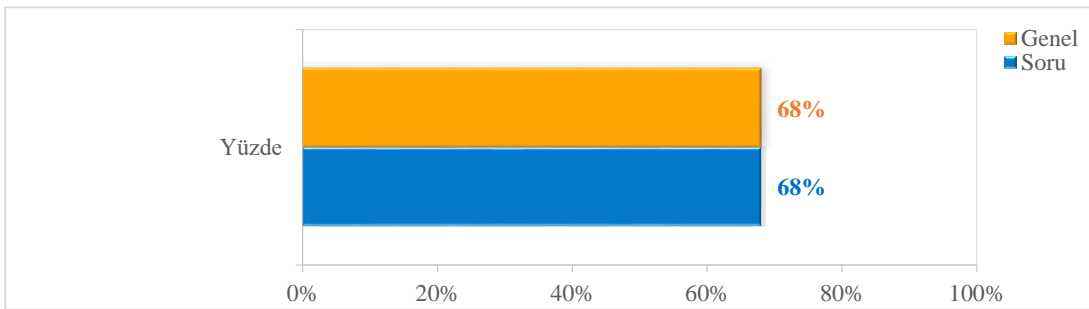
gerekmektedir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda ‘İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik’e göre İSG Kurulu 2 ayda bir toplanmaktadır.

Şekil 5.130 : İSG Kurullarına Katılım Durumu

5.3.4.16 Çalışanlar işe başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alırlar.

Şekil 5.131’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,42’dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %68 oranında işe başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldıklarını ifade etmiştir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda ‘Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’e göre 2 yılda bir olmak üzere Genel, sağlık ve teknik konuları içeren 12 saat eğitim verilir. Ayrıca %100 olması gereken bir oranın %68’lerde olması bu konunun yeniden irdelenmesini gerektirir.

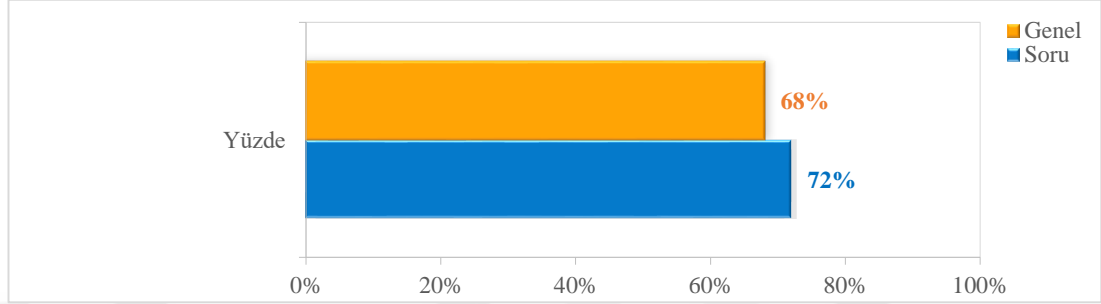

Şekil 5.131 : Çalışanların İş Güvenliği Eğitimleri

5.3.4.17 Yönetim, iş sağlığı ve güvenliği eğitimini periyodik olarak vermektedir.

Şekil 5.132’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,61’dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu

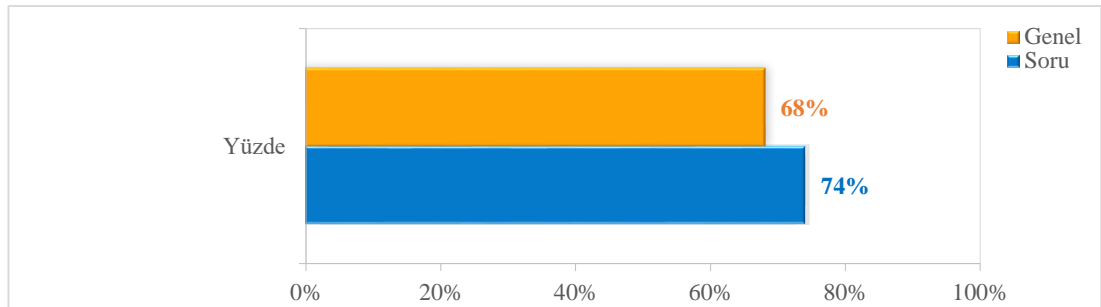
Havalimanında, personeller %72 oranında iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini periyodik olarak aldıklarını ifade etmiştir. Bir önceki soruda da ifade edildiği gibi tehlikeli sınıfta yer alan bir iş kolunda eğitimler 2 yılda bir olmak üzere 12 saat olarak düzenlenir.

Şekil 5.132 : Periyodik Eğitimler

5.3.4.18 İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri iş güvenliği farkındalığının artmasına yardımcı olmaktadır. Etkin ve faydalıdır.

Şekil 5.133'de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,71'dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %74 oranında iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin iş güvenliği farkındalığını artırdığını ifade etmiştir.

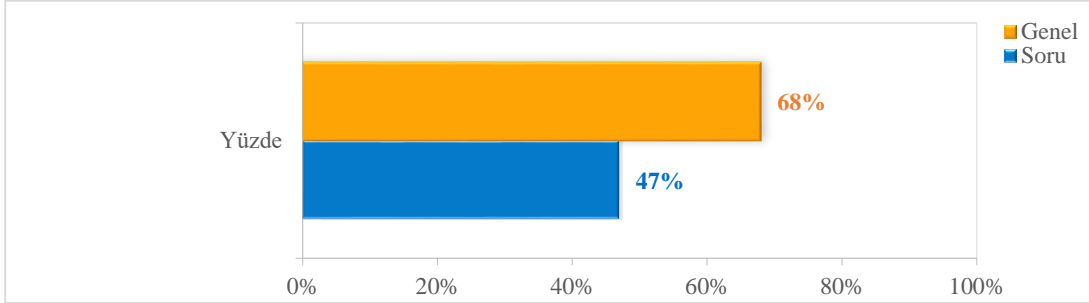

Şekil 5.133 : İş Güvenliği Farkındalığı

5.3.4.19 Yöneticiler, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymaları nedeniyle çalışanları ödül sistemiyle motive ederler.

Şekil 5.134'de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,36'dır. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %47 oranında yöneticiler tarafından ödül sistemiyle

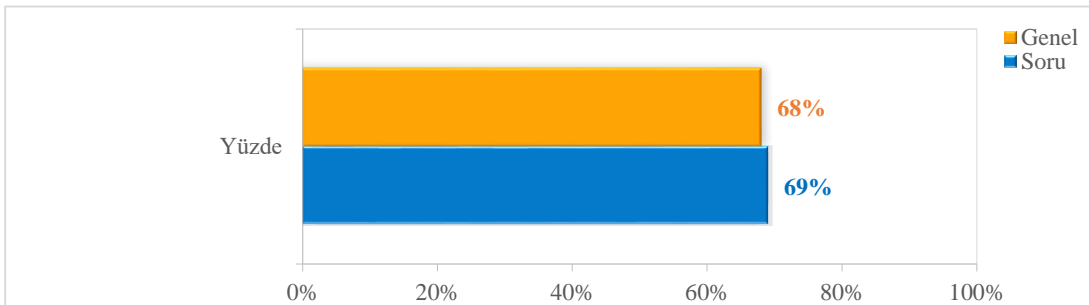
motive edildiklerini ifade etmiştir. Bu tür mesleklerde ödül sisteminin geliştirilmesi personelleri daha da motive edecektir. Ödül sisteminin yanı sıra ceza sisteminin de uygulanması gerekir.

Şekil 5.134 : Ödül Sisteminin Uygulanırlığı

5.3.4.20 Yöneticiler, çalışanlar iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymadığında disiplin sistemini uygular.

Şekil 5.135’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,45’dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %69 oranında iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uyulmadığı takdirde disiplin sisteminin uygulandığını ifade etmiştir. Bir önceki soruda da değinildiği gibi ödül sisteminin yanı sıra ceza sisteminin de (disiplin) geliştirilmesi ve uygulanması hem bu faaliyet koluna hem de iş sağlığı ve güvenliğine farklı bir bakış açısı katacaktır.

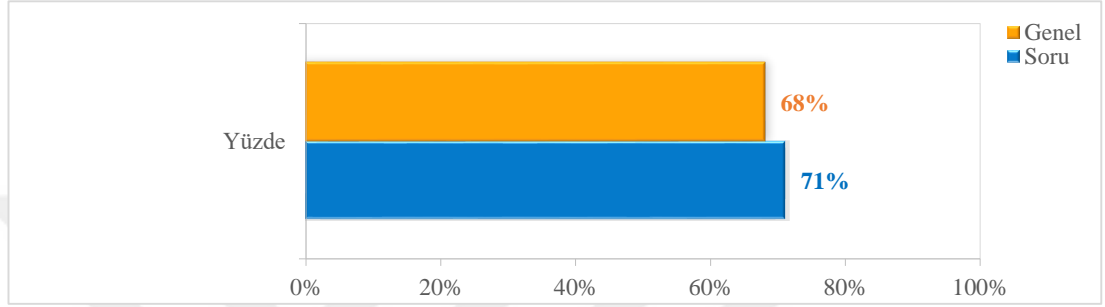

Şekil 5.135 : Disiplin Sisteminin Uygulanırlığı

5.3.4.21 Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği kanunu hakkında bilgi sahibidirler.

Şekil 5.136’da, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,54’dür. Genel başarı kriterinin %68 olduğu

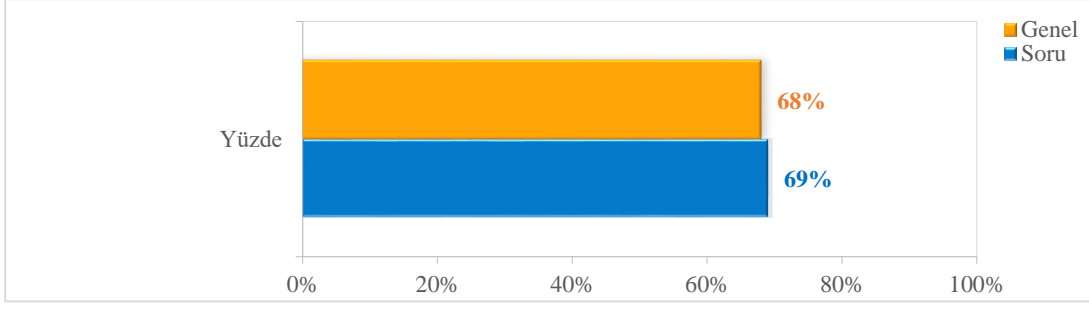
Havalimanında, personeller %71 oranında iş sağlığı ve güvenliği kanunu hakkında bilgi sahibi olduğunu ifade etmiştir. Bu oran %100 oluncaya kadar bu faaliyet koluna ve bu faaliyet kolunda çalışan özel güvenlik personellerine yönelik yatırımların yapılması doğru olacaktır. Buda özel güvenlik eğitim kurumlarında verilen mevcut derslerin yanı sıra iş sağlığı ve güvenliği derslerinin de verilmesiyle mümkün olacaktır.

Şekil 5.136 : İSG Mevzuat Bilgisi

5.3.4.22 Özel güvenlik görevlileri yapmış oldukları iş nedeniyle maruz kalabilecekleri meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda bilgi sahibidirler.

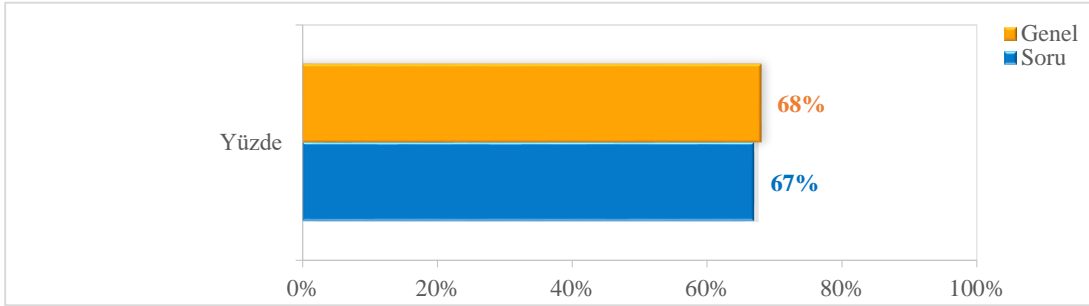
Şekil 5.137’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,45’dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %69 oranında meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda bilgi sahibi olduklarını ifade etmiştir. Personeller hizmet vermekte oldukları kurum veya kuruluşlara göre biyolojik, psikolojik, kimyasal, fiziksel ve ergonomik olarak etkilenmektedirler. Bu etkilenmelere göre meslek hastalıkları konusunda bilgi sahibi olduklarını ifade etmektedirler. Bunun da yanıltıcı olabileceği göz ardı edilmemelidir. İlgili bakanlık veya bakanlıklar bu faaliyet kolunda meydana gelebilecek meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda bir çalışma ortaya koymamıştır. Böyle bir çalışmanın olmaması özel güvenlik personellerini mesleki hatalıklarının neler olduğu konusunda bilgi sahibi yapmayacağı gibi bu faaliyet kolunda oluşacak meslek hastalıklarına karşı önleyici faaliyetlerin uygulanmasını da etkileyecektir.

Şekil 5.137 : Meslek Hastalıkları

5.3.4.23 Yönetim ve çalışanlar, alınan eğitimlerin (hizmet içi eğitimi, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi) mesleki açıdan yeterli olduğunu düşünür.

Şekil 5.138’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,36’dır. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %67 oranında hizmet içi eğitimlerin ve iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin mesleki açıdan yeterli olduğunu ifade etmiştir. Bu yeterliliğin artırılması için diğer sorularda da ifade edildiği gibi özel güvenlik eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği dersinin zorunlu bir ders olarak verilmesi ve bunun yanı sıra hizmet içi eğitimlerinin de belirli periyotlar halinde verilmesiyle mümkün olacaktır.

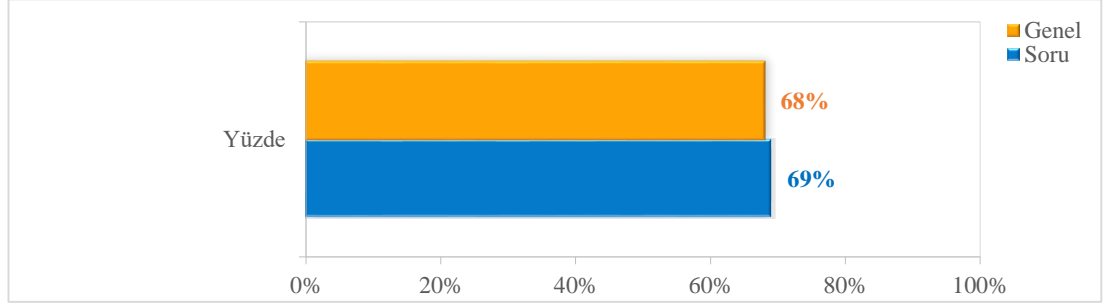

Şekil 5.138 : Hizmet içi Eğitimi

5.3.4.24 Çalışanların karşı karşıya kaldıkları önceden olmuş kazalar veya işe bağlı hastalıklar incelenerek yeniden meydana gelmeleri önlenmektedir.

Şekil 5.139’da, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,44’dür. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %69 oranında önceden olmuş kazalar veya işe bağlı

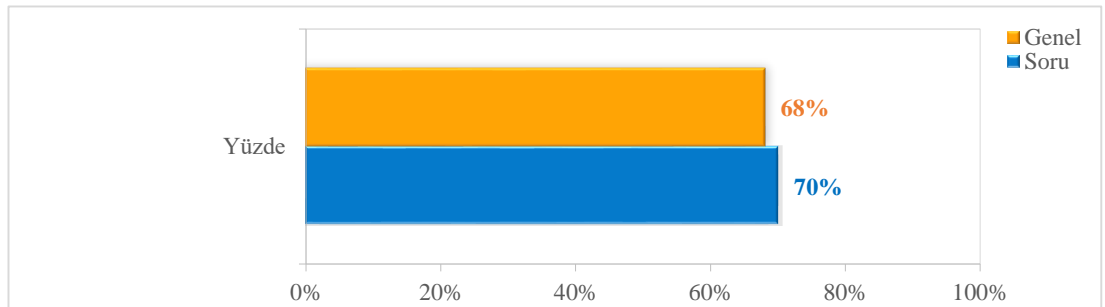
hastalıkların incelenerek yeniden meydana gelmemeleri konusunda önlendiğini ifade etmiştir.

Şekil 5.139 : İş Kazaları

5.3.4.25 Çalışanların işe giriş ve periyodik muayeneleri zamanında ve düzenli olarak yapılmaktadır.

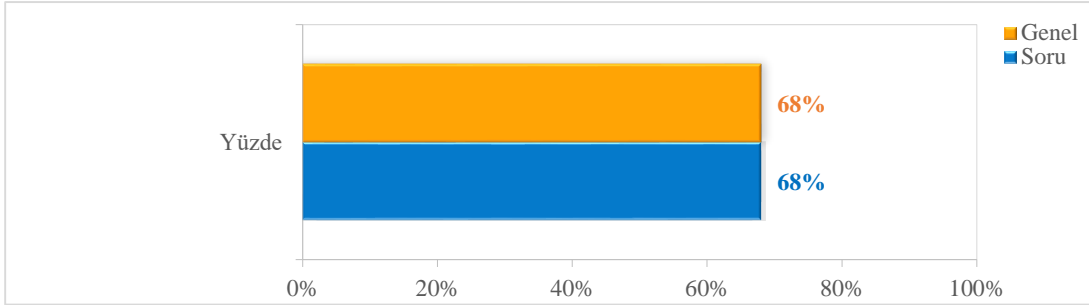
Şekil 5.140'da, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3.48'dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %70 oranında işe giriş ve periyodik muayenelerin zamanında ve düzenli olarak yapıldığını ifade etmiştir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda 3 yılda bir işe giriş periyodik muayeneler yenilenmektedir. Bu süre işyeri hekiminin kanaatine göre kısaltılabilmektedir. Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.

Şekil 5.140 : İşe Giriş Muayeneleri

5.3.4.26 Çalışanlar, işe giriş ve periyodik muayenelerin kapsamının yeterli olduğunu düşünür.

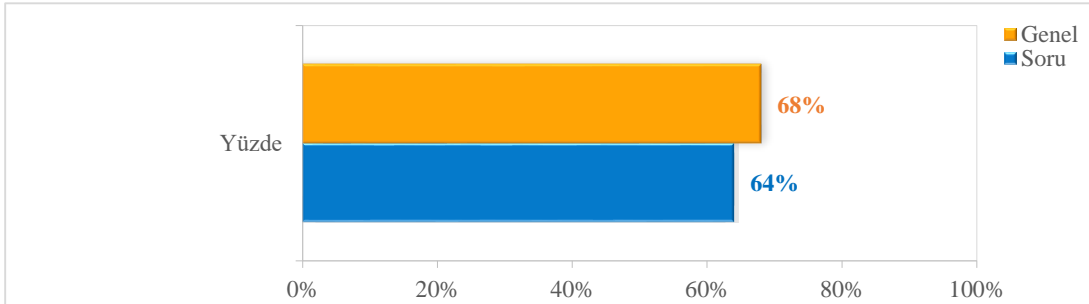
Şekil 5.141'de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,42'dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %68 oranında işe giriş ve periyodik muayenelerin kapsamının yeterli olduğunu ifade etmiştir. Bakanlığın hazırlamış olduğu periyodik muayenelerin içeriği sektöre özgü düzenlenmemiş olup, özel güvenlik görevlileri ayrıca psikiyatri, nöroloji, göz ve kulak burun boğaz gibi tetkikleri yaptırmaları da zorunlu kılınmıştır.

Şekil 5.141 : Periyodik Muayeneler

5.3.4.27 Yönetim ve çalışanlar arasında iyi bir iletişim sağlanmaktadır.

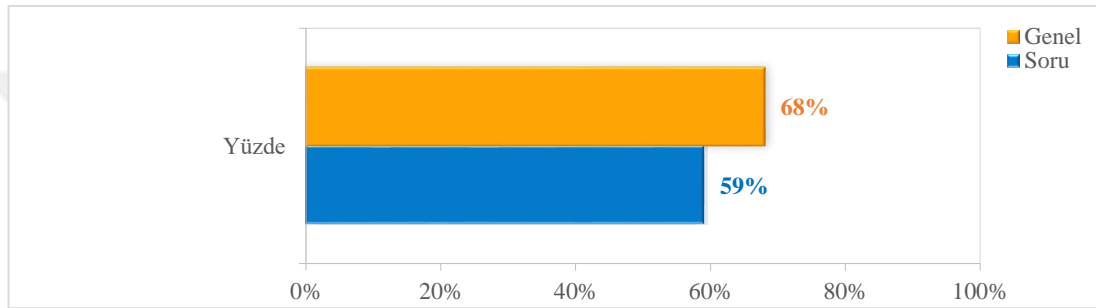
Şekil 5.142'de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,21'dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %64 oranında yönetim ile aralarında iyi bir iletişimin olduğunu ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olması düşündürücü ve konunun yeniden irdelenmesi gerektiğini göstermektedir.

Şekil 5.142 : İletişim

5.3.4.28 Çalışanlar, yaptıkları işten kaynaklanan stres ile baş edebilmeleri için gerekli eğitimi almıştır.

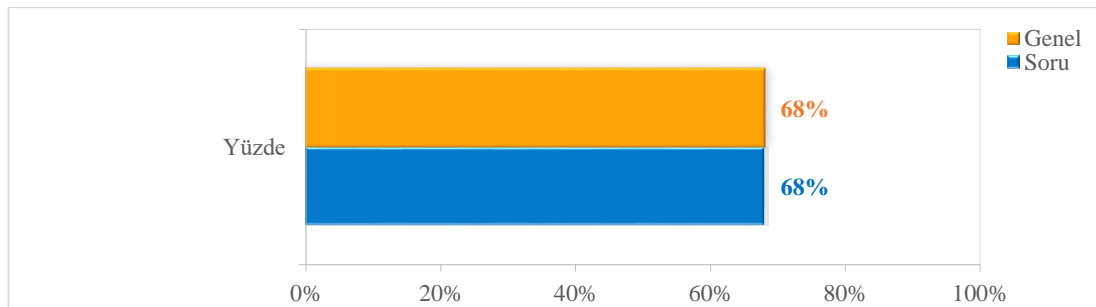
Şekil 5.143'de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,94'dür. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %59 oranında yaptıkları işten kaynaklanan stres ile baş edebilmeleri için gerekli eğitimi aldıklarını ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı hizmet içi eğitimlerinin düzenli olarak yapılmadığını ve yapıldıysa bile içeriğinin yeterli olmadığını göstermektedir.

Şekil 5.143 : Stres ile Baş edilebilirlik

5.3.4.29 Çalışanların uzun süre aynı pozisyonda veya uzun süre hareketsiz çalışması engellenmektedir.

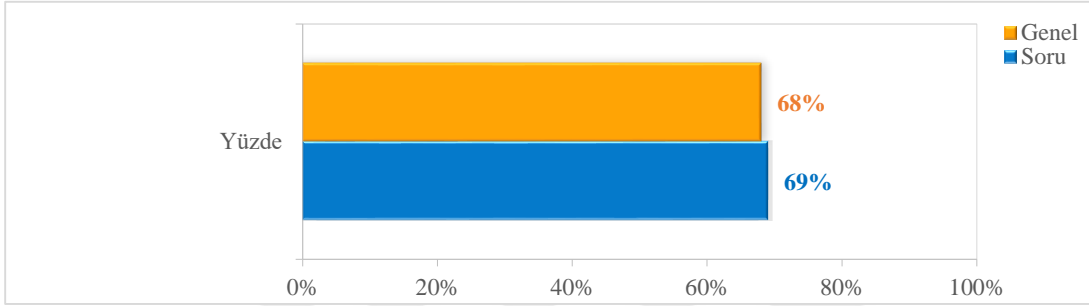
Şekil 5.144'de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,39'dur. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %68 oranında uzun süre aynı pozisyonda veya hareketsiz çalışmalarının engellendiğini ifade etmiştir.

Şekil 5.144 : Çalışma Biçimi

5.3.4.30 Özel güvenlik görevlilerinin yalnız çalıştırılmasından mümkün olduğu ölçüde kaçınılmaktadır.

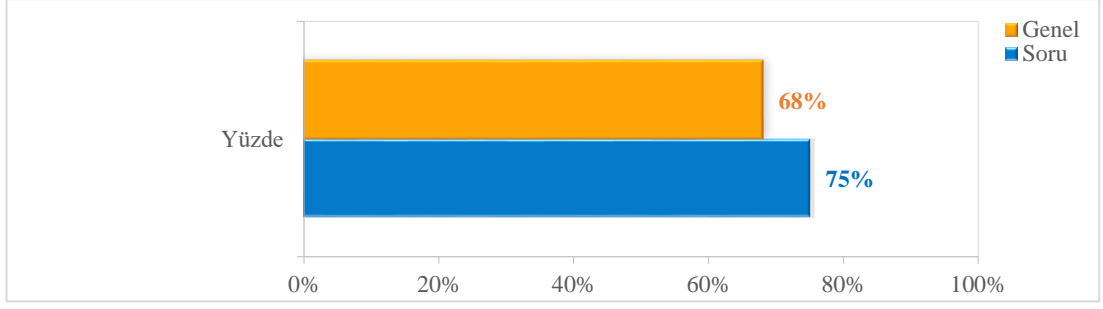
Şekil 5.145’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,45’dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %69 oranında yalnız çalıştırmalarından mümkün olduğu ölçüde kaçınıldığını ifade etmiştir. Bu durum vardiya sisteminin olduğunu ve bu sisteme riayet edilerek personellerin görevlendirildiğini göstermektedir.

Şekil 5.145 : Yalnız Çalıştırılma Durumu

5.3.4.31 Özel güvenlik görevlisine görev verilmeden önce sağlık yönünden işe uygunluğu göz önünde bulundurulur.

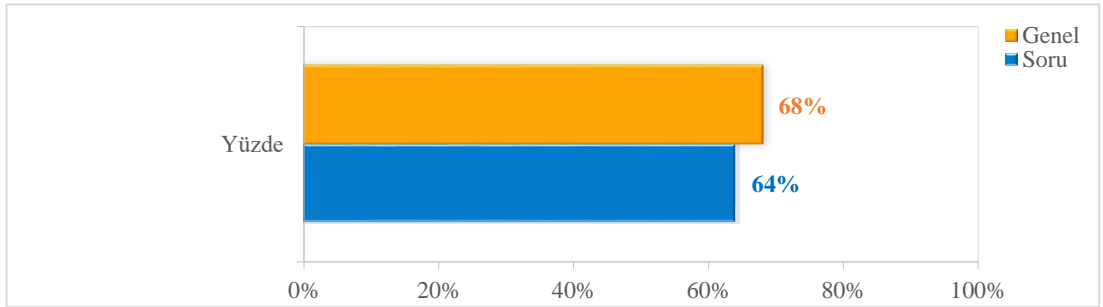
Şekil 5.146’da, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,74’dür. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %75 oranında görev almadan önce sağlık yönünden işe uygun olup olmadıklarının göz önünde bulundurulduğunu ifade etmiştir. Benzer sorularda da ifade edildiği gibi personeller psikiyatri, nöroloji, göz ve kulak burun boğaz tetkiklerine tabi tutulur ve sonunda özel güvenlik görevlisi olur kanaatine varılan personele iş başı yaptırılır. Ayrıca tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.

Şekil 5.146 : Sağlık Şartlarının Uygunluğu

5.3.4.32 Özellikle adliyeler, havalimanları gibi özel güvenlik hizmeti verilen çok hareketli yerlerde özel güvenlik görevlisinin can güvenliğini sağlayacak güvenlik tedbirleri alınmıştır.

Şekil 5.147’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,22’dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %64 oranında can güvenliklerini sağlayacak güvenlik tedbirlerinin alındığını ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olması böyle kritik ortamlarda güvenlik tedbirlerinin yeteri derecede alınmadığını veya alındıysa bile yerine getirilmediğini göstermektedir. Çok hareketli olan bu yerlerde güvenlik tedbirlerinin alınmaması dönüşü olmayan sonuçlar doğuracağını göstermektedir.

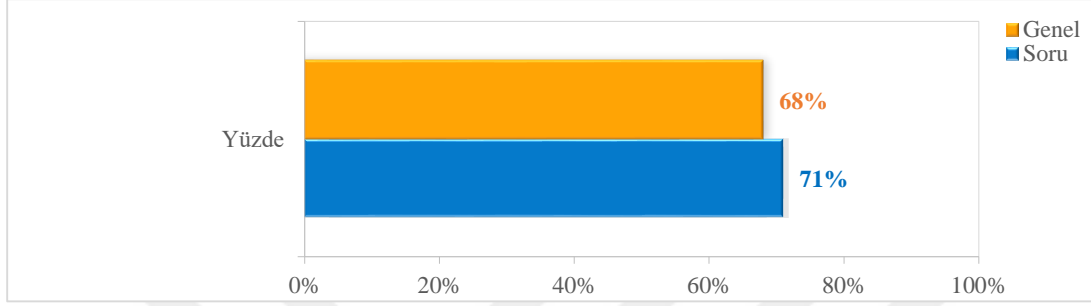

Şekil 5.147 : Güvenlik Tedbirleri

5.3.4.33 Özel güvenlik büroları ve hizmet verilen alanlarda acil durumlara karşı acil durum ekipleri (söndürme, arama-kurtarma-tahliye ve ilkyardım) oluşturulmuştur.

Şekil 5.148’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,53’dür. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %71 oranında acil durum ekiplerinin oluşturulduğunu

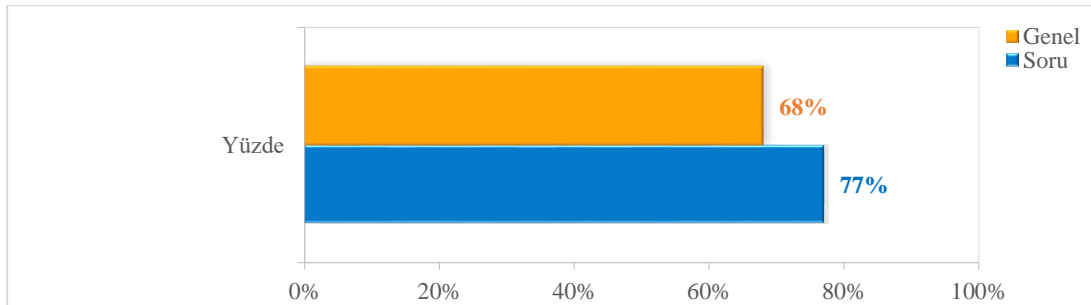
ifade etmiştir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda 40 çalışana kadar arama-kurtarma-tahliye ve yangınla mücadeleden sorumlu uygun donanıma sahip ve özel eğitilmiş en az birer çalışan destek elemanı olarak görevlendirilir. Çalışan sayısının 40'ın üzerinde olması halinde, birer destek elemanı daha görevlendirilir.^[19] Ayrıca her 15 çalışana kadar 1 ilkyardımcı bulundurulması zorunludur.^[20]

Şekil 5.148 : Acil Durum Ekipleri

5.3.4.34 Acil durumlar ile ilgili iletişime geçilecek telefon numaraları (itfaiye, ambulans, polis vb.) özel güvenlik büroları ve hizmet verilen alanlarda görünür yerlere asılmıştır.

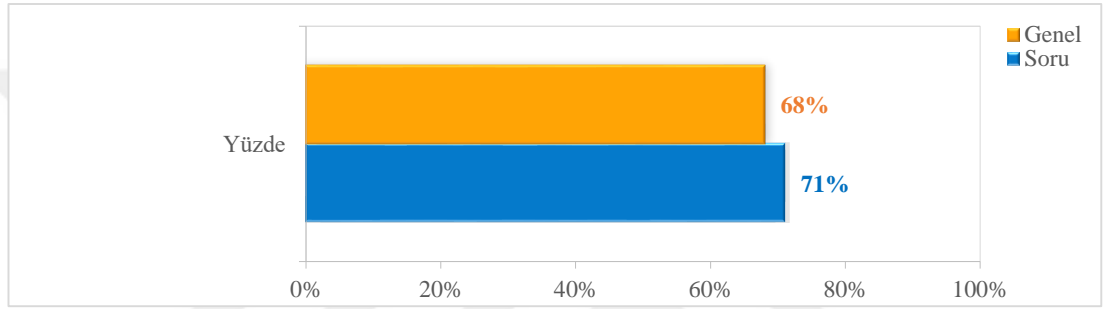
Şekil 5.149'da, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,87'dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %77 oranında acil durumlar ile ilgili iletişime geçilecek telefon numaralarının özel güvenlik büroları ve hizmet verilen alanlarda görünür yerlere asıldığını ifade etmiştir.

Şekil 5.149 : Acil Durum İletişim Bilgileri

5.3.4.35 Özel güvenlik temel/yenileme eğitim programlarına iş sağlığı ve güvenliği dersi konmalıdır.

Şekil 5.150’de, Havalimanında çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,57’dir. Genel başarı kriterinin %68 olduğu Havalimanında, personeller %71 oranında özel güvenlik eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği dersinin olmasını ifade etmiştir. Eğitim kurumlarında verilen 11 dersin yanı sıra 12.ders olarak iş sağlığı ve güvenliği dersinin verilmesi tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet koluna pek çok katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Şekil 5.150 : Eğitim Müfredatı

5.4 Üniversite Özel Güvenlik Görevlisi Anketi

Anket; 45 özel güvenlik personeli ile yapılmıştır. Bu ankette demografik (17 soru) ve iş sağlığı ve güvenliği (35 soru) olmak üzere toplam 52 soru sorulmuştur. Sorular aşağıda belirtildiği şekilde sorularak iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfları tebliğine göre tehlikeli sınıfta yer alan özel güvenlik faaliyetlerine katkı sunması sağlanmıştır.

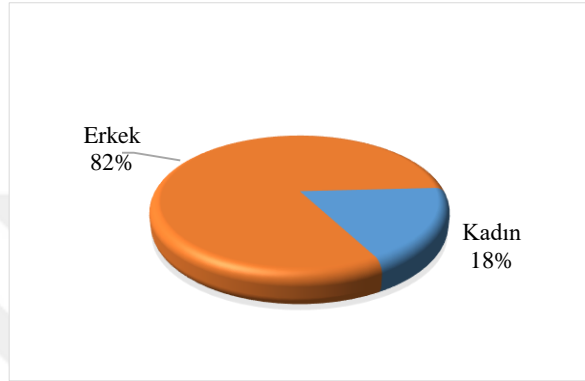
5.4.1 Güvenlik görevlilerinin kişisel bilgileri

Özel güvenlik personellerinin cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, öğrenim durumu, mesleki yeterliliği, mesleki tecrübesi, gelir düzeyi, çalışma süresi ve şartları gibi etkenler personellerin tutum ve davranışlarına etki edeceğinden dolayı demografik bilgileri sorgulanmıştır.

Bu demografik veriler, psikososyal etkenler açısından da önemli olduğundan, özel güvenlik görevlilerinin çalışma hayatlarını da etkileyecek ve sektördeki iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları hakkında da bilgi verecektir.

5.4.1.1 Cinsiyetiniz nedir?

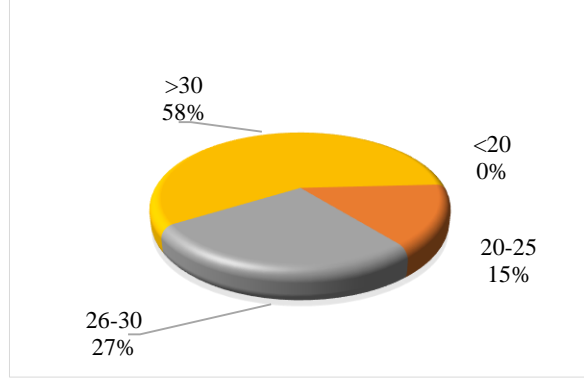
Şekil 5.151’de, Üniversite bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %18’inin kadın, %82’sinin erkek personel olduğu belirtilmiştir. Yaratılış gereği erkeklerin kadınlara oranla fiziki olarak daha güçlü ve kuvvetli olduğu bilinmektedir. Özel güvenlik personellerinin mesai saatlerinin tamamı da insanlarla uğraşmaktan ibaret olduğunda dolayı şunu diye biliriz ki Üniversite bünyesinde istihdam edilecek özel güvenlik görevlilerinin büyük bir kısmı erkek personellerden oluşmaktadır.

Şekil 5.151 : Cinsiyet Dağılımı

5.4.1.2 Kaç yaşındasınız?

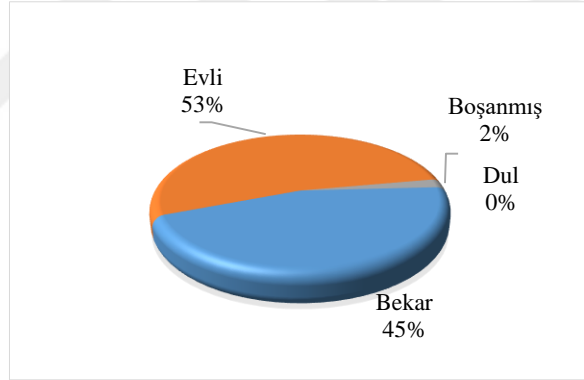
Şekil 5.152’de, Üniversite bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %15’inin 20-25 yaş aralığında, %27’sinin 26-30 yaş aralığında ve %58’inin de 30 yaşından büyük olduğu belirtilmiştir. Özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlardan yaş kriteri göz önünde bulundurulduğunda bu yaşın 18 olduğu 5188 sayılı “Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun” da ifade edilmiştir. Yaş dağılımlarına baktığımızda 18 yaş şartının sağlandığı görülmektedir. Aksi takdirde yaş şartını sağlayamayan personellerin özel güvenlik eğitim kurumlarına kayıtları kabul edilmemektedir. Yaş dağılımlarını mesleki tecrübe açısından da kıyaslayacak olursak %58’sinin yani 30 yaşından büyük olanların diğerlerine oranla daha tecrübeli olacağı düşünülmektedir.

Şekil 5.152 : Yaş Dağılımı

5.4.1.3 Medeni durumunuz nedir?

Şekil 5.153’de, Üniversite bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerinden %45’inin bekar, %53’ünün evli ve %2’sinin boşanmış olduğu belirtilmiştir. Evli güvenlik personellerinin bekar ve boşanmış olanlara göre aidiyet duygularının daha iyi geliştiği, insan psikolojisini anlamada diğerlerine oranla daha başarılı olabileceği ve bunu da çalışma ortamına ve mesai arkadaşlarına yansıtacağı düşünülmektedir.

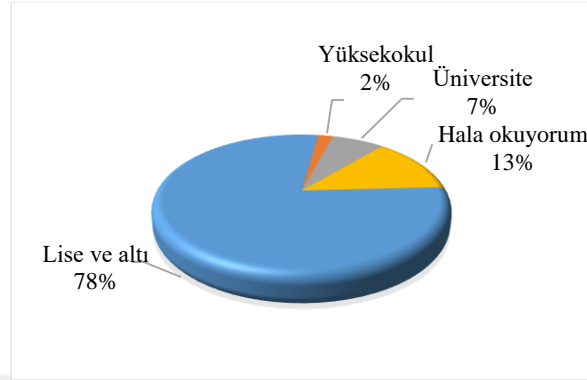

Şekil 5.153 : Medeni Durum

5.4.1.4 Öğrenim durumunuz nedir?

Şekil 5.154’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerinden %78’inin lise ve altı, %2’sinin yüksekokul, %7’sinin üniversite mezunu ve %13’ünün hala okumaya devam ettiği belirtilmiştir. Verilerden de anlaşılacağı üzere bu faaliyet kolunda okuma oranının düşük olmasıyla birlikte özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlardan eğitim kriterine baktığımızda silahlı görev yapacaklar için en az sekiz yıllık ilköğretim veya ortaokul; silahlı olarak görev yapacaklar için en az lise veya dengi okul mezunu olmak şartı 5188 sayılı ‘‘Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun’’ da ifade edilmiştir. Öğrenim durumlarını kıyasladığımızda çalışan

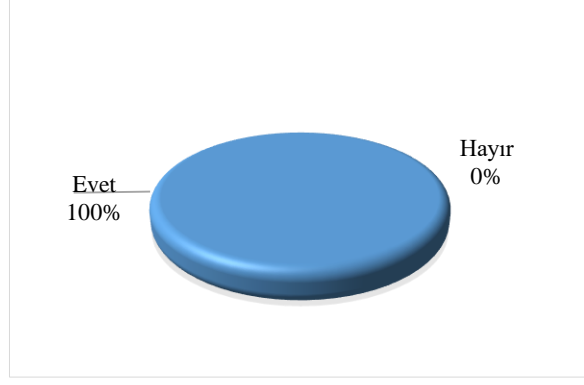
personellerin silahlı veya silahlı güvenlik görevlisi olabilme şartını sağladığını görmekteyiz. Bu şartı sağlamanın yanı sıra %7'lik bir dilime sahip yüksekokul veya üniversite mezunlarının, lise veya hala okumaya devam edenlere göre mesleki teorik bilgilere daha vakıf olduğu göz önünde bulundurulması gereken unsurlar arasındadır.

Şekil 5.154 : Öğrenim Durumu

5.4.1.5 Yaptığınız iş ile ilgili herhangi bir diploma ya da mesleki yeterlilik belgeniz var mı?

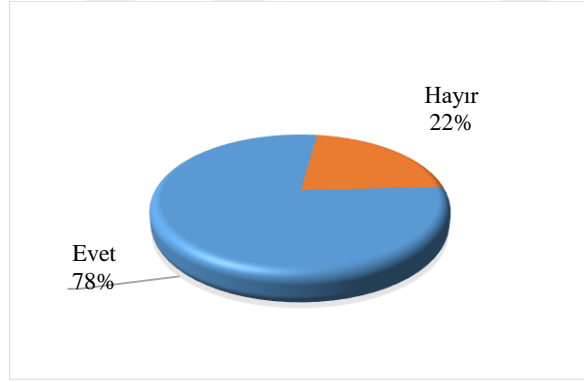
Şekil 5.155'de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerinden tamamının herhangi bir diploma ya da mesleki yeterlilik belgesine sahip olduğu belirtilmiştir. Özel güvenlik personellerinin öğrenim durumlarını sorguladığımızda da lise, yüksekokul ve üniversite diplomalarına sahip olduğu ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra gerek silahlı gerek silahlı güvenlik personelleri olsun tamamının mesleki yeterlilik belgelerinin olması şarttır. Adı ve soyadı ile silahlı ya da silahlı olduğunu gösteren mesleki yeterlilik belgeleri Bakanlıkça/Valiliklerce başarılı olan personellere verilmekte olup, beş yılda bir yenilenir. Bu belgeler görev alanı ve süresi içinde herkes tarafından görülebilecek şekilde personelin yakasında bulunur. Belgenin kaybedilmesi halinde Bakanlığa/Valiliklere bildirilir.^[13]

Şekil 5.155 : Diploma ya da Mesleki Yeterlilik

5.4.1.6 Bu işyerinde çalışmadan önce benzer bir sektörde veya işte çalıştınız mı?

Şekil 5.156'da, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerinden %78'inin benzer bir sektör veya işte çalıştığı %22'sinin ise çalışmadığı ifade edilmiştir. Güvenlik hizmeti kamu kurumu veya özel sektör de ihale usulüyle yapılmaktadır. İhalesi biten bir projede özel güvenlik görevlileri işveren tarafından başka bir projeye yönlendirilir veya personel tazminatını almak suretiyle işten ayrılır. Bu ifadeye baktığımızda %78'lik kesimin bu sebepten dolayı benzer bir sektörde veya işte çalıştığı anlaşılmaktadır.

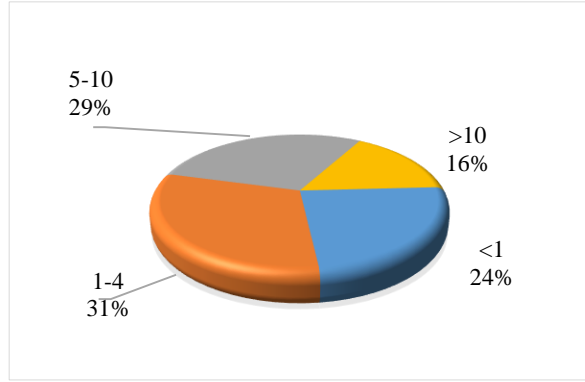

Şekil 5.156 : Benzer Sektörde Çalışma Durumu

5.4.1.7 Bu işkolunda kaç yıldır çalışıyorsunuz?

Şekil 5.157'de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerinden %24'ünün 1 yılın altında bir süredir çalıştığı, %31'inin 1-4 yıl arası çalıştığı, %29'unun 5-10 yıl arası çalıştığı ve %16'sının 10 yıldan fazla süredir çalıştığı ifade edilmiştir. Verilere göre %16'sının 10 yıldan fazla çalışmış olması bu kişilerin mesleki anlamda daha tecrübeli olduğunu ve işlerini profesyonelce yaptığını söyleyebiliriz. Ayrıca %24'ünün 1 yılın altında çalışmış olması bu kişilerin özel güvenlik sektöründe işe

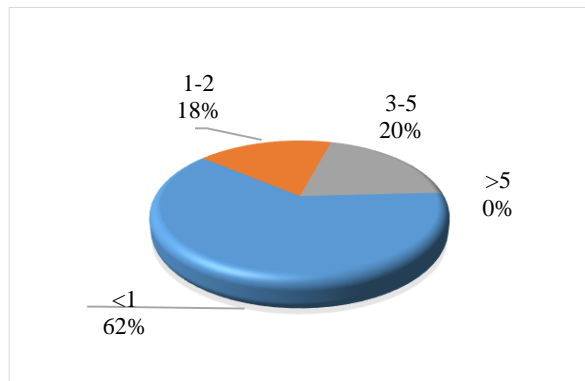
yeni başladığını ve mesleki anlamda diğerlerine göre tecrübesiz olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla vardiyalarda görevlendirme yapılırken bu kişilerin tecrübeli olanlarla birlikte görev almasının kaçınılmaz olduğunu göstermektedir.

Şekil 5.157 : İş kolunda Çalışma Süresi

5.4.1.8 Bu işyerinde kaç yıldır çalışıyorsunuz?

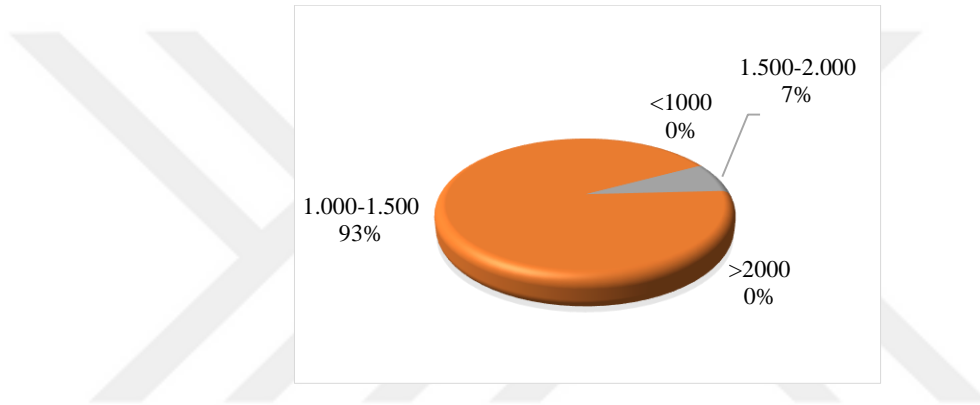
Şekil 5.158’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerinden %62’sinin 1 yıldan az, %18’inin 1-2 yıl arası, %20’sinin 3-5 yıl arası aynı kamu kurumunda çalıştığı ifade edilmiştir. Daha öncede belirtildiği gibi özel güvenlik hizmet alımlarının ihale usulüyle yapıldığı bir gerçektir. Kamu kurumlarındaki bu hizmet alımının süresi 3 yıldır. Dolayısıyla oranlara baktığımızda %20’sinin 3-5 yıl arası çalışan kişilerin aynı kişiler olduğu ve adliyedeki görev tecrübelerinin diğerlerine nazaran daha iyi olduğu düşünülmektedir. Aynı personellerle göreve devam edilmesi Üniversitedeki güvenlik hizmet işinin daha da kaliteli olacağını gözler önüne sermektedir.

Şekil 5.158 : İşyerinde Çalışma Süresi

5.4.1.9 Aylık geliriniz ne kadar?

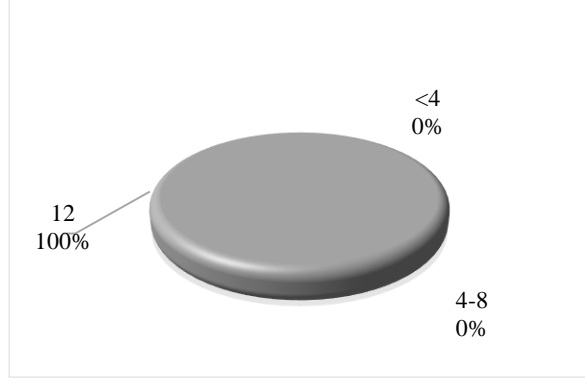
Şekil 5.159’da, Üniversitede çalışan özel güvenlik personellerinden %93’ünün 1.500-2.000 TL arası ve %7’sinin 1.500-2.000 TL bir fiyatla çalıştığı ifade edilmiştir. Özel güvenlik personellerinin almış oldukları maaşlar hizmet verilen kamu kurumu veya özel sektörde farklılık göstermektedir. Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı kanun kapsamında aynı işi yaptıkları halde maaş farklılığının olması personellerde psikososyal açıdan etki yaratmaktadır. Bu etki sadece personellerde değil çalışma hayatına ve ailesine de yansımaktadır. Dolayısıyla bu sektörde çalışan personellerin maaşlarının iyileştirilmesi gerektiği ve devlet desteğiyle olacağı mümkün görünmektedir.

Şekil 5.159 : Gelir Durumu

5.4.1.10 Günlük çalışma süreniz kaç saat?

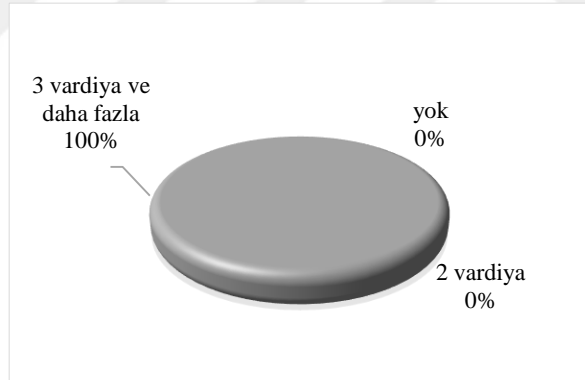
Şekil 5.160’da, Üniversitede çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının 12 saat çalıştığı ifade edilmiştir. Çalışma sürelerinin bu denli uzun olması personellerde psikososyal açıdan etki yaratacağı söz konusu olduğu gibi çalışma hayatına ve ailesine de yansıtacağı kesindir. Meydana gelecek etki sadece psikososyal etki olmayıp fiziksel ve biyolojik olarak ta etkileyeceği gerçeği göz ardı edilmemelidir. Dolayısıyla çalışma saatlerinin 8 saat olarak düzenlenmesi personelin daha verimli çalışmasına katkı sağlayacaktır.

Şekil 5.160 : Çalışma Süresi

5.4.1.11 İşyerinde vardiyalı çalışma durumunuz var mı? Varsa kaç vardiya?

Şekil 5.161’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının 3 vardiya sisteminde çalıştığı ifade edilmiştir. Bu çalışma sistemi sadece Üniversiteler de değil güvenlik hizmeti verilen her yerde geçerli olan bir çalışma düzenidir. Çalışma saatlerinin 8 saat ve 3 vardiya şeklinde düzenlenmesinin gerek personeller açısından gerek hizmet verilen yerlerde kalitenin artmasına olumlu yönde etki edeceği göz ardı edilmemelidir.

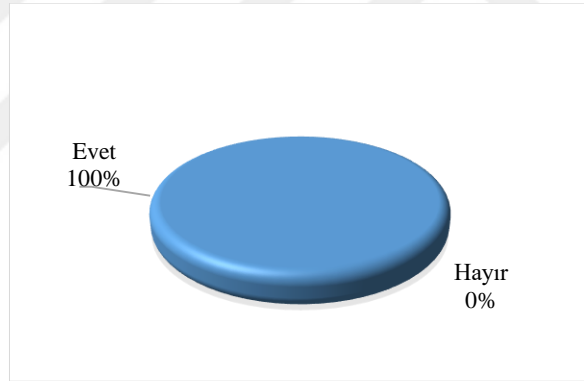
Şekil 5.161 : Vardiya Düzeni

5.4.2 Güvenlik görevlilerindeki iş güvenliği bilinci

Özel güvenlik görevlilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgileriyle, iş hayatına bakış açılarının “ İş Sağlığı ve Güvenliği” çerçevesinde değerlendirilmesi ve hizmet verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere ulaşma düzeylerinin araştırılması açısından sorgulanmıştır.

5.4.2.1 İşveren tarafından, yaptığımız iş ile ilgili eğitimler verildi mi? İsimleri?

Şekil 5.162’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının yaptıkları iş ile ilgili eğitim aldığı ifade edilmektedir. Bu eğitimler personellerin iş hayatına bakış açılarının “İş Sağlığı ve Güvenliği” çerçevesinde değerlendirildiği ve hizmet verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere ulaşma düzeylerinin araştırılması açısından belirli periyotlarla düzenlenen eğitimlerdir. İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin yanı sıra hizmet içi eğitimi kapsamında verilen eğitimlerde söz konusudur. Bu eğitimleri; “İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi, Güvenli Yaşam Eğitimi, İlk Yardım Eğitimi, Yangın Eğitimi, İş Hukuku, Etkili İletişim, Halkla İlişkiler, Kalabalık Yönetimi, Patlayıcı Madde Eğitimi, Bomba Eğitimi, Silah Eğitimi, Üst Araması Eğitimi, Toplumsal Olaylara Müdahale Eğitimi, X-Ray Cihazı Eğitimi, Terörle Mücadele Eğitimi, Psikoloji Eğitimi, Teçhizat Kullanım Eğitimi, Telsiz Eğitimi, Beden Dili Eğitimi, Kapı ve El Detektörü” şeklinde sıralayabiliriz.

Şekil 5.162 : Hizmet içi Eğitim

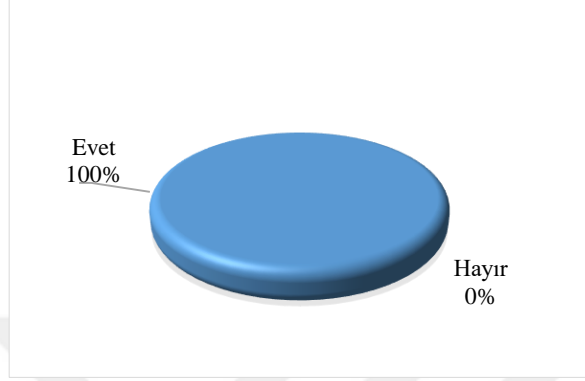
5.4.3 Güvenlik görevlilerinde iş kazası ve meslek hastalığı kültürü

Özel güvenlik görevlilerinin yapmış oldukları iş nedeniyle maruz kalabilecekleri meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda ve karşı karşıya kalabilecekleri iş kazaları hakkında bilgi sahibi olup olmadıklarının bilinmesi açısından sorgulanmıştır.

5.4.3.1 İşe giriş sağlık raporunuz var mı?

Şekil 5.163’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik personellerinin tamamının İşe Giriş Periyodik Muayenelerinin yapıldığı ifade edilmiştir. Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 18.maddesi gereği, Özel güvenlik görevlisi çalışma izni verilebilmesi için, 5188 sayılı kanunun

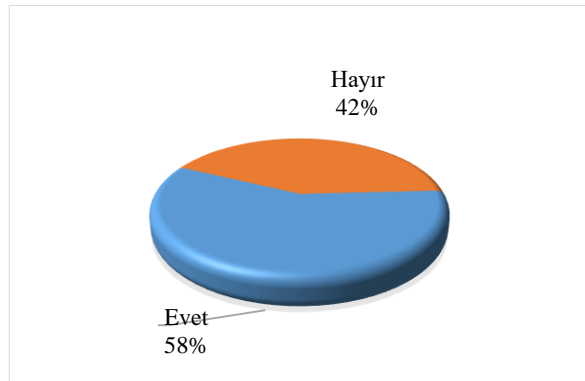
10.madesinde sayılan şartların yanı sıra; Psikiyatri, Nöroloji, Göz ve Kulak Burun Boğaz tetkiklerini de kapsayacak şekilde, bir hastaneden veya yeterli bir sağlık kuruluşundan alınan “özel güvenlik görevlisi olur” ibareli sağlık raporu istenir.^[14] Ayrıca Tehlikeli ve Çok Tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılmaz.^[15]

Şekil 5.163 : İşe giriş Sağlık Raporu

5.4.3.2 Sigara kullanıyor musunuz?

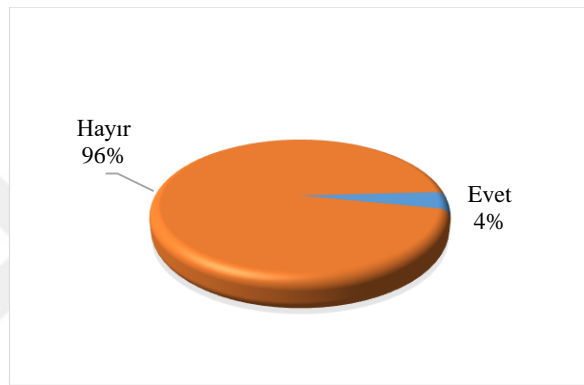
Şekil 5.164’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik personellerinden %58’inin sigara kullandığı %42’sinin sigara kullanmadığı ifade edilmiştir. Sigara içen personelin kendini etkilediği gibi, mesai arkadaşlarının da etkilenebileceğini unutmamalıdır. Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğünün verilerine göre, Türkiye’de 18 yaşın üzerindeki bireylerin %33,4’nün sigara kullanıyor olmasına karşın,^[16] üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerinin %58’sinin sigara kullandığı ve bunun da Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu karşımıza çıkmaktadır. Bu durumun da stresli iş ortamından kaynaklandığı düşünülebilir.

Şekil 5.164 : Sigara Kullanım Oranı

5.4.3.3 Alkol kullanıyor musunuz?

Şekil 5.165’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerinden %4’ünün alkol kullandığı, %96’sının alkol kullanmadığı ifade edilmiştir. Tüketiciler birliğinin yapmış olduğu bir çalışmaya göre Türkiye’de alkol kullanım oranının %23 olmasına karşın,^[17] üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerinin %96’sının alkol kullanmadığı sonucu karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca (WHO) yapmış olduğu uluslararası bir araştırmaya göre, alkolün toplumsal yapıyı bozduğu, cinayet, boşanma, eşler arası şiddet, intihara teşebbüs, trafik kazaları, serserilik ve işe gitmeme gibi birçok olayı tetiklediği ifade edilmiştir.^[18]

Şekil 5.165 : Alkol Kullanım Oranı

5.4.3.4 Bu iş kolunda hiç iş kazası geçirdiniz mi? Geçirdiyse kazayı tanımlar mısınız?

Üniversitede çalışan 45 özel güvenlik görevlisinden tamamı iş kazası geçirmediğini ifade etmektedir. Üniversite gibi yoğun bir ortamda çalışan personellerin iş kazalarına maruz kalmamaları için gerekli tüm güvenlik tedbirlerinin alınması, hizmet içi eğitim kapsamında verilen eğitimlerin sürekli hale getirilmesi ve içeriğinin zenginleştirilmesi gerektiği sonucuna varılabilir.

5.4.3.5 Doktor tarafından tanısı konmuş herhangi bir hastalığınız var mı? Varsa belirtiniz.

Üniversitede çalışan 45 özel güvenlik görevlisinden 43’ü herhangi bir kronik hastalığı olmadığını belirtirken, 2’si ise kronik hastalığı olduğunu beyan etmiştir. Bu personeller erkek olup, personellerden birinde reflü görülürken diğer personelde ise kalp rahatsızlığı görülmüştür. Burada önemli olan bu hastalıkların doğuştan geldiği mi yoksa yapılan iş nedeniyle oluşan mesleki hastalıklar mı olduğudur. Bunun ortaya

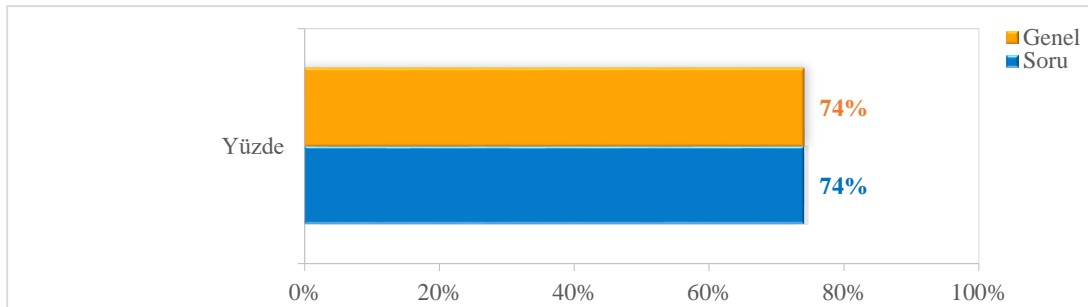
konması adına ilk olarak personellere mesleki hastalıklar konusunda doğru bir eğitimin verilmesi ve işyeri hekiminin süreci dikkatli bir şekilde takip etmesiyle mümkün olacaktır. Ayrıca personeller çalışma şartları nedeniyle ergonomik ve fiziksel risk faktörleriyle daha sık karşılaşmaktadır. Bu tür risk faktörleri de personeller üzerinde olumsuz bir etki yaratacağından dolayı ortam şartlarının personellere uyumlu hale getirilmesi doğru olacaktır.

5.4.4 İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları

İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfları tebliğine göre tehlikeli sınıfta yer alan özel güvenlik faaliyetlerinde iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarını sorgulamak adına kesinlikle katılmıyorum (1 puan), katılmıyorum (2 puan), fikrim yok/kararsızım (3 puan), katılıyorum (4 puan) ve kesinlikle katılıyorum (5 puan) şıklarından oluşan 35 soru sorulmuş ve her bir sorunun yüzdesi hesaplanarak genel yüzdeye göre değerlendirilmesi yapılmıştır.

5.4.4.1 Yönetim gözle görülebilir bir şekilde iş güvenliği politikalarını destekler, liderlik eder.

Şekil 5.166'da, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,69'dur. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %74 oranında yönetimin gözle görülebilir bir şekilde iş güvenliği politikalarını desteklediğini ve liderlik ettiğini ifade etmiştir.

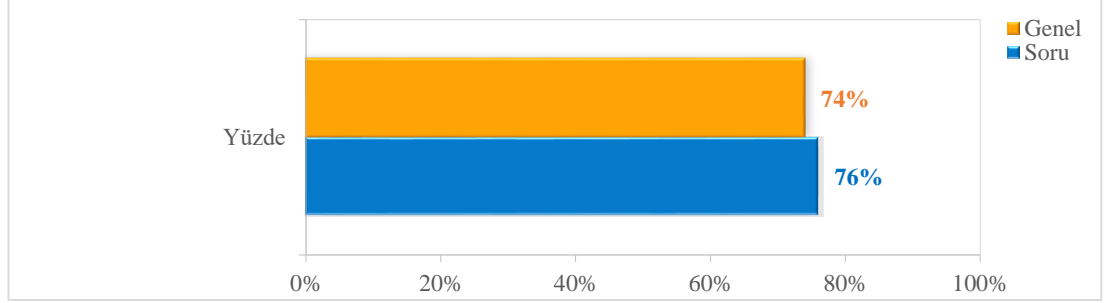

Şekil 5.166 : İş Güvenliği Politikaları

5.4.4.2 İşveren, iş sağlığı ve güvenliği kanununda belirtilen ‘her türlü önlemi alır’ sorumluluğunu yerine getirir.

Şekil 5.167'de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yönetilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,78'dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu

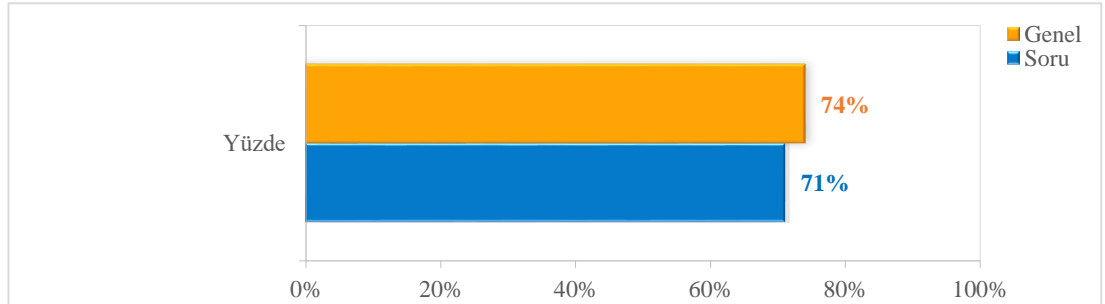
Üniversitede, personeller %76 oranında işverenin iş sağlığı ve güvenliği kapsamında her türlü önlemi aldığını ve sorumluluklarını yerine getirdiğini ifade etmiştir.

Şekil 5.167 : İşveren Sorumluluğu

5.4.4.3 Yönetim, ramak kala, iş kazası, tehlikeli durum gibi olaylardan sonra hemen önlem alır.

Şekil 5.168’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,56’dır. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %71 oranında yönetimin, ramak kala, iş kazası ve tehlikeli durum gibi olaylardan hemen sonra önlem aldığını ifade etmiştir. Ancak genel başarı kriterinin altında bir değer olduğundan dolayı burada iyileştirilme yapılması gerekmektedir.

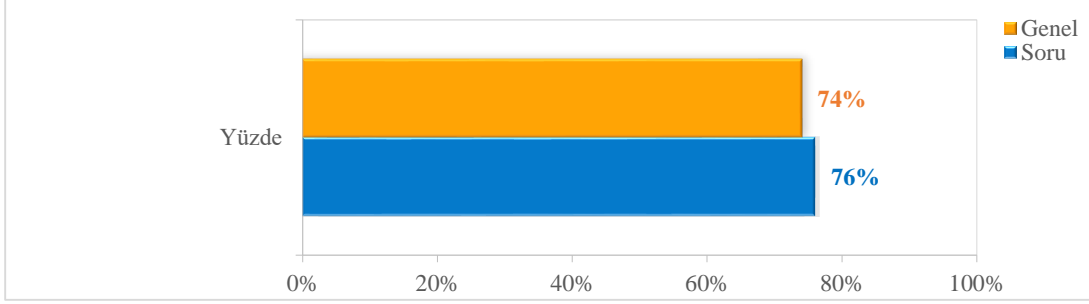

Şekil 5.168 : İSG Açısından Önlem Alma

5.4.4.4 İşyerinde, yönetimin katıldığı iş güvenliği denetimleri etkin bir şekilde yapılır.

Şekil 5.169’da, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,80’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu

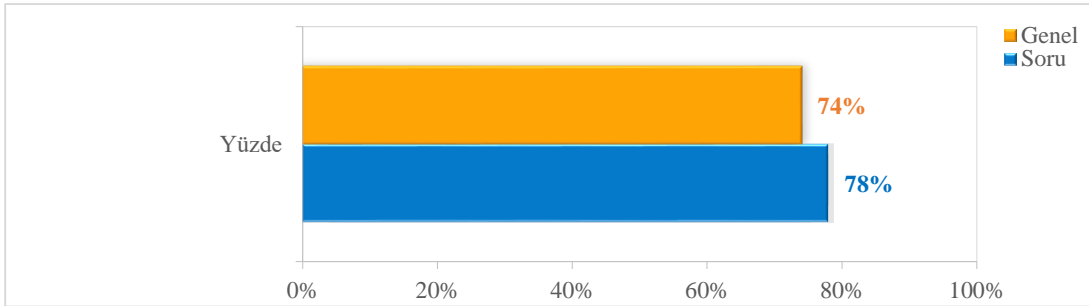
Üniversitede, personeller %76 oranında yönetiminde katıldığı iş güvenliği denetimlerinin etkin bir şekilde yapıldığını ifade etmiştir.

Şekil 5.169 : İş Güvenliği Denetimi

5.4.4.5 Yönetim, iş güvenliğinin verilen hizmetle eşit derecede önemli olduğunu düşünür.

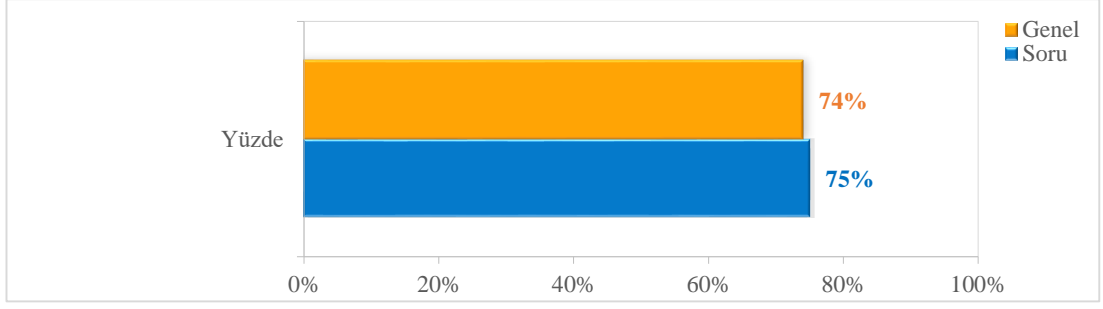
Şekil 5.170’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,89’dur. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %78 oranında iş güvenliğinin verilen hizmetle eşit derecede önemli olduğunu ifade etmiştir.

Şekil 5.170 : Yönetimin İş Güvenliğine Bakış Açısı

5.4.4.6 Yönetim, işyeri talimat ve prosedürlerinin uygulanmasını dikkatli bir şekilde izler.

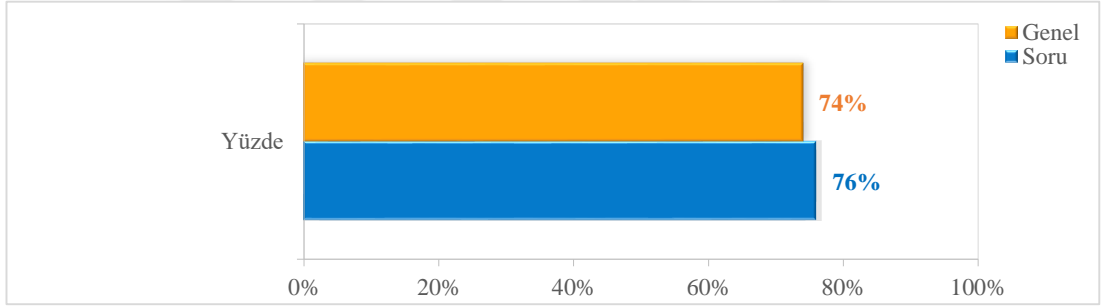
Şekil 5.171’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,76’dır. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %75 oranında yönetimin, işyeri talimat ve prosedürlerinin uygulanmasını dikkatli bir şekilde izlediğini ifade etmiştir.

Şekil 5.171 : Talimat ve Prosedürlerin Uygulanırlığı

5.4.4.7 Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili problemlerini üstlerine kolay bir şekilde bildirirler.

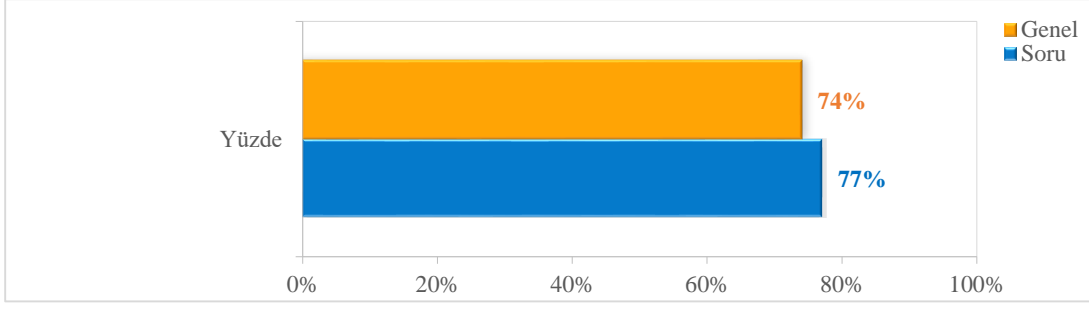
Şekil 5.172’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,78’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %76 oranında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili problemlerini üstlerine kolay bir şekilde bildirdiklerini ifade etmiştir.

Şekil 5.172 : Çalışanların İSG Problem Bildirimi

5.4.4.8 Çalışanlar bir kaza geçirdiğinde üstlerine rahatlıkla ulaşırlar.

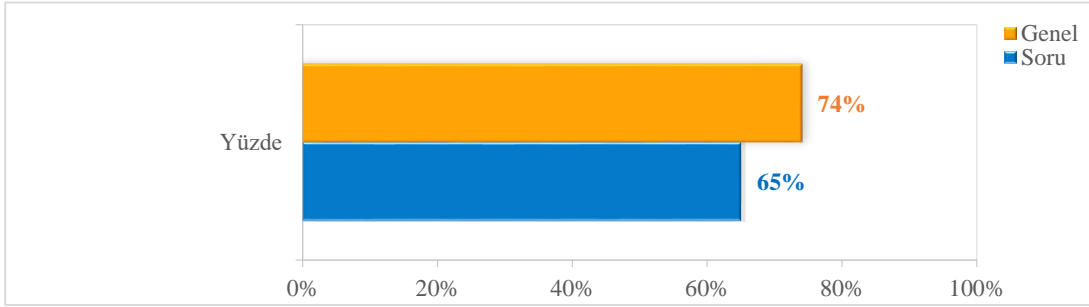
Şekil 5.173’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,87’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %77 oranında bir kaza geçirdiklerinde üstlerine rahatlıkla ulaştıklarını ifade etmiştir.

Şekil 5.173 : Kaza Bildirimi

5.4.4.9 Çalışanlar hastalanmaları durumunda işyeri hekimine kolaylıkla ulaşırlar.

Şekil 5.174’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,24’dür. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %65 oranında hastalanmaları durumunda işyeri hekimine kolaylıkla ulaştıklarını ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin oldukça altında bir değer olmasından dolayı işyeri hekiminin İSG-KATİP sözleşmesinde belirtilen süre kadar kurumda hizmet verip vermediği ciddi bir şekilde denetlenmelidir.

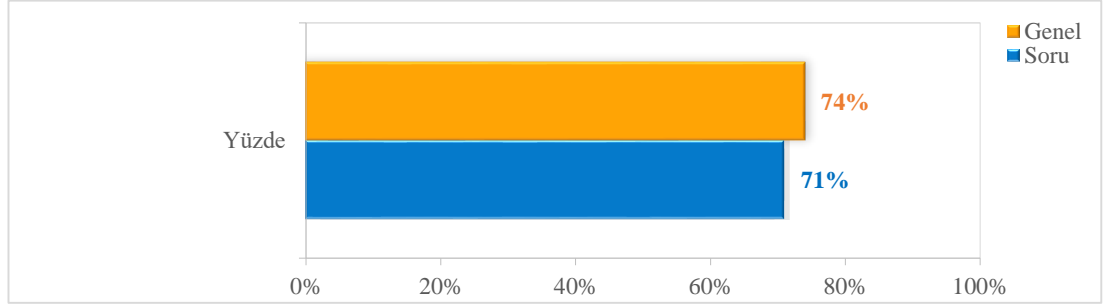

Şekil 5.174 : İşyeri Hekimine Ulaşım Durumu

5.4.4.10 Çalışanlar kişisel koruyucu donanım seçimlerine etkin şekilde katılırlar.

Şekil 5.175’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,56’dır. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %71 oranında (KKD) seçimlerine etkin şekilde katıldıklarını ifade etmiştir. Genel başarı kriterinin altında bir değer olduğundan

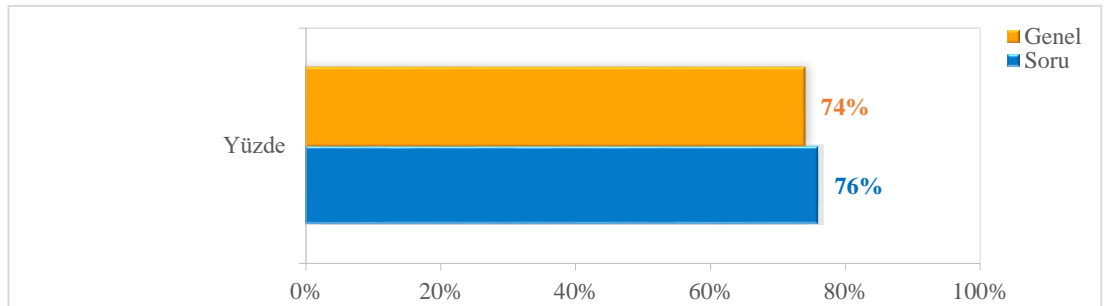
dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir. Ayrıca personellere kişisel koruyucu donanımlar hakkında yeterli eğitimin verilmesi gerekmektedir.

Şekil 5.175 : KKD Seçimine Katılım Durumu

5.4.4.11 Çalışanlar konularına göre risk değerlendirme çalışmalarında görüş bildirirler.

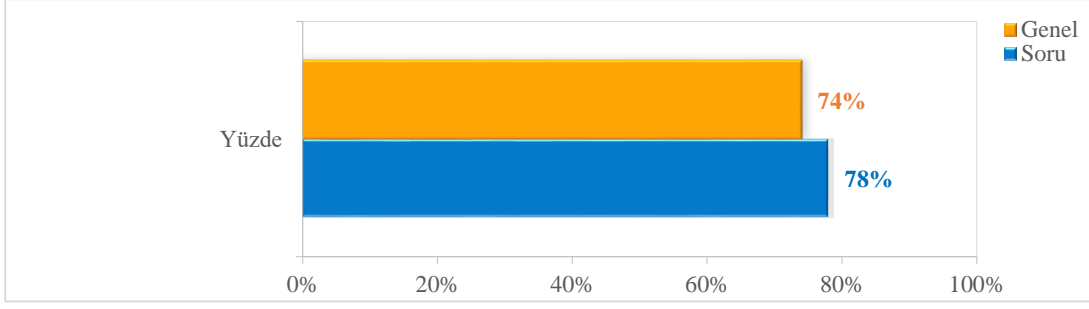
Şekil 5.176'da, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,78'dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %76 oranında risk değerlendirme çalışmalarında görüş bildirdiklerini ifade etmiştir. Bunun yanı sıra risk değerlendirmesi yapılmadan önce "Risk Değerlendirme Yönetmeliği'nde" belirtilen şekliyle risk değerlendirme ekibi oluşturulur ve bu ekip ilgili eğitimlere tabi tutulur.

Şekil 5.176 : Risk Değerlendirme Çalışmaları

5.4.4.12 Çalışanlar, kaza ve olay araştırmaları için görüş bildirir.

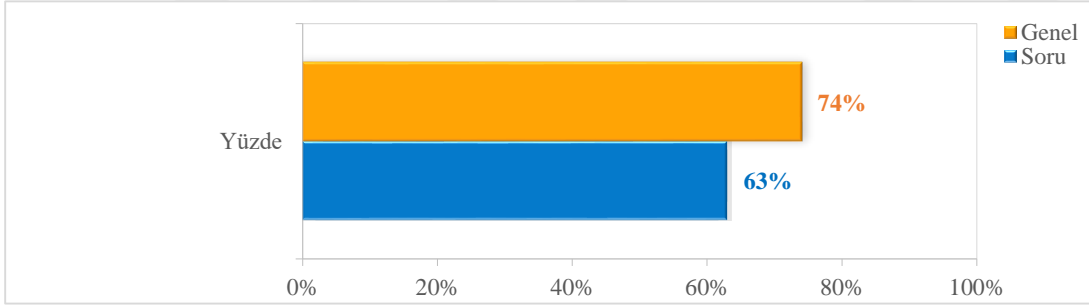
Şekil 5.177'de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,91'dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %78 oranında kaza ve olay araştırmalarında görüş bildirdiklerini ifade etmiştir.

Şekil 5.177 : Kaza ve Olay Araştırmaları

5.4.4.13 Çalışanların yeni teknolojilerin uygulanması, seçilecek iş ekipmanı konularında görüşleri alınır.

Şekil 5.178’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,16’dır. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %63 oranında yeni teknolojilerin uygulanması ve seçilecek iş ekipmanı konularında görüşlerini bildirdiklerini ifade etmiştir. Genel başarı kriterinin oldukça altında bir değer olduğundan dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir.

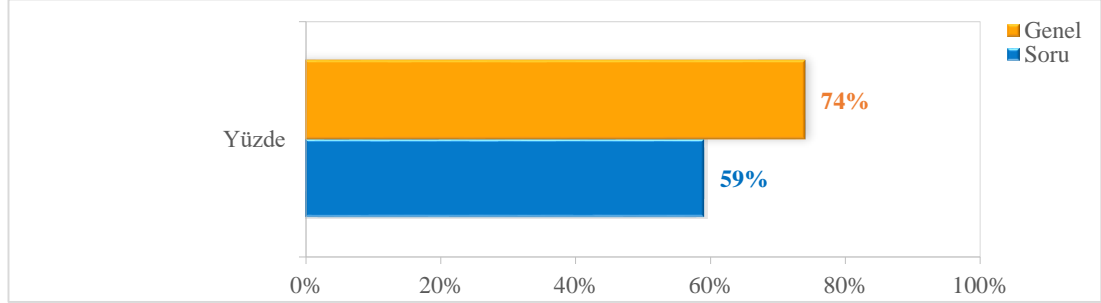

Şekil 5.178 : Yeni Teknolojilerin Uygulanması ve İş Ekipmanları

5.4.4.14 Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği konularında kendilerini temsil edecek (çalışan temsilcileri) kişileri kendileri seçmektedir.

Şekil 5.179’da, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,96’dır. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %59 oranında kendilerini temsil edecek kişileri seçtiklerini ifade etmiştir. Genel başarı kriterinin çok altında bir değer olduğundan dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir. Bu faaliyet kolunda yapılan işlerin yoğun olmasından dolayı çalışan temsilci/temsilcileri atama usulüyle belirlenir. Ayrıca

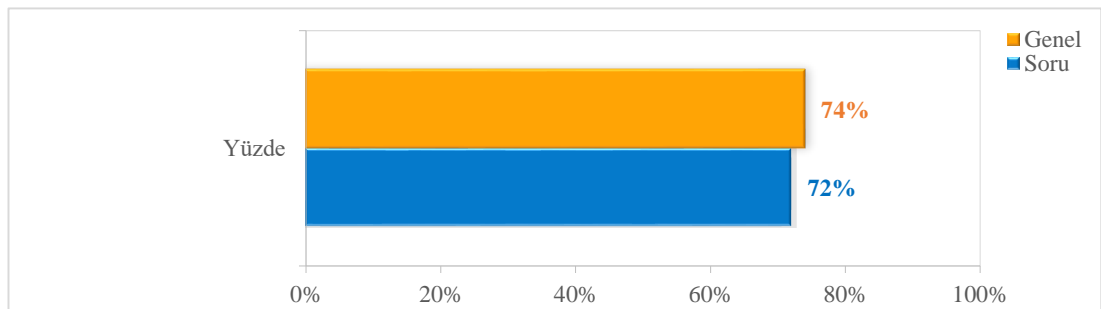
personel sirkülasyonunun sürekli olmasından dolayı çalışan temsilcilerinin güncellenmesi gerekir.

Şekil 5.179 : Çalışan Temsilcisi Seçimi

5.4.4.15 İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda, çalışan veya temsilcileri (İSG Kurulları gibi) toplantılara aktif olarak katılırlar.

Şekil 5.180’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,62’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %72 oranında çalışan veya temsilcilerinin İSG Kurulu vb. toplantılara aktif katılım sağladıklarını ifade etmiştir. Başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı burada iyileştirilmeye gidilmesi gerekmektedir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda ‘İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik’e göre İSG Kurulu 2 ayda bir toplanmaktadır.

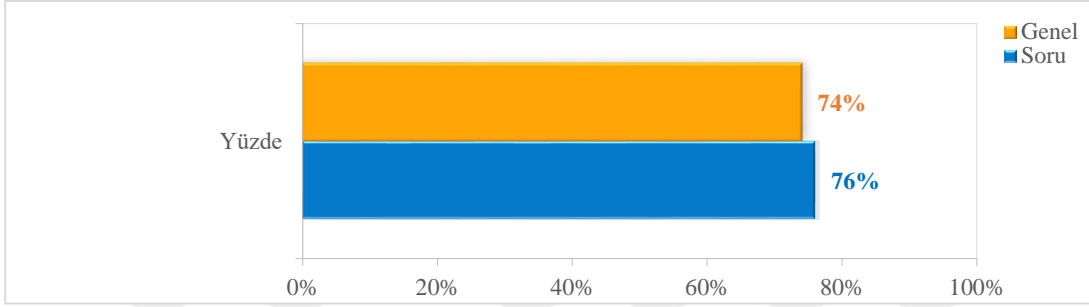

Şekil 5.180 : İSG Kurullarına Katılım Durumu

5.4.4.16 Çalışanlar işe başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alırlar.

Şekil 5.181’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,78’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %76 oranında işe başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği

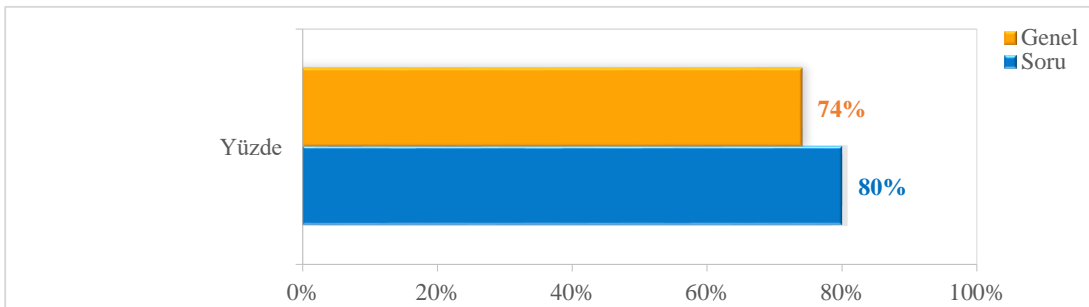
eğitimi aldıklarını ifade etmiştir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda ‘Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’e göre 2 yılda bir olmak üzere Genel, sağlık ve teknik konuları içeren 12 saat eğitim verilir. Ayrıca %100 olması gereken bir oranın %76’larda olması bu konun yeniden irdelenmesini gerektirir.

Şekil 5.181 : Çalışanların İş Güvenliği Eğitimi

5.4.4.17 Yönetim, iş sağlığı ve güvenliği eğitimini periyodik olarak vermektedir.

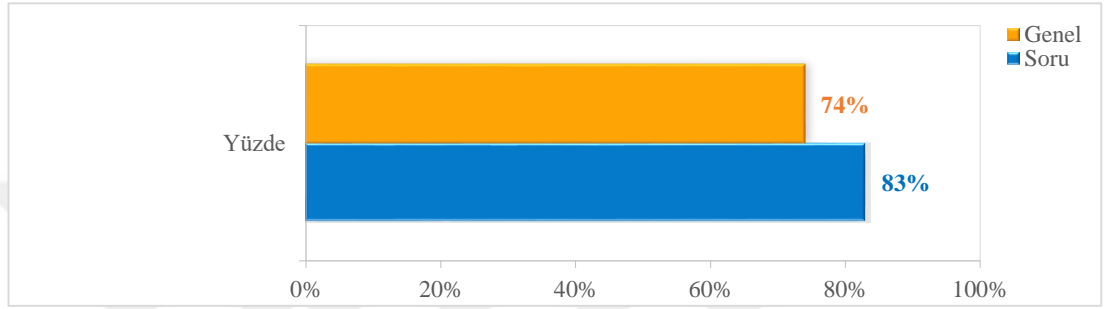
Şekil 5.182’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,98’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %80 oranında iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini periyodik olarak aldıklarını ifade etmiştir. Bir önceki soruda da ifade edildiği gibi tehlikeli sınıfta yer alan bir iş kolunda eğitimler 2 yılda bir olmak üzere 12 saat olarak düzenlenir.

Şekil 5.182 : Periyodik Eğitimler

5.4.4.18 İş sağlığı ve güvenliği eğitimi iş güvenliği farkındalığının artmasına yardımcı olmaktadır. Etkin ve faydalıdır.

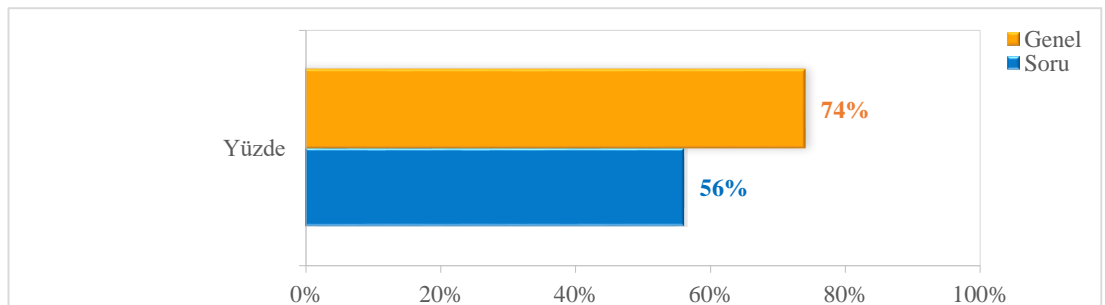
Şekil 5.183’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 4,16’dır. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %83 oranında iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin iş güvenliği farkındalığını artırdığını ifade etmiştir.

Şekil 5.183 : İş Güvenliği Farkındalığı

5.4.4.19 Yöneticiler, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymaları nedeniyle çalışanları ödül sistemiyle motive ederler.

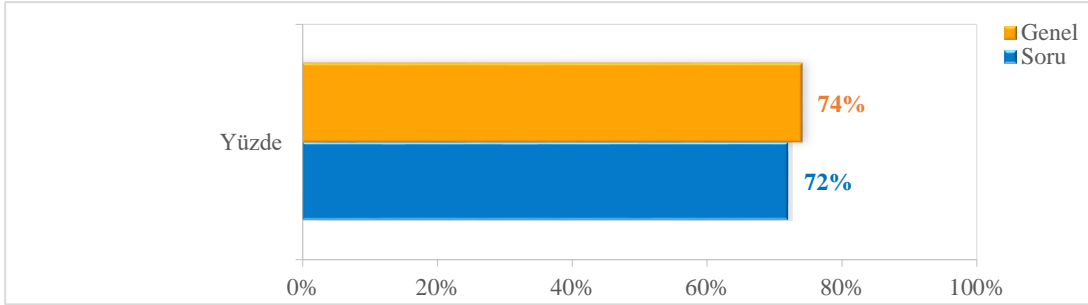
Şekil 5.184’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 2,80’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %56 oranında yöneticiler tarafından ödül sistemiyle motive edildiklerini ifade etmiştir. Bu tür mesleklerde ödül sisteminin geliştirilmesi personelleri daha da motive edecektir. Ödül sisteminin yanı sıra ceza sisteminin uygulanması gerekir.

Şekil 5.184 : Ödül Sisteminin Uygulanırlığı

5.4.4.20 Yöneticiler, çalışanlar iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymadığında disiplin sistemini uygular.

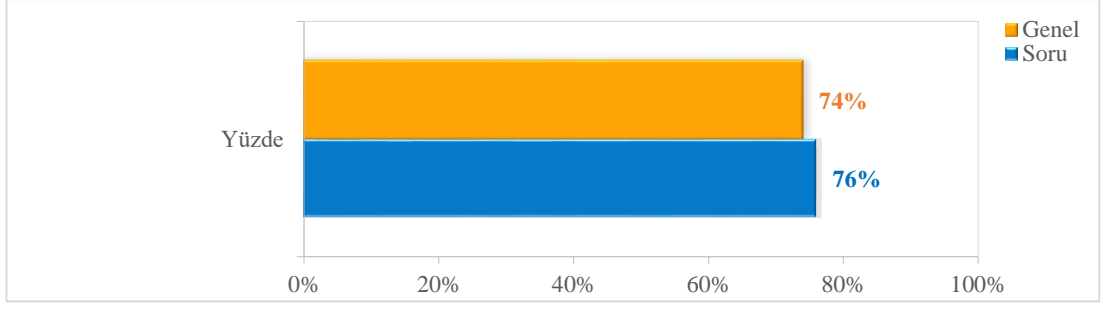
Şekil 5.185’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,58’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %72 oranında iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uyulmadığı takdirde disiplin sisteminin uygulandığını ifade etmiştir. Bir önceki soruda da değinildiği gibi ödül sisteminin yanı sıra ceza sisteminin de (disiplin) geliştirilmesi ve uygulanması hem bu faaliyet koluna hem de iş sağlığı ve güvenliğine farklı bir bakış açısı katacaktır.

Şekil 5.185 : Disiplin Sisteminin Uygulanırlığı

5.4.4.21 Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği kanunu hakkında bilgi sahibidirler.

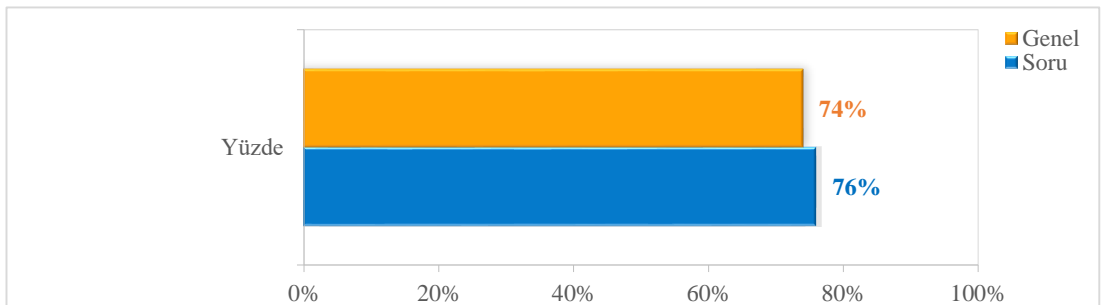
Şekil 5.186’da, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,78’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %76 oranında iş sağlığı ve güvenliği kanunu hakkında bilgi sahibi olduğunu ifade etmiştir. Bu oran %100 oluncaya kadar bu faaliyet koluna ve bu faaliyet kolunda çalışan özel güvenlik personellerine yönelik yatırımların yapılması doğru olacaktır. Buda özel güvenlik eğitim kurumlarında verilen mevcut derslerin yanı sıra iş sağlığı ve güvenliği derslerinin de verilmesiyle mümkün olacaktır.

Şekil 5.186 : İSG Mevzuat Bilgisi

5.4.4.22 Özel güvenlik görevlileri yapmış oldukları iş nedeniyle maruz kalabilecekleri meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda bilgi sahibidirler.

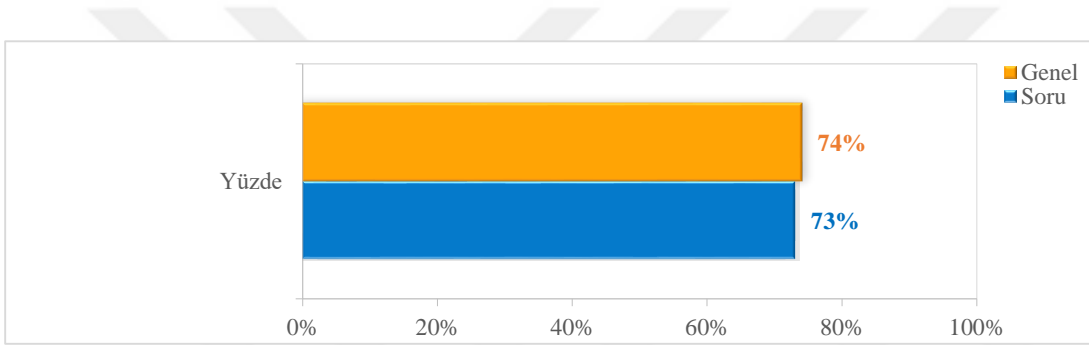
Şekil 5.187’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,80’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %76 oranında meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda bilgi sahibi olduklarını ifade etmiştir. Personeller hizmet vermekte oldukları kurum veya kuruluşlara göre biyolojik, psikolojik, kimyasal, fiziksel ve ergonomik olarak etkilenmektedirler. Bu etkilenmelere göre meslek hastalıkları konusunda bilgi sahibi olduklarını ifade etmektedirler. Bunun da yanıltıcı olabileceği göz ardı edilmemelidir. İlgili bakanlık veya bakanlıklar bu faaliyet kolunda meydana gelebilecek meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda bir çalışma ortaya koymamıştır. Böyle bir çalışmanın olmaması özel güvenlik personellerini mesleki hatalıklarının neler olduğu konusunda bilgi sahibi yapmayacağı gibi bu faaliyet kolunda oluşacak meslek hastalıklarına karşın önleyici faaliyetlerin uygulanmasını da etkileyecektir.

Şekil 5.187 : Meslek Hastalıkları

5.4.4.23 Yönetim ve çalışanlar, alınan eğitimlerin (hizmet içi eğitimi, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi) mesleki açıdan yeterli olduğunu düşünür.

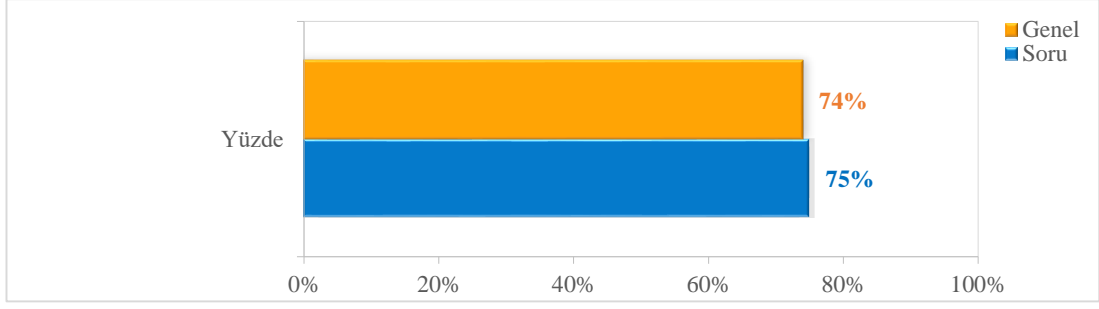
Şekil 5.188’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,67’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %73 oranında hizmet içi eğitimlerin ve iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin mesleki açıdan yeterli olduğunu ifade etmiştir. Bu yeterliliğin artırılması için diğer sorularda da ifade edildiği gibi özel güvenlik eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği dersinin zorunlu bir ders olarak verilmesi ve bunun yanı sıra hizmet içi eğitimlerinin de belirli periyotlar halinde verilmesiyle mümkün olacaktır.

Şekil 5.188 : Hizmet içi Eğitimi

5.4.4.24 Çalışanların karşı karşıya kaldıkları önceden olmuş kazalar veya işe bağlı hastalıklar incelenerek yeniden meydana gelmeleri önlenmektedir.

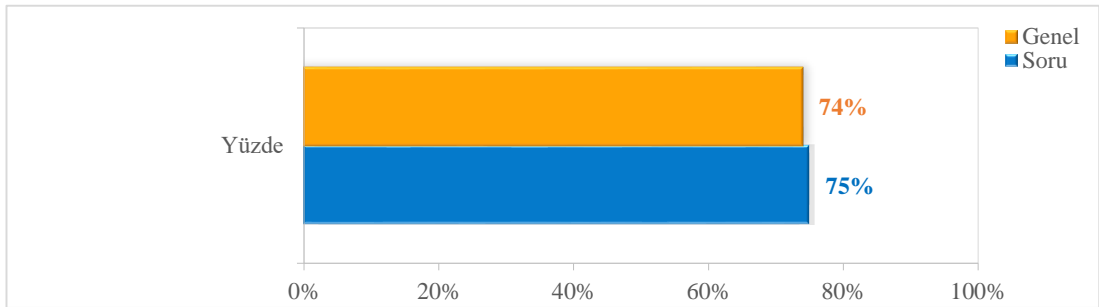
Şekil 5.189’da, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,76’dır. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %75 oranında önceden olmuş kazalar veya işe bağlı hastalıkların incelenerek yeniden meydana gelmemeleri konusunda önlemediğini ifade etmiştir.

Şekil 5.189 : İş Kazaları

5.4.4.25 Çalışanların işe giriş ve periyodik muayeneleri zamanında ve düzenli olarak yapılmaktadır.

Şekil 5.190'da, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,73'dür. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %75 oranında işe giriş ve periyodik muayenelerin zamanında ve düzenli olarak yapıldığını ifade etmiştir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda 3 yılda bir işe giriş periyodik muayeneler yenilenmektedir. Bu süre işyeri hekiminin kanaatine göre kısaltılabilmektedir. Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.

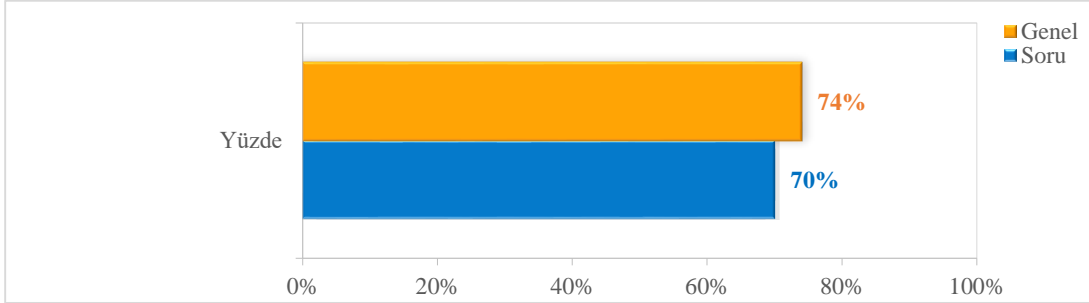

Şekil 5.190 : İşe Giriş Muayeneleri

5.4.4.26 Çalışanlar, işe giriş ve periyodik muayenelerin kapsamının yeterli olduğunu düşünür.

Şekil 5.191'de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,51'dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %70 oranında işe giriş ve periyodik muayenelerin kapsamının yeterli olduğunu ifade etmiştir. Bakanlığın hazırlamış olduğu periyodik muayenelerin içeriği sektöre özgü düzenlenmemiş olup, özel güvenlik görevlileri

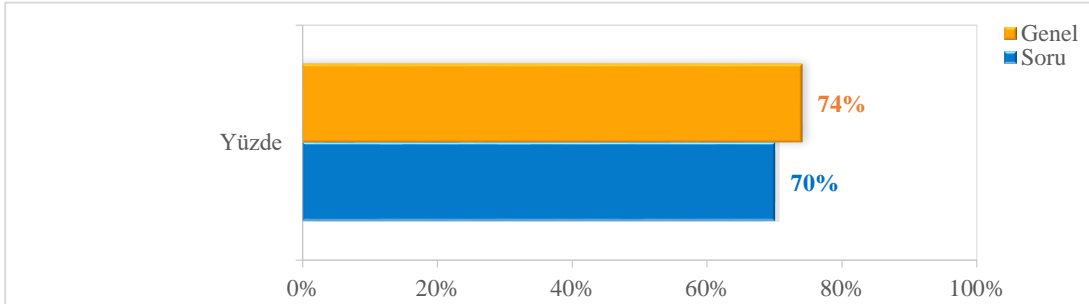
ayrıca psikiyatri, nöroloji, göz ve kulak burun boğaz gibi tetkikleri yaptırmaları da zorunlu kılınmıştır.

Şekil 5.191 : Periyodik Muayeneler

5.4.4.27 Yönetim ve çalışanlar arasında iyi bir iletişim sağlanmaktadır.

Şekil 5.192’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,49’dur. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %70 oranında yönetim ile aralarında iyi bir iletişimin olduğunu ifade etmiştir. Fakat başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olması düşündürücü ve konunun yeniden irdelenmesi gerektiğini göstermektedir.

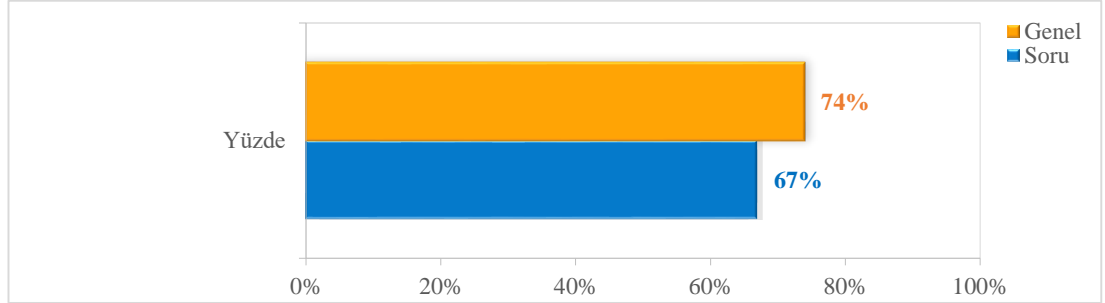

Şekil 5.192 : İletişim

5.4.4.28 Çalışanlar, yaptıkları işten kaynaklanan stres ile baş edebilmeleri için gerekli eğitimi almıştır.

Şekil 5.193’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,33’dür. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %67 oranında yaptıkları işten kaynaklanan stres ile baş edebilmeleri için gerekli eğitimi aldıklarını ifade etmiştir. Fakat başarı oranının genel

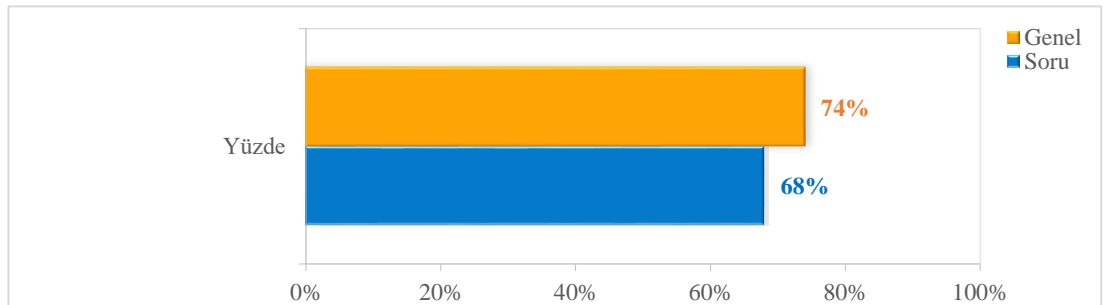
başarı kriterinin altında bir değer olmasından dolayı hizmet içi eğitimlerinin düzenli olarak yapılmadığını ve yapıldıysa bile içeriğinin yeterli olmadığını göstermektedir.

Şekil 5.193 : Stres ile Baş edilebilirlik

5.4.4.29 Çalışanların uzun süre aynı pozisyonda veya uzun süre hareketsiz çalışması engellenmektedir.

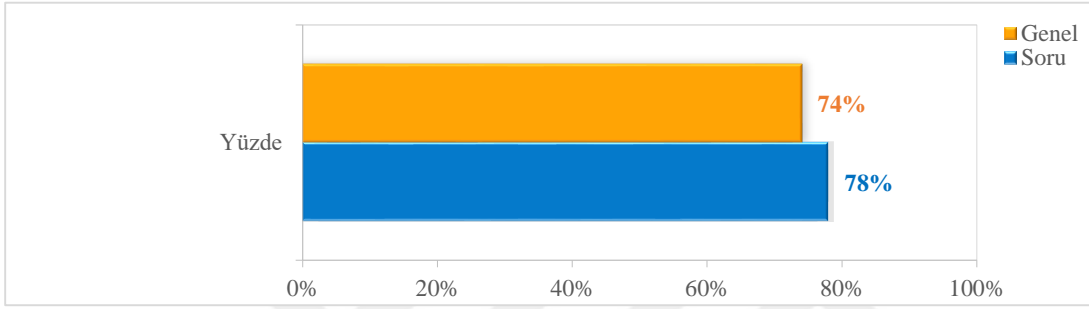
Şekil 5.194'de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,40'dır. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %68 oranında uzun süre aynı pozisyonda veya hareketsiz çalışmalarının engellendiğini ifade etmiştir. Fakat başarı oranının genel başarı kriterinin altında bir değer olması bu konunun yeniden irdelenmesi ve iyileştirmeye gidilmesi gerektiğini göstermektedir. Herhangi bir iyileştirmenin olmaması durumunda personellerin fiziksel ve ergonomik risk faktörlerine ileri derecede maruz kalacaklarını söyleyebiliriz.

Şekil 5.194 : Çalışma Biçimi

5.4.4.30 Özel güvenlik görevlilerinin yalnız çalıştırılmasından mümkün olduğu ölçüde kaçınılmaktadır.

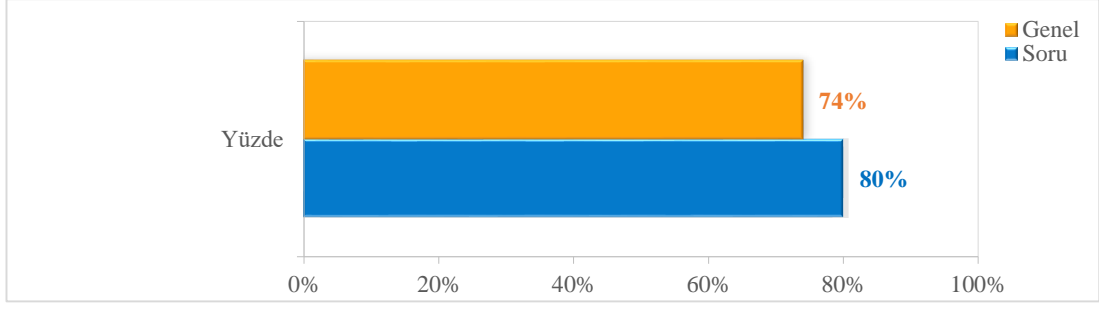
Şekil 5.195’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,91’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %78 oranında yalnız çalıştırılmalarından mümkün olduğu ölçüde kaçınıldığını ifade etmiştir. Bu durum vardiya sisteminin olduğunu ve bu sisteme riayet edilerek personellerin görevlendirildiğini göstermektedir.

Şekil 5.195 : Yalnız Çalıştırılma Durumu

5.4.4.31 Özel güvenlik görevlisine görev verilmeden önce sağlık yönünden işe uygunluğu göz önünde bulundurulur.

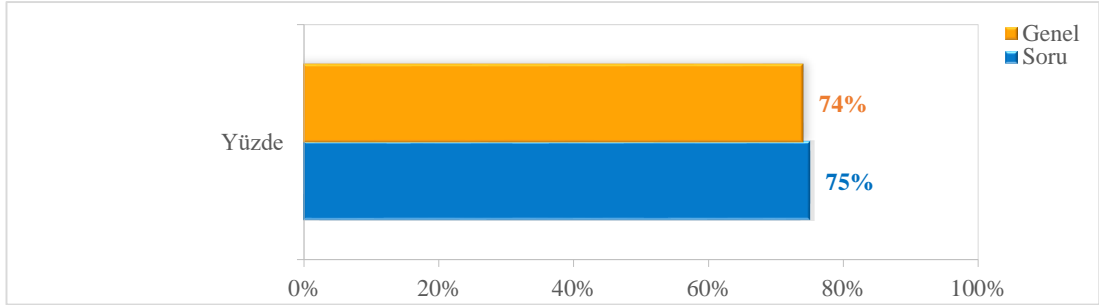
Şekil 5.196’da, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 4,02’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %80 oranında görev almadan önce sağlık yönünden işe uygun olup olmadıklarının göz önünde bulundurulduğunu ifade etmiştir. Benzer sorularda da ifade edildiği gibi personeller psikiyatri, nöroloji, göz ve kulak burun boğaz tetkiklerine tabi tutulur ve sonunda özel güvenlik görevlisi olur kanaatine varılan personele iş başı yaptırılır. Ayrıca tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.

Şekil 5.196 : Sağlık Şartlarının Uygunluğu

5.4.4.32 Özellikle adliyeler, havalimanları gibi özel güvenlik hizmeti verilen çok hareketli yerlerde özel güvenlik görevlisinin can güvenliğini sağlayacak güvenlik tedbirleri alınmıştır.

Şekil 5.197’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 3,73’dür. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %75 oranında can güvenliklerini sağlayacak güvenlik tedbirlerinin alındığını ifade etmiştir. Böylesi kritik ortamlarda güvenlik tedbirlerinin yeteri derecede alınmadığı veya alındıysa bile yerine getirilmediğini göstermektedir. Çok hareketli olan bu yerlerde güvenlik tedbirlerinin alınmaması dönüşü olmayan sonuçlar doğuracağını göstermektedir.

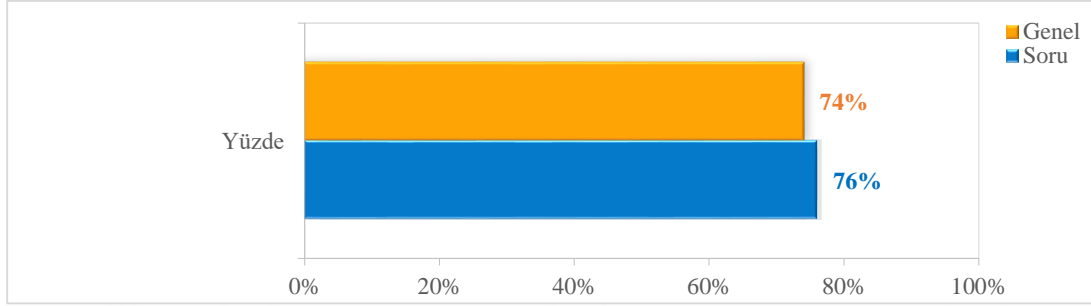

Şekil 5.197 : Güvenlik Tedbirleri

5.4.4.33 Özel güvenlik büroları ve hizmet verilen alanlarda acil durumlara karşı acil durum ekipleri (söndürme, arama-kurtarma-tahliye ve ilkyardım) oluşturulmuştur.

Şekil 5.198’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinde ortalama puan 3,78’dir. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %76 oranında acil durum ekiplerinin oluşturulduğunu ifade etmiştir. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda 40 çalışana kadar arama-

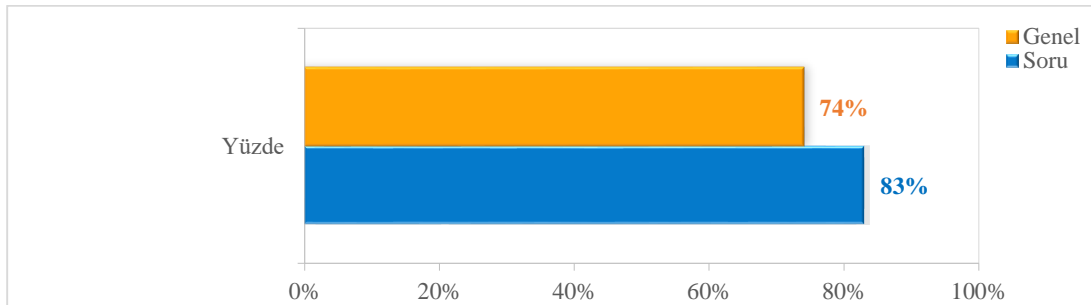
kurtarma-tahliye ve yangınla mücadelede sorumlu uygun donanıma sahip ve özel eğitilmiş en az birer çalışan destek elemanı olarak görevlendirilir. Çalışan sayısının 40'ın üzerinde olması halinde, birer destek elemanı daha görevlendirilir.^[19] Ayrıca her 15 çalışana kadar 1 ilkyardımcı bulundurulması zorunludur.^[20]

Şekil 5.198 : Acil Durum Ekipleri

5.4.4.34 Acil durumlar ile ilgili iletişime geçilecek telefon numaraları (itfaiye, ambulans, polis vb.) özel güvenlik büroları ve hizmet verilen alanlarda görünür yerlere asılmıştır.

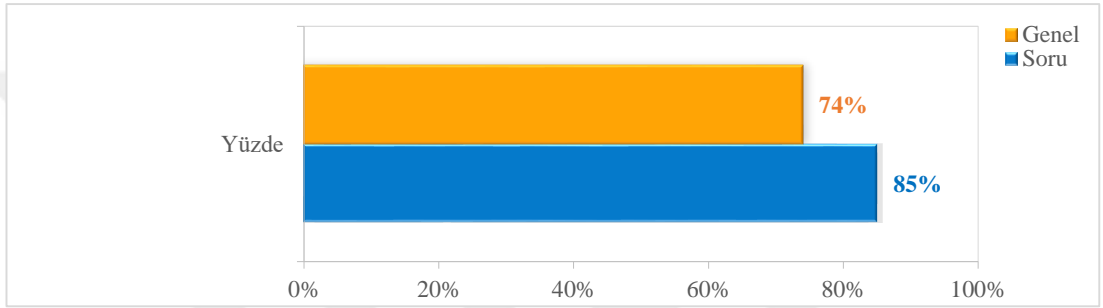
Şekil 5.199'da, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 4,16'dır. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %83 oranında acil durumlar ile ilgili iletişime geçilecek telefon numaralarının özel güvenlik büroları ve hizmet verilen alanlarda görünür yerlere asıldığını ifade etmiştir.

Şekil 5.199 : Acil Durum İletişim Bilgileri

5.4.4.35 Özel güvenlik temel/yenileme eğitim programlarına iş sağlığı ve güvenliği dersi konmalıdır.

Şekil 5.200’de, Üniversitede çalışan özel güvenlik görevlilerine yöneltilen bu soruda 1-5 üzerinden ortalama puan 4,24’dür. Genel başarı kriterinin %74 olduğu Üniversitede, personeller %85 oranında özel güvenlik eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği dersinin olmasını ifade etmiştir. Eğitim kurumlarında verilen 11 dersin yanı sıra 12.ders olarak iş sağlığı ve güvenliği dersinin verilmesi tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet koluna pek çok katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Şekil 5.200 : Eğitim Müfredatı

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle birlikte, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfları tebliğine göre tehlikeli sınıfta yer alan özel güvenlik faaliyetlerindeki iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarını ve özel güvenlik personellerinin bu konudaki bilgileriyle, iş hayatına bakış açılarını, hizmet verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere ulaşma düzeylerini araştırmak amacıyla, Adliye, Alışveriş merkezi, Havalimanı ve Üniversite bünyesinde çalışan özel güvenlik görevlilerine yönelik anket yapılmış ve bu anket sonuçları yüzdelerle dilimlerine göre değerlendirilmiştir.

Buna göre;

- Üniversite %74
- Adliye %72
- Havalimanı %68
- Alışveriş merkezi %66

olmak üzere başarılarını ortaya koymuştur. Bunun yanı sıra birimlerdeki genel başarı kriterlerinin altında bir kriter elde eden iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları ile ilgili önleyici politikalar geliştirilmesi bu faaliyet koluna katkı sağlayacaktır. Başarısız bulunan kriterleri kendi içlerinde sıralayacak olursak;

- Üniversite Açısından:

En düşükten yüzde değerinden başlayarak sıralandığında aşağıdaki sonuç elde edilmiştir.

Yöneticiler, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymaları nedeniyle çalışanları ödül sistemiyle motive ederler. (%56)

Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği konularında kendilerini temsil edecek (çalışan temsilcileri) kişileri kendileri seçmektedir. (%59)

Çalışanların yeni teknolojilerin uygulanması, seçilecek iş ekipmanı konularında görüşleri alınır. (%63)

Çalışanlar hastalanmaları durumunda işyeri hekimine kolaylıkla ulaşırlar. (%65)

Çalışanlar, yaptıkları işten kaynaklanan stres ile baş edebilmeleri için gerekli eğitimi almıştır. (%67)

Çalışanların uzun süre aynı pozisyonda veya uzun süre hareketsiz çalışması engellenmektedir. (%68)

Çalışanlar, işe giriş ve periyodik muayenelerin kapsamının yeterli olduğunu düşünür. (%70)

Yönetim ve çalışanlar arasında iyi bir iletişim sağlanmaktadır. (%70)

Yönetim, ramak kala, iş kazası, tehlikeli durum gibi olaylardan sonra hemen önlem alır. (%71)

Çalışanlar KKD seçimine etkin şekilde katılırlar. (%71)

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda, çalışan veya temsilcileri (İSG Kurulları gibi) toplantılara aktif olarak katılırlar. (%72)

Yöneticiler, çalışanlar iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymadığında disiplin sistemini uygular. (%72)

Yönetim ve çalışanlar, alınan eğitimlerin (hizmet içi eğitim, isg eğitimi) mesleki açıdan yeterli olduğunu düşünür. (%73)

- Adliye Açısından:

En düşükten yüzde değerinden başlayarak sıralandığında aşağıdaki sonuç elde edilmiştir.

Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği konularında kendilerini temsil edecek (çalışan temsilcileri) kişileri kendileri seçmektedir. (%56)

Yöneticiler, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymaları nedeniyle çalışanları ödül sistemiyle motive ederler. (%59)

Özellikle adliyeler, havalimanları gibi özel güvenlik hizmeti verilen çok hareketli yerlerde özel güvenlik görevlisinin can güvenliğini sağlayacak güvenlik tedbirleri alınmıştır. (%61)

Yönetim, ramak kala, iş kazası, tehlikeli durum gibi olaylardan sonra hemen önlem alır. (%62)

Çalışanlar KKD seçimine etkin şekilde katılırlar. (%62)

Yönetim ve çalışanlar arasında iyi bir iletişim sağlanmaktadır. (%65)

Çalışanlar, yapıları işten kaynaklanan stres ile baş edebilmeleri için gerekli eğitimi almıştır. (%65)

Çalışanlar, işe giriş ve periyodik muayenelerin kapsamının yeterli olduğunu düşünür. (%67)

Çalışanların işe giriş ve periyodik muayeneleri zamanında ve düzenli olarak yaptırılmaktadır. (%68)

Çalışanların uzun süre aynı pozisyonda veya uzun süre hareketsiz çalışmaları engellenmektedir. (%68)

Çalışanların karşı karşıya kaldıkları önceden olmuş kazalar veya işe bağlı hastalıklar incelenerek yeniden meydana gelmeleri önlenmektedir. (%70)

- Alışveriş Merkezi Açısından:

En düşükten yüzde değerinden başlayarak sıralandığında aşağıdaki sonuç elde edilmiştir.

Yöneticiler, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymaları nedeniyle çalışanları ödül sistemiyle motive ederler. (%51)

Çalışanlar, hastalanmaları durumunda işyeri hekimine kolaylıkla ulaşırlar. (%52)

Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği konularında kendilerini temsil edecek (çalışan temsilcileri) kişileri kendileri seçmektedir. (%53)

Çalışanlar, yaptıkları işten kaynaklanan stres ile baş edebilmeleri için gerekli eğitimi almıştır. (%56)

Çalışanların uzun süre aynı pozisyonda veya uzun süre hareketsiz çalışması engellenmektedir. (%58)

Yönetim ve çalışanlar arasında iyi bir iletişim sağlanmaktadır. (%58)

Çalışanların yeni teknolojilerin uygulanması, seçilecek iş ekipmanı konularında görüşleri alınır. (%59)

Özel güvenlik görevlilerinin yalnız çalıştırılmasından mümkün olduğu ölçüde kaçınılmaktadır. (%60)

Çalışanların işe giriş ve periyodik muayeneleri zamanında ve düzenli olarak yaptırılmaktadır. (%61)

Çalışanlar KKD seçimine etkin şekilde katılırlar. (%61)

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda, çalışan veya temsilcileri (İSG Kurulları gibi) toplantılara aktif olarak katılırlar. (%62)

Yöneticiler, çalışanlar iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymadığında disiplin sistemini uygular. (%62)

Çalışanların karşı karşıya kaldıkları önceden olmuş kazalar veya işe bağlı hastalıklar incelenerek meydana gelmeleri önlenmektedir. (%62)

Çalışanlar, işe giriş ve periyodik muayenelerin kapsamının yeterli olduğunu düşünür. (%63)

İşveren, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunun'da belirtilen 'Her türlü önlemi alır.' sorumluluğunu yerine getirir. (%63)

Yönetim gözle görülebilir bir şekilde iş güvenliği politikalarını destekler, liderlik eder. (%64)

Yönetim ve çalışanlar, alınan eğitimlerin (hizmet içi eğitim, isg eğitimi) mesleki açıdan yeterli olduğunu düşünür. (%65)

- Havalimanı Açısından:

En düşükten yüzde değerinden başlayarak sıralandığında aşağıdaki sonuç elde edilmiştir.

Yöneticiler, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymaları nedeniyle çalışanları ödül sistemiyle motive ederler. (%47)

Çalışanlar, hastalanmaları durumunda işyeri hekimine kolaylıkla ulaşırlar. (%48)

Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği konularında kendilerini temsil edecek (çalışan temsilcileri) kişileri kendileri seçmektedir. (%55)

Çalışanların yeni teknolojilerin uygulanması, seçilecek iş ekipmanı konularında görüşleri alınır. (%59)

Çalışanlar, yaptıkları işten kaynaklanan stres ile baş edebilmeleri için gerekli eğitimi almıştır. (%59)

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda, çalışan veya temsilcileri (İSG Kurulları gibi) toplantılara aktif olarak katılırlar. (%62)

Yönetim ve çalışanlar arasında iyi bir iletişim sağlanmaktadır. (%64)

Özellikle adliyeler, havalimanları gibi özel güvenlik hizmeti verilen çok hareketli yerlerde özel güvenlik görevlisinin can güvenliğini sağlayacak güvenlik tedbirleri alınmıştır. (%64)

Çalışanlar KKD seçimine etkin şekilde katılırlar. (%65)

Yönetim ve çalışanlar, alınan eğitimlerin (hizmet içi eğitim, isg eğitimi) mesleki açıdan yeterli olduğunu düşünür. (%67)

Başarısız bulunan bu sonuçların kurumlar arasında karşılaştırmasını yapacak olursak; “Yöneticiler, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymaları nedeniyle çalışanları ödül sistemiyle motive ederler” uygulaması tüm kurumlarda başarısız fakat havalimanında daha başarısız olmuştur. Burada ödül sisteminin geliştirilmesi tüm kurumlarda personeli işe motivasyon noktasında daha da başarılı kılacağı öngörülmektedir.

“Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği konularında kendilerini temsil edecek (çalışan temsilcileri) kişileri kendileri seçmektedir” uygulaması tüm kurumlarda başarısız fakat alışveriş merkezinde daha başarısız olmuştur. Çalışan temsilcileri çalışan sayısına göre değişkenlik gösterdiğinden dolayı personel sirkülasyonunun olabildiğince azaltılması temsil edecek kişilerin seçiminde daha kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, personelin çalışan temsilcisi olmak için aday olması teşvik edilmesi, çalışan temsilcisinin görevlerinin net olarak anlatılması çalışanların kendi temsilcilerini kendileri seçmesi için önem arz etmektedir.

“Çalışanların yeni teknolojilerin uygulanması, seçilecek iş ekipmanı konularında görüşleri alınır” uygulaması adliye hariç diğer kurumlarda başarısız fakat havalimanı ve alışveriş merkezinde daha başarısız olmuştur. Çalışanların konu hakkında bilgilendirilmesi görüşlerin dile getirilmesinde olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda, adliyedeki uygulamanın incelenerek diğer kurumlara uygulanabilirliği değerlendirilebilir.

“Çalışanlar hastalanmaları durumunda işyeri hekimine kolaylıkla ulaşırlar” uygulaması adliye hariç diğer kurumlarda başarısız, fakat havalimanında daha başarısız olmuştur. İşyeri hekiminin sözleşmede belirtilen süre kadar kurumda hizmet vermesi ve bu hizmetin denetlenmesi uygulamaya olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

“Çalışanlar, yaptıkları işten kaynaklanan stres ile baş edebilmeleri için gerekli eğitimi almıştır” uygulaması tüm kurumlarda başarısız fakat alışveriş merkezinde daha başarısız olmuştur. Hizmet içi eğitimlerin düzenli olarak yapılması ve içeriğinin yeterli hale getirilmesi uygulamaya olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

“Çalışanların uzun süre aynı pozisyonda veya uzun süre hareketsiz çalışması engellenmektedir” uygulaması havalimanı hariç diğer kurumlarda başarısız fakat alışveriş merkezinde daha başarısız bulunmuştur. Ergonomik şartların iyileştirilmesi uygulamaya olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

“Çalışanlar, işe giriş ve periyodik muayenelerin kapsamının yeterli olduğunu düşünür” uygulaması havalimanı hariç diğer kurumlarda başarısız fakat alışveriş merkezinde daha başarısız bulunmuştur. Periyodik muayenelerin içeriğinin sektöre özgü olacak şekilde düzenlenmesi uygulamaya olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

“Yönetim ve çalışanlar arasında iyi bir iletişim sağlanmaktadır” uygulaması tüm kurumlarda başarısız fakat alışveriş merkezinde daha başarısız bulunmuştur. Hizmet içi eğitimi kapsamında iletişim derslerine ağırlık verilmesi, yöneticilerin de eğitimlere katılması uygulamaya olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

“Yönetim, ramak kala, iş kazası, tehlikeli durum gibi olaylardan sonra hemen önlem alır” uygulaması havalimanı ve alışveriş merkezi hariç diğer kurumlarda başarısız fakat adliyede daha başarısız bulunmuştur. İSG profesyonelleri tarafından yönetime konu hakkında detaylı bilgi verilmesi ve yönetimin de verilen bu bilgiler doğrultusunda gerekli iyileştirmeleri yapması, önlemleri alması neticesinde uygulamaya olumlu katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

“Çalışanlar kişisel koruyucu donanım seçimine etkin katılırlar” uygulaması tüm kurumlarda başarısız fakat alışveriş merkezinde daha başarısız bulunmuştur. Personele, kullanması gereken KKD’ler hakkında yeterli eğitimin verilmesi, kullanacakları KKD’ler için görüşlerinin alınması ve önerilerinin değerlendirilmesi

personelin kuruma aidiyet duygusunu artıracığından uygulamaya olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

“İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda, çalışan veya temsilcileri (İSG Kurulları gibi) toplantılara aktif olarak katılırlar” uygulaması adliye hariç diğer kurumlarda başarısız fakat havalimanı ve alışveriş merkezinde daha başarısız bulunmuştur. İş sağlığı ve güvenliği kurulları hakkında yönetmeliğinde de belirtildiği gibi 2 ayda bir toplanması neticesinde uygulamaya olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Diğer taraftan, “Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği konularında kendilerini temsil edecek (çalışan temsilcileri) kişileri kendileri seçmektedir” sorusuna verilen yanıtlar da olumsuz olduğundan bu iki konunun birlikte değerlendirilmesi faydalı olacaktır.

“Yöneticiler; çalışanlar iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymadığında disiplin sistemini uygular” uygulaması adliye ve havalimanı hariç diğer kurumlarda başarısız fakat alışveriş merkezinde daha başarısız bulunmuştur. Ödül sisteminin yanı sıra ceza sisteminin de (disiplin) geliştirilmesi ve uygulanması hem bu faaliyet koluna hem de iş sağlığı ve güvenliğine farklı bir bakış açısı katacağı düşünülmektedir.

“Yönetim ve çalışanlar, alınan eğitimlerin (hizmet içi eğitim, İSG eğitimi) mesleki açıdan yeterli olduğunu düşünür” uygulaması adliye hariç diğer kurumlarda başarısız fakat alışveriş merkezinde daha başarısız bulunmuştur. Bu yeterliliğin artırılması için özel güvenlik eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği dersinin zorunlu olarak verilmesi ve bunun yanı sıra hizmet içi eğitimlerinin de belirli periyotlar halinde tekrarlanmasının uygulamaya olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

“Özellikle adliyeler, havalimanları gibi özel güvenlik hizmeti verilen çok hareketli yerlerde özel güvenlik görevlisinin can güvenliğini sağlayacak güvenlik tedbirleri alınmıştır” uygulaması üniversite ve alışveriş merkezi hariç diğer kurumlarda başarısız fakat adliyede daha başarısız bulunmuştur. Çok hareketli olan bu yerlerde güvenlik tedbirlerinin üst düzeye çıkarılmasının uygulamaya olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

“Çalışanları işe giriş ve periyodik muayeneleri zamanında ve düzenli olarak yaptırılmaktadır” uygulaması üniversite ve havalimanı hariç diğer kurumlarda başarısız fakat alışveriş merkezinde daha başarısız bulunmuştur. Tehlikeli sınıfta yer alan bu faaliyet kolunda 3 yılda bir işe giriş muayenelerinin yapılmasının uygulamaya olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Diğer taraftan, bu periyodik

muayenelerinin yılda bir işyeri hekimi tarafından tekrarlanması, çalışan sağlığına olumlu katkı sağlayacaktır.

“Çalışanların karşı karşıya kaldıkları önceden olmuş kazalar veya işe bağlı hastalıklar incelenerek meydana gelmeleri önlenmektedir” uygulaması üniversite ve havalimanı hariç diğer kurumlarda başarısız fakat alışveriş merkezinde daha başarısız bulunmuştur. Kaza veya işe bağlı hastalıkların detaylı incelenerek önleyici politika geliştirilmesinin uygulamaya olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

“Özel güvenlik görevlilerinin yalnız çalıştırılmasından mümkün olduğu ölçüde kaçınılmaktadır” uygulaması üniversite, adliye ve havalimanı hariç sadece alışveriş merkezinde başarısız bulunmuştur. Vardiya planlamasının tek çalışmayı önleyecek şekilde yapılması ve bu sisteme riayet edilmesi uygulamaya olumlu katkı sağlayacaktır.

“İşveren, iş sağlığı ve güvenliği kanununda belirtilen ‘her türlü önlemi alır’ sorumluluğunu yerine getirir” uygulaması üniversite, adliye ve havalimanı hariç sadece alışveriş merkezinde başarısız bulunmuştur. Denetimlerin daha sık yapılması, ödül ve cezai müeyyide uygulanması, gözlemlenen uygunsuzlukların hızlıca giderilmesi olumlu katkı sağlayacaktır.

“Yönetim gözle görülebilir bir şekilde iş güvenliği politikalarını destekler, liderlik eder” uygulaması üniversite, adliye ve havalimanı hariç sadece alışveriş merkezinde başarısız bulunmuştur. Yönetimin iş sağlığı ve güvenliği politikasını sürdürülebilir bir hale getirmesi ve liderlik etmesi uygulamaya olumlu katkı sağlayacaktır.

Yukarıda, iş sağlığı ile ilgili uygulamalarda önemli uygunsuzluklar olması, işyeri hekimlerinin bu konuya yeterince önem vermediği, işe giriş ve periyodik kontrol takiplerinde aksaklıklar olduğu, iş sağlığı eğitimlerinin yeterli olmadığı, işyeri hekimlerinin çalışma sürelerinin kısa olması nedeniyle hem personel sağlık kontrolleri, hem de çalışma ortamı gözetimlerine yeterince zaman ayıramadığı sonucunu ortaya çıkarabilir.

Özel güvenlik hizmetleri alanında iş sağlığı ve güvenliği konusunda büyük bir çaba harcanmakla birlikte, Türkiye’de oldukça yeni olan bu konunun özel güvenlik hizmetlerine uyarlanmasıdaki yenilik ve zorluktan dolayı, yukarıda bahsi geçen başarısız uygulamaların yanı sıra başarılı iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarını daha da etkin hale getirmek için sistemli bir çalışma yapılması gerekmektedir.

Bu sistemli çalışma için öncelikli olarak, insana değer veren, insanı temel alan, kanunlardan asla taviz vermeyen sürdürülebilir bir iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi oluşturmaktır. İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemini de, kurumsal yönetim uygulamalarına entegre ederek uygulamak, sürekli olarak gözden geçirmek ve iyileştirici bir yaklaşımı benimsemek gerekir.

2015 ve 2016 yıllarında, İstanbul Adalet Sarayı ve Atatürk Havalimanında meydana gelen terör saldırıları göz önüne alındığında bu alanda iş sağlığı ve güvenliği yönetim sisteminin oluşturulmasını bir kez daha zorunlu kılmaktadır. Bununla beraber çalışanlara, iş sağlığı ve güvenliği kuralları ve uygulamaları konusunda uygun beceri ve yetkinlikler kazandırmak, kişisel farkındalıklarını artırmak, iş kazaları ve meslek hastalıklarına neden olabilecek tehlikeleri belirlemek ve ilgili riskleri yönetmek amacıyla iş sağlığı ve güvenliği standartlarını amaçlanan seviyeye çıkartmak, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili riskleri kabul edilebilir seviyeye indirmek için alınacak önlemleri istisnasız bir şekilde uygulamak, mevcut ve potansiyel tehlikeleri kontrol altına almadan çalışmaya başlamamayı esas alan çalışma düzenini çalışanların doğal davranışına dönüştürmek gerekir.

Yasal zorunluluklar bu nedenle kağıt üzerinde ve göstermelik olarak değil, insanların sağlık ve güvenliğini güvenceye almak amacı doğrultusunda ele alınmalı, uygulanmalı ve geliştirmelidir.

ILO verilerine göre iş kazalarındaki sebebiyetin %88'nin tehlikeli hareket, %10'nun tehlikeli durumlardan kaynaklandığı ve %98'nin de önlenbilir olduğu bilinmektedir. Özel güvenlik faaliyetlerinde de iş kazalarının %98'lik diliminin önlenmesi adına 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun kapsamında özel güvenlik hizmeti verilen kurumlarda iş sağlığı ve güvenliğine önem verilmesi; tehlike veya tehlikelerden kaynaklanan risklerin bertaraf edilmesi ya da gerekli önlemlerin alınabilmesi ile mümkündür.

Sonuç olarak; özel güvenlik personellerinin, 6331 sayılı 'İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu' hakkında bilgi sahibi oldukları, iş hayatları boyunca çalıştıkları kurumlarda görevli iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi tarafından verilen eğitimlerin (hizmet içi eğitim, iş sağlığı ve güvenliği) mesleki açıdan yeterli olduğu, yapmış oldukları iş nedeniyle maruz kalabilecekleri meslek hastalıklarının neler olduğu konusunda ve karşı karşıya kalabilecekleri iş kazaları hakkında bilgi sahibi oldukları ve özel

güvenlik eğitim kurumlarında, temel/yenileme eğitim programlarına iş sağlığı ve güvenliği dersinin konmasının istenmesi genel sonuç olarak değerlendirilmektedir.

KAYNAKLAR

- [1] **Temiz, O. ve Dalbay, N.** (2016). *1.Uluslararası İş Güvenliği ve Çalışan Sağlığı Kongresi Bildiriler Kitabı, Özel Güvenlik Hizmetlerinde Çalışan Personelin İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgi/Bilinç Seviyelerinin Değerlendirilmesi üzerine bir araştırma*, Sf. 181.
- [2] **Koç, M.H.** (2015). *3-6 Yaş Grubu Anaokullarında Çocuk Eksenli Risk Etmenleri*, (yüksek lisans tezi), İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- [3] **İstanbul Büyükşehir Belediyesi**, (2016). *Günlük Hayatımız ve İş Sağlığı Güvenliği Rehberi*, Sf. 35, 63
- [4] **T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü**, (2016). Genel Yayın No:52, Sf. 6-9
- [5] **Dünyada Özel Güvenlik Olgusu ve Oluşumu**, Alındığı tarih: 30.04.2018, Adres: (<http://www.yenimakale.com/dunyada-ozel-guvenlik-olgusu-ve-olusumu.html>)
- [6] **Dünya’da ve Türkiye’de Özel Güvenliğin Tarihi Gelişimi**, Alındığı tarih: 30.04.2018, Adres: (guvenlikakademisi.blogspot.com.tr/2011/08/dunyada-ve-turkiyede-ozel-guvenligin.html)
- [7] **Derdiman C.R.** (2005). *Özel Güvenlik Anlayışı ve 5188 Sayılı Kanun Uygulamasından Doğan Sorunlara İlişkin Değerlendirmeler, II. Ulusal Özel Güvenlik Sempozyumu: Türkiye’de ve Dünya’da Özel Güvenlik Hizmetlerinin Dünü, Bugünü ve Yarını*, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Yayınları.
- [8] **Atılğan M.** (2009). *Özel Güvenlik*, Ali Bayramoğlu ve Ahmet İnsel, *Almanak Türkiye 2006-2008 Güvenlik Sektörü ve Demokratik Gözetim*, İstanbul: TESEV Yayınları.
- [9] **Dünya’da ve Türkiye’de Öze Güvenliği Tarihi Gelişimi**, Alındığı tarih: 30.04.2018, Adres: (guvenlikvekariyer.blogspot.com.tr/2011/08/dunyada-ve-turkiyede-ozel-guvenligin.html)
- [10] **Sayın, A.K.** (2011). *Sivil Havacılık Güvenliğinde Özel Güvenlik Hizmetlerinin Etkinliğinin İncelenmesi (Esenboğa Havalimanı Örneği)*, (yüksek lisans tezi), T.C. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Ulaşım Güvenliği ve Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.
- [11] **T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü**, (2012). *Özel Güvenlik Faaliyetleri İçin Kontrol Listesi*, Sf. 1-7.
- [12] **Gedikli, M.** (2015). *Özel Güvenlik Hizmet Birimlerinin İnsan Kaynakları Uygulamaları Açısından İncelenmesi (Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği)*, (yüksek lisans tezi), T.C. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.
- [13] **Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik**, Madde 21 (R.G.: 07.10.2004 / 25606)
- [14] **Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik**, Madde 18 (R.G.: 07.10.2014 / 25606)
- [15] **İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu**, Madde 15 (R.G.: 30.06.2012 / 28339)
- [16] **Hürriyet Gazetesi**, Alındığı tarih: 28.06.2016, Adres: (<http://arama.hurriyet.com.tr/arsivnemws.spx?id=9172572>)

- [17] **Milliyet Gazetesi**, Alındığı tarih: 28.06.2016, Adres: (<http://www.milliyet.com.tr/marmara-nin-kafasi-guzel-/ekonomi/ekonomidetay/17.01.2011/1340285/default.htm>)
- [18] **Şahin. M.M.** Alkol raporu, Tüketiciler birliği yayını, Alındığı tarih: 28.06.2016, Adres: (<http://mehmetmuta.blogspot.com.tr/2009/07/alkol-raporu-2009.html>)
- [19] **İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik**, Madde 11 (R.G.: 18.06.2013 / 28681)
- [20] **İlkyardım Yönetmeliği**, Madde 19 (R.G.: 29.07.2015 / 29429)

ÖZGEÇMİŞ

Adı - Soyadı : Onur TEMİZ
Doğum Tarihi ve Yeri : 1989, ÇORUM
E-Posta Adresi : onurtemiz34@hotmail.com

Öğrenim Durumu:

2014 – 2018 İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü,
İş Sağlığı ve Güvenliği, Yüksek Lisans.
2008 – 2012 Sinop Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi,
Su Ürünleri Mühendisliği, Lisans.